

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE RYBANY

PROGRAMOVACIE OBDOBIE 2015 - 2024

Formulár č. Ú 1 - Hlavička dokumentu PHRSR

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Rybany na roky 2015 - 2024
Územné vymedzenie :	Trenčiansky kraj, okres Bánovce n.B., obec Rybany – ŠÚJ 505455
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHRSR:	
Dátum platnosti:	2015 - 2024
Verzia	1.0.
Publikovaný verejne:	

Zdroj: vlastné spracovanie

Rybany	
Erb	Vlajka
	
Základné údaje	
Kraj:	Trenčiansky
Okres:	Okres Bánovce n.B.
Región:	Pobebravie
Poloha:	48°40'10"S 18°15'24"V
Nadmorská výška:	188 m n. m.
Rozloha:	11,04 km ² (1 104 ha)
Počet obyvateľov:	1 446 (31. 12. 2014)
Hustota obyvateľstva:	130,98 obyv./km ²
Nacionále	
PSČ	956 36
ŠÚJ	505455
ECV	BN
Tel. predvoľba	+421-38
Oficiálne adresy	
Adresa:	Obecný úrad Rybany
	Rybany 415
	956 36 Rybany
Web:	www.rybany.sk
E-mail:	obec@rybany.sk starosta@rybany.sk
Telefón:	038 / 769 27 20, 769 21 93, 769 22 93
Fax:	038 / 769 28 93

OBSAH

1 ÚVOD	5
ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE RYBANY	12
2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE.....	13
2.1. HISTÓRIA OBCE.....	13
2.2. PRÍRODNÉ POMERY	14
2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	19
2.4. DOPRAVA.....	24
2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	25
2.6. OBYVATEĽSTVO.....	31
2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ	37
2.8. BÝVANIE	40
2.9. PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE	41
2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE.....	43
2.11. SOCIÁLNA SFÉRA.....	44
2.12. ZDRAVOTNÍCTVO	46
2.13. ŠPORT.....	46
2.14. KULTÚRA.....	47
2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA.....	48
2.16. STRAVOVACIE A REŠTAURAČNÉ SLUŽBY	48
2.17. CESTOVNÝ RUCH	48
2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU OBCE ZA ROKY 2010 – 2014	49
2.19. SAMOSPRÁVA	49
2.21. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ.....	50
2.22. EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR	51
3 SWOT ANALÝZY	51
3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ.....	53
3.2 DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE.....	55
3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	55
3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO.....	56
3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	57
3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO.....	58
3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT.....	59
3.8 KULTÚRA.....	59
3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH.....	60
3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	61
3.11 INFORMATIZÁCIA OBCE	62
3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE RYBANY.....	63
STRATEGICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE RYBANY	70
4 VÍZIA A POSLANIE OBCE RYBANY	70
5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE	74
PROGRAMOVÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE RYBANY	80

5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	81
5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	81
5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	82
5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	83
5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	83
5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	84
5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	85
5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	85
5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	86
5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	86
5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	87
6 MERATELNÉ INDIKÁTORY	87
6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	88
6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	88
6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	89
6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	90
6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	90
6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	91
6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	92
6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	92
6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	93
6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	94
REALIZAČNÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE RYBANY	96
7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR OBCE RYBANY	97
7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR	98
7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN	100
8 AKČNÝ PLÁN	101
8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	101
8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	102
8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	104
8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	105
8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	106
8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	107
8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	109
8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	110
8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	111
8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	112
8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	113
FINANČNÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE RYBANY	115
9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU	116
9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	116
9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	118
9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	119
9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	120
9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	122

9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	123
9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	125
9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA.....	126
9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	127
9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	128
9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE.....	129
10 ZÁVER	135
11 POUŽITÁ LITERATÚRA	136

1 ÚVOD

Dokument „ Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Rybany s výhľadom do roku 2024 (PHRSR) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Rybany sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Rybany, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Formulár č. Ú 2 - Zámer spracovania PHRSR

Zámer spracovania PHRSR	
Názov dokumentu	- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Rybany na roky 2015 - 2024
Forma spracovania	- pracovníkmi samosprávy, - s pomocou externých odborníkov (spolupráca),
Riadenie procesu spracovania	- pracovné skupiny boli zložené z vedenia obce, zamestnancov OcÚ, poslancov OZ a komisií, - spracovania PHRSR sa zúčastnili aj RO a PO organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti obce, - súčasťou prieskumu boli aj mimovládne organizácie a podnikateľské subjekty v obci, - zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou: zapojenie prostredníctvom dotazníkového prieskumu, informovanie prebiehalo formou www stránky, prostredníctvom zasadnutí OZ.
Obdobie spracovania	- PHRSR bol spracovaný v priebehu roka 2015 - harmonogram spracovania je uvedený v nasledujúcej tabuľke.
Financovanie spracovania	- náklady na vlastné spracovanie boli financované z rozpočtu obce KZ 41.

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Formulár č. Ú 3 - Harmonogram spracovania PHRSR

Harmonogram spracovania PHRSR												
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Bol spracovaný na základe zákona Národnej rady SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona 309/2014 Z.z., ktorý definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce ako strednodobý programový dokument, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach

životu obce. Súčasťou programu je aj návrh jeho administratívneho a finančného zabezpečenia. Zákon stanovuje aj úlohy, týkajúce sa vypracovávaní, schvaľovania, zabezpečenia plnenia a pravidelného vyhodnocovania predmetného programového dokumentu. Pri spracovaní programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Formulár č. Ú 7 - Použité participatívne metódy

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Tlačené materiály			
Verejné informačné tabule	áno		
Informačné formuláre, tabuľky údajov,	áno		
Internetové stránky	áno		
Využitie existujúcich médií			
Zverejňovanie informácií v miestnej tlači	áno	áno	
Stretnutia			
Stretnutia s kľúčovými ľuďmi/skupinami	áno	áno	áno
Návšteva v dotknutom území	áno	áno	áno
Verejné vypočutie	áno	áno	áno
Využitie miestnych ľudí na získavanie názorov	áno	áno	áno
Rozhovory a prieskumy			
Dotazník pre záujmové skupiny	áno	áno	
Dotazník pre širokú verejnosť	áno	áno	
Poradné skupiny			
Miestne poradné skupiny	áno	áno	áno
Riešenie problémov			
Rokovanie bez prítomnosti moderátora/facilitátora	áno	áno	áno

Zdroj: vlastné spracovanie

Program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Rybany je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie (pre využitie zdrojov predvstupových a štrukturálnych fondov).

Východiskové podklady

Podpora regionálneho rozvoja sa uskutočňuje v súlade s programovaním na základe:

Miestnej úrovni

- **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce**, ktorý je strednodobý programový dokument spracovaný na úrovni obce.
- Program odpadového hospodárstva,
- **Viacročný rozpočet**
- **Územný plán obce**

Národnej úrovni

- **Partnerská dohoda** určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020. Ide teda o základný národný dokument, ktorý zastrešuje všetky operačné programy SR pre nové programové obdobie. Neformálne vyjednávania k príprave Partnerskej dohody a operačným programom Slovenskej republiky na roky 2014-2020 sa začali 25. januára 2013 stretnutím so zástupcami Európskej komisie. Následne sa uskutočnili aj ďalšie neformálne kolá rokovaní, o ktorých bližšie informácie je možné získať na stránkach Úradu vlády ako Centrálného koordinačného orgánu pre fondy EÚ v podmienkach SR.
- **Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020** - pozičný dokument identifikuje z pohľadu Európskej komisie hlavné rozvojové potreby s možnosťou financovania opatrení v rámci fondov Spoločného strategického rámca EÚ v podmienkach SR. Zároveň tento dokument predstavuje základ pre negóciácie s Európskou komisiou k Partnerskej dohode a operačným programom SR na roky 2014-2020.

- **Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020**
- **Integrovaný regionálny operačný program „IROP“** - predstavuje programový dokument SR pre programové obdobie 2014 – 2020, ktorého globálnym cieľom je: prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.
- Sektorový operačný program, ktorý je strednodobý dokument vypracovaný pre vopred určené sektory.
- **Regionálna integrovaná územná stratégia, 2014-2020**
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR TNSK), ktorý je strednodobý programový dokument, je v súlade s cieľmi a prvoradými potrebami ustanovenými v národnom pláne a s podkladom na vypracovanie príslušného regionálneho operačného programu. Jeho vypracovanie zabezpečuje samosprávny kraj.
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, ktorý je strednodobý programový dokument spracovaný na úrovni obce.
- Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
- Národný program reforiem, máj 2012,
- Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
- Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020, 2010,
- Program odpadového hospodárstva na roky 2011 - 2015,
- Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
- Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015
- 2. etapa Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015
- Konceptia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania

Nadnárodnej úrovni

Programové dokumenty Európskej únie pre využitie štrukturálnych fondov tvoria:

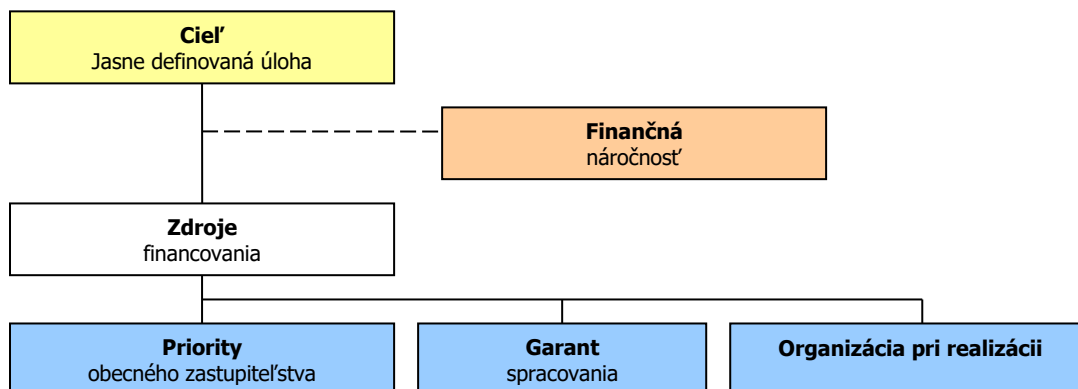
- Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
- Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
- Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
- CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
- CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
- CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
- Národný (regionálny) rozvojový plán (RDP – Regional Development Plan), ktorý je hlavným dokumentom pre vyjednanie podpory zo Štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Rámec podpory spoločenstva (CSF – Community Support Framework), ktorý bude vytvorený na základe Národného rozvojového plánu v spolupráci s Európskou komisiou, je hlavným dokumentom vymedzujúcim poskytnutie podpory zo štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Sektorové operačné programy (SOP – Sectoral Operation Programme), ako taktické dokumenty vytvorené na úrovni ministerstiev, ktoré rozpracovávajú problémové celky stratégií majúcich plošný (celošťátny) charakter, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Regionálne operačné programy (ROP – Regional Operation Programme), ako taktické dokumenty, ktoré budú spracované na úrovni regiónov NUTS II a rozpracovávajú tie problémové celky stratégií, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Strategické usmernenia Spoločenstva (SUS) – ROP odráža 1 usmernenie SUS t.j. „urobiť Európu a jej regióny atraktívnejším priestorom pre investície a prácu“, a súčasne 3 usmernenie SUS t.j. „vytvorenie väčšieho množstva a kvalitnejších pracovných miest“

Jednotlivé strategické dokumenty sú vypracovávané vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti.

Implementácia

Implementácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Rybany je zložitý a náročný proces. Za jeho realizáciu so zabezpečením všetkých väzieb na strategické a programové dokumenty SR a EÚ budú zodpovední predstavitelia samosprávy obce Rybany. Návrh spôsobu implementácie bude treba dopĺňať v súlade s organizačnou štruktúrou samosprávneho úradu, jeho kompetenciami v nadväznosti na vývoj v oblasti legislatívy, predovšetkým v oblasti nakladania s finančnými prostriedkami. Pri posudzovaní jednotlivých projektov sme použili procesnú analýzu, ktorej hlavným cieľom bolo analyzovať proces premeny vstupov pomocou použitia súboru finančných, ľudských a technologických zdrojov.

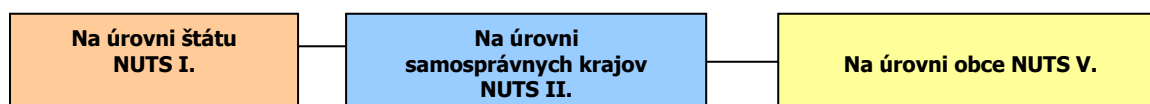
Finančné zabezpečenie

V zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, sa financovanie regionálneho rozvoja realizuje na troch úrovniach: Na mikroregionálnej úrovni je možné rozvojové aktivity financovať jedine združením zdrojov nižšej úrovne, čiže obcí. Samosprávy nemajú spoločný zdroj financovania. V súčasnej situácii je možné rozvojové aktivity financovať buď z rozpočtov jednotlivých obcí v prípade individuálnych projektov alebo združením financií viacerých obcí v prípade spoločných projektov. V prípade financovania projektov majúci význam v kontexte priorit celého kraja zohráva významnú úlohu Trenčiansky samosprávny kraj a financovanie inštitúcií v jeho zriaďovateľskej kompetencii. Ďalšími doplnkovými zdrojmi, ktoré možno definovať na úrovni jednotlivých aktivít sú predovšetkým štrukturálne fondy EÚ. Ich využitie v rámci jednotlivých aktivít je možné stanoviť len indikatívne bez určenia výšky požadovanej podpory s cieľom prispieť ku koordinácii realizácie rozvojových aktivít.

- Pri zostavovaní finančného plánu a zaistovaní finančnej podpory je potrebné zamerať sa na tie opatrenia, ktoré sú nedostatočne podporované zo štátneho rozpočtu, alebo nie sú podporované vôbec.
- Pri zabezpečovaní základných potrieb občanov postupuje samospráva podľa zákona číslo 369/1990 Z.z. O obecnom zriadení a v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. O majetku obcí v znení neskorších predpisov.
- Na plnenie svojich úloh má obce okrem finančných prostriedkov poukázaných od štátu v rámci delimitácie k dispozícii nasledovné financie: príjmy z miestnych daní a poplatkov, zdroje Štrukturálnych fondov Európskej únie v rámci programovacieho obdobia 2014 - 2020.

Zdroje a dokumenty

V súlade so snahou Slovenskej republiky o znižovanie rozdielov na úrovni rozvoja jednotlivých regiónov boli východiskom pri príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Rybany nasledovné strategické dokumenty:

Podporné materiály

Pri vypracovaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Rybany boli použité aj prognostické údaje vypracované Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR. Hlavnou úlohou prognostických údajov je podporiť vypracovanie tohto programu a zabezpečiť tým zvýšenie efektívnosti procesov strategického plánovania a kvality tohto dokumentu. Toto zabezpečenie je dané prepojením Systému strednodobého výhľadu hospodárskeho a sociálneho vývoja a vecnej roviny strategického plánovania.

Obec Rybany má nasledovné možnosti čerpania mimorozpočtových zdrojov na dosahovanie svojich cieľov a priorít v zmysle stanovených tematických cieľov stratégie Európa 2020 a prioritných oblastí Pozičného dokumentu:

Partnerská dohoda (ďalej len „PD“), ako obdoba súčasného Národného strategického referenčného rámca, obsahuje záväzky členského štátu, že pridelené alokácie pre politiku súdržnosti EÚ sa využijú na implementáciu stratégie Európa 2020. Partnerská dohoda obsahuje aj návrh operačných programov.

Operačné programy (ďalej len „OP“) sú hlavným riadiacim nástrojom pre využívanie fondov EÚ. Na zabezpečenie naplnenia cieľov stratégie Európa 2020 vypracovala EK tzv. „kondicionality“, t.j. podmienky, ktoré musia členské štáty splniť, jednak sú to podmienky ex ante, ktoré musia byť zavedené pred poskytnutím prostriedkov z fondov, ako aj podmienky ex post, podľa ktorých bude uvoľnenie dodatočných prostriedkov z fondov závisieť na výkonnosti a dosahovaní cieľov stratégie Európa 2020.

Tematické ciele v súlade so stratégiou Európa 2020:

- 1) posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií;
- 2) zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality;
- 3) zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov a poľnohospodárskeho sektora (v prípade EPFRV) a sektora rybného hospodárstva a akvakultúry (v prípade EFNRH);
- 4) podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch;
- 5) podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizík;
- 6) ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívneho využívania zdrojov;
- 7) podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach;
- 8) podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily;
- 9) podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe;
- 10) investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania;
- 11) zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy.

Pozičný dokument definuje nasledujúce prioritné oblasti:

- podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie
- infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť
- rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce
- trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov
- moderná a profesionálna verejná správa

Priority stanovené v Pozičnom dokumente boli použité ako podklad pre prípravu najdôležitejších strategických dokumentov SR pre čerpanie fondov EÚ: Partnerskej dohody a operačných programov.

Štruktúra operačných programov

P.č.	Operačné programy	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom	Tematický cieľ / Investičná priorita	Fond EÚ
1	Výskum a inovácie (VaI)	MŠVVŠ SR		1a, 10	EFRR, ESF
			MH SR	1b, 3	

2	Integrovaná infraštruktúra (II)	MDVRR SR	MF SR	2 7a,b,c,d	KF, EFRR
3	Ľudské zdroje (LZ)	MPSVR SR	MV SR	9	EFRR, ESF
			8,9,10,		
			MZ SR	9a	
			MŠVVŠ SR	10	
4	Kvalita životného prostredia (KŽP)	MŽP SR	MDVRR SR	4c	KF, EFRR
			MH SR	4,7e	
			4,5,6,		
			MV SR	5b	
5	Integrovaný ROP (IROP)	MPaRV SR	MK SR	6c	ESF, EFRR
			VÚC	5,6,7,9,10	
			5,6,7,9,10,		
6	Efektívna verejná správa (EVS)	MV SR	11		EFRR, ESF
7	Technická pomoc (TP)	ÚV SR	11		EFRR
8	Rozvoj vidieka	MPaRV SR			EPFRV
9	Rybné hospodárstvo	MPaRV SR			EFNRH
10	Európska územná spolupráca	RO budú určené zo strany EK			EFRR
11	Interact, Urban	RO budú určené zo strany EK			EFRR

Uplatnenie integrovaného prístupu

rozmer - 1

Rôzne aspekty života obce – environmentálny, hospodársky, sociálny a kultúrny – sú vzájomne prepojené a úspech v rozvoji samosprávy možno dosiahnuť len prostredníctvom integrovaného prístupu. Opatrenia týkajúce sa fyzickej obnovy sa v PHRSR skombinovali s opatreniami na podporu vzdelávania, hospodárskeho rozvoja, sociálneho začleňovania a ochrany životného prostredia. Predpokladom toho je rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, miestnym hospodárstvom a rôznymi úrovňami správy. Takýto prístup je osobitne dôležitý v súčasnosti vzhľadom na vážnosť problémov, pred ktorými momentálne samospráva stojí. Tieto problémy siahajú od konkrétnych demografických zmien cez dôsledky hospodárskej stagnácie v súvislosti s tvorbou pracovných miest a sociálnym pokrokom až po dôsledky zmeny klímy. Reakcia na tieto problémy bude mimoriadne dôležitá na dosiahnutie inteligentnej, udržateľnej a inkluzívnej spoločnosti, ktorá je cieľom stratégie Európa 2020.

rozmer – 2

PHRSR obce Rybany integruje všetky dokumenty na miestnej úrovni ako aj ciele a priority národných strategických dokumentov a dokumentov EÚ. PHRSR obce Rybany 2015 – 2024 integruje a nadväzuje na predchádzajúce PHRSR 2007 - 2016, viacročný rozpočet. PHRSR obce vychádza a integruje strategické dokumenty na národnej úrovni ako Partnerská dohoda, ktorá určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020, Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014-2020, Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020, Integrovaný regionálny operačný program „IROP“. Ďalej integruje a vychádza zo strategických dokumentov EÚ: Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast, Spoločný strategický rámec EK, marec 2012, Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom), CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012, CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT), CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu, CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu, CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+.

rozmer – 3

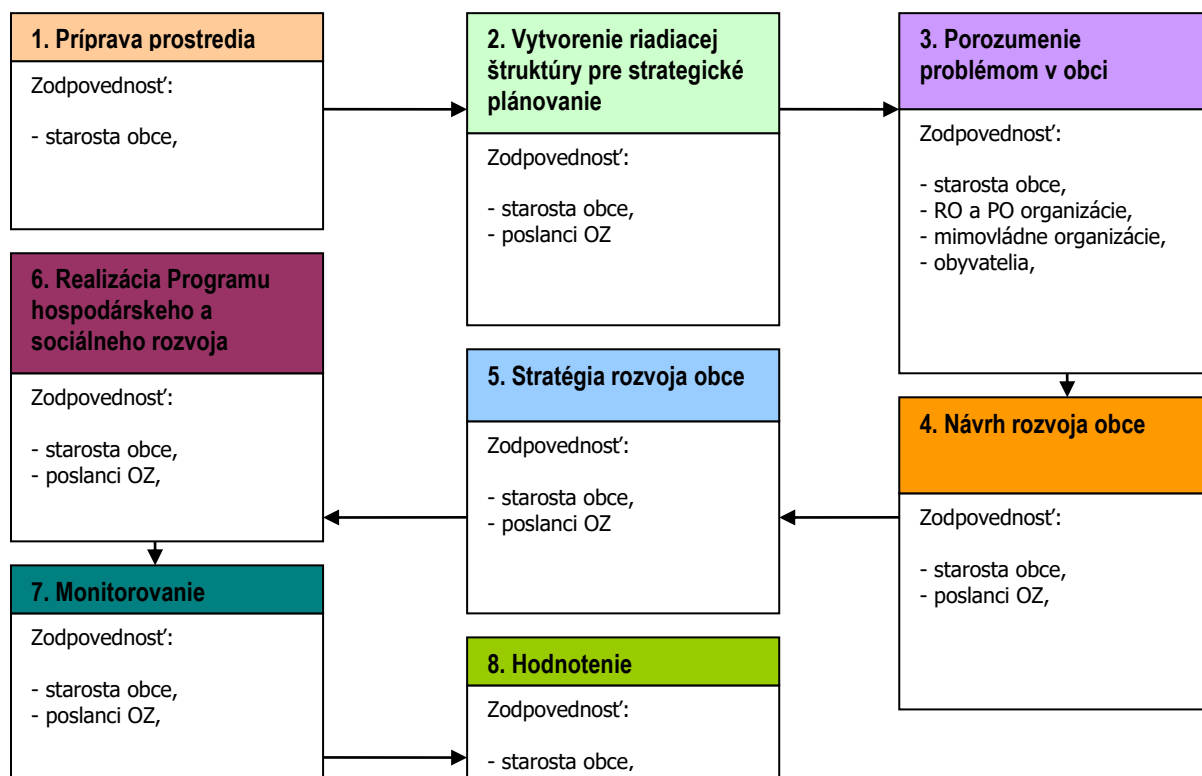
Integrovaný prístup bol uplatnený pri procese spracovania strategického dokumentu, kde boli zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín ako sú obyvatelia, rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené v rámci pôsobnosti obce, mimovládne organizácie, záujmové skupiny obyvateľov, podnikateľské subjekty, obec a jej jednotlivé orgány: poslanci OZ, starosta, komisie. Integrovaný prístup bol uplatnený v prípravnej fáze spracovania PHRSR, prostredníctvom dotazníkového prieskumu pri jednotlivých skupinách. Následne bol integrovaný prístup uplatnený v rámci schvaľovacej fázy PHRSR, kde bol návrh dokumentu zaslaný zainteresovaným skupinám na záverečnú úpravu, doplnenie a odsúhlasenie.

rozmer – 4

Integrovaný prístup bol uplatnený v prípade finančného zabezpečenia jednotlivých priorít a cieľov. Financovanie sa realizuje z viacerých zdrojov – verejných a súkromných. Verejné zdroje uplatňujú integrovaný prístup z hľadiska horizontálneho ako aj vertikálneho. Z horizontálneho hľadiska predstavuje kombinovanie viacerých možných zdrojov EÚ (Operačných programov). Z vertikálneho hľadiska sú integrované zdroje EÚ, úrovne SR, VÚC a nakoniec na najnižšej úrovni miestnej samosprávy.

PHRSR sa skladá z hlavného dokumentu a príloh, ktoré sú jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Fázy strategického plánovania a definovanie zodpovednosti

1	Vyvolanie dopytu v obci Rybany. Sformovanie prvej pracovnej skupiny. Určenie, koho je treba do prípravy PHRSR zapojiť. Spôsob oslovenia a prizvania ďalších účastníkov – dotazníkový prieskum. Príprava informačnej stratégie. Zapojenie všetkých účastníkov procesu.
2	Vytvorenie organizačnej a riadiacej štruktúry pre spracovanie PHRSR. Stanovenie pravidiel rokovania riadiacej štruktúry. Predstavenie cieľov, záujmov a potrieb všetkých účastníkov. Vytvorenie a zverejnenie mechanizmov pre aktívnu spoluúčasť verejnosti. Uskutočnenie analýzy potrieb a zhodnotenie existujúcich zdrojov. Zhodnotenie silných a slabých stránok obce. Vymenovanie príležitostí a rizík a naznačenie trendov pre rozvoj obce v jednotlivých oblastiach.
3	hlavné hodnoty, ktoré tvoria jej základ a ktoré určujú pri spracovaní PHRSR smer, ktorým sa budú jednotlivé oblasti uberať, cieľ, ktorý má byť dosiahnutý a priority rozvoja, prekážky, ktoré bude nutné prekonať pri rozvoji, regionálne aj nadregionálne zdroje, ktoré je možné využiť na rozvoj. Plán postupných krokov a úloh na dosiahnutie stanovených cieľov a priorít. Systém sledovania realizácie PHRSR. Spracovanie konečnej verzie PHRSR. Predloženie textu PHRSR na pripomienkovanie verejnosti. Schválenie PHRSR zastupiteľstvom. Uskutočňovanie plánu. Ročné vyhodnocovanie plánu. Informovanie verejnosti o uskutočňovaní PHRSR. Priebežné vyhľadávajú a zapájajú nových partnerov. Nástroje umožňujúce uskutočniť zmeny v pôvodnom PHRSR.
4	
5	
6	

Zdroj: Woleková, Mezianová, 2004, s.14 – 17.

**Analytická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Rybany
2015 - 2024**

2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Z hľadiska administratívneho členenia je obec sídlom okresu Bánovce n.B. súčasťou Vyššieho územného celku Trenčín.

Základná charakteristika obce Rybany (k 31.12.2014)

Kód obce	505455
Názov okresu	Bánovce nad Bebravou
Názov kraja	Trenčiansky
Štatút obce	obec
PSČ	956 36
Telefónne smerové číslo	38
Prvá písomná zmienka o obci - meste - rok	1323
Nadmorská výška obce - mesta v m	188
Celková výmera územia obce [m ²]	11 041 509
Hustota obyvateľstva na km ²	135
Zdroj: ŠÚ SR	

Nadmorská výška stredu obce je 188 m.n.m. a priemerná hustota obyvateľstva je 135 obyvateľov / km². V porovnaní s ostatnými obcami Slovenska patrí medzi husto zaľudnené obce. Celková plocha katastra je 11,041 mil. m².

2.1 HISTÓRIA OBCE

Obec Rybany sa rozkladá na ľavom brehu rieky Bebravy, ktorá má na rybiarskom území vyrovnaný spád, preto sa kedysi často vylievala. Využívala sa na pohon mlyna, pily, ťažbu piesku, závlahy, máčanie konope, lov rýb i na kúpanie. Najstaršia písomná zmienka o obci Rybany je z roku 1323. Podľa etymológie názvu bola obec osídlená v staroslovenskom období, no archeologické nálezy povodia rieky Bebravy svedčia o osídlení v mladšej dobe kamennej. Názov obce je pravdepodobne odvodený od činnosti pôvodného obyvateľstva zaoberajúceho sa lovom rýb (Ryblyen – 1323, Riblen – 1332, Ryblyen–1496, Rybany –1598). Samotný erb obce sa v odbornej terminológii označuje ako „hovoriaci“. Jeho vznik sa datuje do 15. storočia. Najpodstatnejšie figúry na erbe sú dve strieborné skrížené ryby na modrom neskorogotickom štíte. Prázdne polia štítu vyplňa 6 zlatých ružičiek. Rybany patria k starým sídelným územiam Slovenska s lužickou kultúrou. Pôdorysné riešenie zástavby domov do okruhu je jedinečné na Slovensku. Je to starý spôsob výstavby slovanských osád do uzavretého kruhu alebo elipsy, ktorá chránila pred vetrom, slúžila ako výbeh pre domáce zvieratá, ako zhromaždisko a pod. Najstaršou sakrálnou stavebnou pamiatkou je rímsko-katolícky kostol, pôvodne gotický, zo začiatku 14. stor., ktorý bol koncom 19. stor. podstatne prestavaný a zväčšený. Vďaka pozitívnym zhodám okolností si Rybany zachovali nádherný skvost – zvon z roku 1519. Má dokonca až tri názvy – Starý, Veľký, Burian. Obec v minulosti i na začiatku 20. stor. mala stále poľnohospodársky charakter. No po priroľníčení a gazdovaní sa mnohí začali venovať remeslám a podnikaniu. Boli to najmä kováči, mlynári, obuvníci, krčmári, mäsiari, stolári, tehlári a ďalší. Bohatý bol cirkevný i kultúrny život a osvetová práca. Veľkej obľube u obyvateľstva sa tešili divadelné predstavenia hrávané v škole, v obci pôsobil mužský spevokol aj zmiešaný spevácky zbor a v úspešnej činnosti pokračovala aj kapela dychovej hudby. Zbor aj dychovka účinkovali nie len počas cirkevných sviatkov a púťí, ale aj počas fašiangov, nabáloch, hasičských a živnostníckych zábavách. Dôkazom dobrej kultúrnej činnosti v obci počas medzivojnového obdobia bolo vydanie stručnej monografie dediny, napísanej folkloristom, bibliografom a prekladateľom Ph.C. Rudolfom Žatkom, rybiarskym rodákom. Je to jedna z prvých monografií o dedine na Slovensku vôbec. Jeho práca pod názvom Rybany vyšla v roku 1938.

Vymedzenie územia

V rámci sídelnej štruktúry Veľkého územného celku Trenčianskeho kraja patria Rybany do 6. skupiny a 2. podskupiny sídiel, ktoré zabezpečujú komplexné vybavenie pre obyvateľov bezprostredného zázemia. Obec z hľadiska vzťahov k vyššej územnej jednotke patrí do spádového územia sídla obvodného významu Bánovce nad Bebravou. Obec Rybany sa nachádza v okrese Bánovce nad Bebravou, 6 km južne od okresného mesta. Aj keď z hľadiska administratívneho a politicko-správneho sú pre Rybany dôležité aj Topoľčany, Bánovce nad Bebravou sú dôležitejšie z hľadiska pracovných príležitostí a služieb. Súčasne katastrálne územie obce disponuje pomerne vysokým potenciálom pre poľnohospodársku veľkovýrobu. Rekreačných možností je pre obyvateľov málo. Významnú úlohu zohrajú Rybany hlavne v oblasti poskytovaní obytných možností a stavebných pozemkov a tiež

atraktívneho bývania v oblasti unikátneho námestia. Administratívne obec tvorí jedno katastrálne územie.

Z administratívneho hľadiska je obec Rybany súčasťou Trenčianskeho samosprávneho kraja, okresu Bánovce nad Bebravou a súčasťou záujmového združenia právnických osôb - Mikroregiónu Pobebravie. Obec je alokovaná v južnej časti okresu, pričom susedí s okresom Partizánske na juhovýchode a juhozápadne okres Topoľčany. Kataster obce susedí s katastrami obcí Rybany - na východnej strane, Dolnými Našticiami na severe, Pečeňanmi na severozápade a Ostraticami na juhu. Rybany, severnou stranou susedia s katastrálnym územím Dolných Naštíc, východnou s Pečeňanmi, južnou s Livinskými Opatovcami, Livinou a Ostraticami, východnou s Pravoticami. Rybany sú vzdialené 6 km na juh od Bánoviec nad Bebravou. Katastrálne územie obce zaberá plochu 1415 ha. Najväčší podiel v katastrálnom území má orná pôda – 49,89%, záhrady – 2,46%, zastavané plochy a nádvorie – 1,48%, lesná pôda – 0,28%, trvalé trávnaté plochy – 0,07%.

2.2 PRÍRODNÉ POMERY

Geomorfológia

Z hľadiska prírodných vzťahov leží obec na území Podunajskej pahorkatiny, v jej severnej časti. Zo západu pahorkatinu obklopuje pohorie Považský Inovec, zo severu (širšie okolie) Strážovské vrchy. Kataster obce je alokovaný v nive rieky Bebrava, ktorá tvorí jeho hlavnú hydrologickú os a potoka Dendeš prechádzajúceho východnou stranou katastra. Stred obce sa nachádza v nadmorskej výške 188 m.n.m..

Geologické pomery

Kataster obce Rybany je tvorený neogénom Podunajskej pahorkatiny a paleogénom, ktorý vystupuje na východe územia. Vnútrohorský paleogén, nazývaný aj centrálno-karpatský flyš, vznikol v moriach starších tret'ohôr, v kotlinách a depresiách Centrálnych Západných Karpát. Na Slovensku vystupuje v Šarišskej vrchovine, Spišskej Magure, Levočských vrchoch, v Bachurni, Spišsko-šarišskom medzihorí, Hornádskej, Popradskej, Liptovskej kotline, Skorušinských vrchoch, Žilinskej, Turčianskej, Hornonitrianskej kotline, v Horehronskom podolí a inde. Z jeho rozšírenia vyplýva, že oblasť Centrálnych Západných Karpát sa po vyvrásnení v kriede stala pahorkatinou, ktorú v paleogéne zaplavilo znovu more zo severu. Preto spodnú časť paleogénnych sedimentov často tvoria transgresívne zlepenice. Z nich sú najznámejšie súľovské zlepenice, ktoré sa takmer výlučne skladajú z okruhlíkov vápencov a dolomitov. Vytvárajú bizarné tvary v okolí Súľova. Nad zlepenicami a často i v nich sa nachádzajú vložky numulitových vápencov a pieskovcov. Neskôr v paleogéne aj tu začína pôsobiť flyšová sedimentácia a usadzujú sa ílovce a vápnité pieskovce, ktoré sa mnohonásobne striedajú. Vrstvy bývajú porušené spravidla len zlomami a nie sú tu vyvinuté príkrovy tak ako vo flyšovom pásme. Koncom paleogénu poslednými vrásovými pohybmi sa vyvrásnilo flyšové pásmo, ktoré bolo vyzdvihnuté nad morskú hladinu a pripojené k spevnenej jednotke Centrálnych Západných Karpát. Počas neogénu sa tieto vyzdvihovali vo forme megaantiklinál a hrástí. V ich predpolí vznikla úzka klesajúca zóna - čelná karpatská predhlbeň. Okrem predhlbne prenikalo do oblasti Karpát od juhu neogénne more, pričom jeho pobrežie a existencia sa často menili. Moria sa postupne vysladzovali, menili sa na panvy, jazerá a lagúny so sladkou vodou. V mladšom neogéne - pliocéne väčšina má už sladkú vodu. V panvách sa usadzovali teda morské, neskôr sladkovodné usadeniny mechanického, chemického, čiastočne aj organogénneho pôvodu. Koncom neogénu jednotlivé panvy zanikali v súvislosti s tektonickými pohybmi, klimatickými zmenami a vznikom riečnej siete. V určitých centrách sa začala aktivizovať vulkanická činnosť, ktorá spôsobila usadzovanie aj pyroklastického materiálu za vzniku vulkanogénno-sedimentárnych hornín (tufitov). V neogéne sa nasunuli posledné príkrovy flyšového pásma na okraj čelnej predhlbne, vyplnenej sedimentami. Neogénne sedimenty sa vyskytujú v Západných Karpatoch v tzv. vonkajších a vnútorných panvách. Medzi vonkajšie patria: čelná karpatská predhlbeň, Viedenská panva s ložiskami hnedého uhlia (Hodonín, Kyjov Dubňany), ropy a zemného plynu (Gbely, Veľké Leváre, Hodonín) a Panónska panva. Poslednú predstavujú výbežky Podunajskej panvy, Juhoslovenskej panvy s ložiskami hnedého uhlia (Veľký Krtíš), ložiskami v poltárskej formácii (štrky, piesky, žiaruvzdorné íly a rozsiahlym výlevom čadičov (Filákov) a Východoslovenskej panvy s ložiskami sadrovca a kuchynskej soli (Solivar, Zbudza). Vnútrohorské panvy sa nachádzajú vo vnútri Centrálnych Západných Karpát a to v Turčianskej, Hornonitrianskej (so slojmi hnedého uhlia v Handlovej a Novákoch), Žiarskej (s ložiskami limnokvarcitov v Starej Kremnici) a Zvolenskej kotline, Horehronskom podolí a inde. V období štvrtohôr (kvartér) je už naše

územie súšou. Všetky jazerá a panvy sa vysladili a začal sa vývin riečnej siete, podobný dnešnému. Vznikali riečne usadeniny, modelovali sa svahy pohorí, vznikali rôzne tvary dolín. Pre vznik sedimentov a modeláciu povrchu bolo dôležité kolísanie podnebia, zapríčinené ľadovými dobami - glaciálmi (biber, donau, gūnz, mindel, riss a wūrm), ktoré sa striedali s medziľadovými dobami - interglaciálmi. Počas glaciálov vznikali vysokohorské ľadovce vo vyšších polohách Západných Karpát, ktoré zanechali na našom území sedimenty (morény, fluvioglaciálne sedimenty) a zároveň aj stopy eróznej činnosti (trógy, kary a pod.). Prebiehala tiež intenzívna eolická (veterná) činnosť, ktorá sa prejavila v nížinných oblastiach usadzovaním pieskov a spraší (Záhorská, Podunajská, Východoslovenská nížina). Podzemnou činnosťou vznikali jaskynné útvary vo vápencových útvaroch (Demänovské jaskyne, Harmanecká a Bystrianska jaskyňa, Domica a mnoho ďalších). Pozdĺž zlomov vystupovali karbonátové roztoky, z ktorých sa na povrchu usadzovali a ešte aj usadzujú travertíny (Bešeňová, Mičiná, Gánovce, Dreveník, a i.). Zlomky, ktoré vznikali tektonickými pohybmi slúžili aj ako výstupné cesty najmladšiemu - čadičovému vulkanizmu (Cerová vrchovina, Nová Baňa a i.) ako aj prenikaniu - výstupu početných minerálnych vôd na Slovensku. Tektonickými pohybmi pri výzdvihu pohorí sa zvýšila erózna činnosť riek a aktivizovali sa svahové procesy (soliflukcia - tečenie pôdy, gravitačné pohyby) za vzniku svahových sedimentov. K organickým sedimentom kvartéru patria rašelininy (slatinné, vrchoviskové) vytvorené z rastlinných zvyškov vo vlhkom prostredí, ktoré znemožňovalo ich rozklad (Oravská kotlina, Záhorská, Podunajská, Východoslovenská nížina a inde.). Významnými kvartérnymi sedimentami sú aluviálne štrkopieskové náplavy riek, tvoriace sa v najmladšom období kvartéru - holocéne. Nad nimi sa nachádzajú ešte pleistocénne terasové sedimenty riek (štrkopiesky).

Pôdne pomery

Pôdny kryt katastra obce je prevažne tvorený luvizemami v širšom okolí vodných tokov a fluvizemami v bezprostredných nivách týchto vodných tokov. Pôdny kryt v minulosti aj súčasnosti ovplyvnila rieka Bebrava a tunajšie menšie vodné toky. Dominantná časť katastra je tvorená fluvizemami, východne a severovýchodne sa nachádzajú luvizeme.

Luvizem

Tohoto typu majú eluviálny luvický e horizont a luvický b horizont pod ochrčkým a horizontom luvizeme sa vyskytujú na miestach, kde sa stretávajú pahorkatiny s pohoriami a na okrajoch vnútorných kotlín. Sú vyvinuté zväčša na syrkých proluviálnych hlinách. Klasifikácia vyšlehuje päť subtypov luvizemi luvizem typická bez ďalších podpovrchových horizontov alebo cih náznakov. Luvizem arenická na piesočnatých substrátoch luvizem podzolová s náznakmi podzolicia v eluviálnom e horizonte luvizem pseudoglejová s náznakmi mramorovaného diag horizontu. Luvizem rubefikovaná na rubefikovaných substrátoch. Obsah humusu do 2,5% podna reakcia kyslá celková sorpčná kapacita nasýtená do 60%. Luvický horizont býva mocný a je pravdepodobné že niekedy vznikol aj precesmi svahovej modelácie a nielen jednoduchou translokáciou látok. tieto pôdy sú málo kultúrne zaradujeme ich menej úrodným pôdam majú sklon k hrdošteniu k vytvariu podnej kôry pri zväšenej vlhkosti sa zlievajú medzi zúrodňovacie opatrenia patrí ja hlbkové kyprenie pody.

Fluvizem

Majú ochrčký nívny a horizont spravidla sa prejavuje i náznaky glejového horizontu nachádzajú sa na recentných fluviálnych uloženinách hladina podzemnej vody ktorá vplyvuje podotvorné procesy kolíše v závislosti od stavu vody v toku. V jarnom období je hladina bližšie k povrchu pôdy, prípadne je poda zaplavená koncom leta i na jeseň môže vyť v hlke až 2 m pod povrchom ak je pôda zaplavovaná tak sa na povrchu usadzujú sedimenty rôznaho zloženia subtypy fluvizem typická fluvizem pseditická fluvizem arenická fluvizem pelická fluvizem glejová fluvizem slancová s vyčlenených pôdných subtypov variet a forim je zrejme že fluvizeme majú rpôznorodé vlastosti a rozdielnu podukčnú schopnosť podľa charakteru aluviálneho náplavu môžu byť kyslé neutrálné ale aj alkalické, piesočnaté až ilovité, kremičité aj karbonátové. Obsah humusu je nízky ale ja vysoký a často závisí od množstva vodou naplnených humifikovaných organických látok na vlastnosti fluvizemi podstatne vplýva najmä ich zrnitosť a obsah uhličitánov z charakteristiky vyplýva, že tieto pôdy sú bud veľmi úrodne ale môžu byť aj málo úrodné. Pri zúrodňovaní fluvizeme teba v prvom rade upraviť nívny režim reguláciu vodných tokov a prípadne i odvodnením. Aktuálne je aj prehlbovanie ornice po predchádzajúcom podryvaní hlbkové kyprenie vapnenie a hnojenie organickými hnojivami.

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry pôdneho fondu v obci Rybany od roku 2004.

Výmera územia v ha.	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Celk. výmera úz. obce	1104,2	1104,2	1104,2	1104,2	1104,2	1104,2	1104,2	1104,2	1104,2	1104,2	1104,2
Pol'nohosp. pôda - spolu	980,9	980,4	980,3	980,2	979,7	975,1	972,4	972,2	972,2	972,1	976,4
- orná pôda	962,0	961,5	961,5	961,5	960,9	956,4	953,7	953,6	953,4	953,3	957,6
- záhrada	18,1	18,1	18,0	17,9	17,9	17,8	17,8	17,8	18,0	18,0	18,0
- trvalý trávny porast	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Nepol'noh. pôda - spolu	123,3	123,8	123,9	124,0	124,5	129,0	131,8	131,9	131,9	132,0	127,7
- lesný pozemok	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4

- vodná plocha	19,6	19,6	19,6	19,7	19,7	19,7	19,6	19,7	19,7	19,7	19,8
- zast. plocha a nádv.	87,9	88,3	88,4	88,1	87,9	88,4	91,2	91,3	91,3	91,4	91,4
- ostatná plocha	11,4	11,5	11,5	11,8	12,5	16,6	16,6	16,6	16,6	16,6	12,1

Zdroj: 20.1.2015, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Z celkového hľadiska dochádza k redukcii poľnohospodárskej pôdy. K najväčším negatívnym zmenám došlo v sledovanom období v prípade ornej pôdy, ktorej výmera klesla do roku 2014 na 957,6 ha. Výmera nepoľnohospodárskej pôdy stúpila na 127,7 ha. Zastavané plochy a nádvoria vzrástli na 91,4 ha. K nárastu došlo aj v prípade ostatných plôch, ktorých výmera vzrástla na 12,1 ha. Lesné pozemky ostali stabilizované.

Hydrologické pomery

Hydrologickú os obce Rybany tvorí rieka Bebrava, ktorá je zároveň hlavným povodím okolitého územia. Priamo v katastri obce sa do Bebravy vlievajú ďalšie 2 vodné toky, ako ľavostranné prítoky Bebravy. jedným z nich je potok Haláčovka. Bebrava je rieka na západnom Slovensku, preteká územím okresov Bánovce nad Bebravou a Topoľčany. Je to pravostranný prítok Nitry, je tokom IV. rádu. Má dĺžku 47,2 km, plochu povodia 634 km² a priemerný prietok 2,3 m³/s v ústí (Práznovce). Bebrava je vrchovinovo-nížinným typom rieky. Pramení v Strážovských vrchoch, v podcelku Zliechovská hornatina, na juhozápadnom svahu Židovho vrchu (878,2 m n. m.) v nadmorskej výške cca 760 m n. m., na území obce Čierna Lehota. Najprv tečie na juh, preteká cez Suchú dolinu s výskytom viacerých druhov skamenelín a preteká obcou Čierna Lehota, kde zľava priberá potok, ktorý sa prelamuje cez krasové územie Sokolie skaly. V obci tiež priberá pravostranný potok z južného svahu Záhradčia (820,4 m n. m.) a ľavostranný prítok z oblasti Závadskej poľany. Pod obcou sa stáča na juhozápad, ďalej preteká obcou Šípkov a po pripojení ľavostranného Trebichavského potoka sa oblúkom stáča cez obec Slatina nad Bebravou k severozápadu a neskôr k západu. Opúšťa Strážovské vrchy a vteká do Nitrianskej pahorkatiny. Preteká cez obce Krásna Ves a Timoradza, v ktorej sprava priberá Timoradzský potok, pod obcou zľava dva menšie prítoky, spájajúce sa v jednom mieste (221,9 m n. m.), ďalej tečie okolo obce Podlužany a pri Horných Ozorovciach sa spája s významným prítokom, pravostranným Machnáčom. Potom tečie cez Bánovce nad Bebravou, na území mesta priberá zľava najprv Jelešinu a Dubničku, potom sprava Svinicu a napokon na južnom okraji mesta (pri Biskupiciach) aj pravostranný Inovec a vzápätí najvýznamnejší prítok Radišu zľava (199,6 m n. m.). Ďalej preteká rovinatým územím popri obciach Dolné Naštice a Rybany, na území ktorej priberá sprava Haláčovku, neskôr Livinu pri obci Livina a nasledujú prítoky zľava - Pravotický potok a Hydina. V záverečnom úseku tečie poza obec Nadlice, spája sa s Rybianskym kanálom zľava a neskôr ešte s Rajčianskym potokom a Solčianskym potokom (169,8 m n. m.) sprava. Pri obci Práznovce sa vlieva do vodnatejšej Nitry (169,0 m n. m.) (20.11.2015, [https://sk.wikipedia.org/wiki/Bebrava_\(rieka\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Bebrava_(rieka))).

Po hydrologickej stránke patrí záujmové územie do základného povodia 4-21-11 rieky Nitra. Bebrava spolu s prítokmi má zreteľnú radiálnu (zbiehavú) koncentráciu smerom k rieke Nitra. Bebrava - je upravená v 21 úsekoch s úhrnnou dĺžkou 18,57 km. Ohrádzovaná je v úhrnnej dĺžke 10,7/9,21 km. V rámci úprav boli vybudované 2 klapkové hate, 3 stupne a 2 sklzy. Na rieke Bebrava sa navrhujú ďalšie úpravy rieky v 26-tich úsekoch s celkovou dĺžkou 30,12 km. Ľavostranná ochranná hrádza sa navrhuje v úseku Ostravice-Livina (rkm 9,17-10,43) v dĺžke 1,26 km. V rámci úprav je navrhnutých 18 stupňov a 9 sklzov. V rámci úprav sú navrhované hate v Dolných Našticiach - rkm 16,90, Podlužanoch - rkm 27,20 a Timoradzi - rkm 30,01. Boli navrhované najmä pre odbery na závlahy. (ÚPN VUC Trenčianskeho kraja, 2004). V riešenom území rieka Bebrava preteká S-J smerom a rozdeľuje riešené územie na polovicu, pričom jej väčšia časť leží na ľavom brehu Bebravy. Hlavnými prítokmi Bebravy v riešenom území sú: potok Livina – pravostranný prítok rieky Bebrava (pramení v Považskom Inovci a pri obci Livina sa vlieva do rieky Bebrava – mimo riešeného územia). Režim potoka Livina je nevyrovnaný, pričom najvyšší vodný stav je zaznamenávaný v mesiacoch marec až máj, kedy odvádza zrážkové vody z pohoria Považský Inovec. Maximálne prietoky tohto potoka dosahujú hodnotu 9,5 m³. s-1 v období letných mesiacov pri intenzívnej búrkovej činnosti. Minimálne stavy 0,6 m³. s-1 sú zaznamenávané v období august až november.

- Haláčovka – pravostranný prítok rieky Bebrava, ústí do Bebravy v k.ú. Rybany
- Pravotický potok – ľavostranný prítok rieky Bebrava (vlieva sa mimo riešeného k.ú.,
- Rybianský potok (kanál) – je hlavným zberačom a odvodňuje územie o rozlohe 14,5 km² (OSK-8 Rajčany-Rybany), jeho dĺžka je 7,2 km, do Bebravy ústí v rkm 5,14 cez hrádzové stavido

Na vodných tokoch v riešenom území sa prejavuje dažďovo-snehový režim odtoku, s akumuláciou vôd v období december až január. Najvyššie vodnosti sú viazané na topenie snehov a pripadajú na mesiace február až apríl. Vodné toky sa vyznačujú rozkolísanosťou prietokov. Na málo priepustnom neogénnom súvrství navrstvené sprašové hliny a spraše sa vyznačujúce malou vododržnosťou, takže zrážková voda z väčšej časti povrchov odteká (alebo ide o plytký podpovrchový obeh vody) a iba malá časť zrážok dopĺňa zásoby podzemnej vody. Pri menšej svahovitosti a pri nevhodnom poľnohospodárskom obrábaní a zastúpení kultúr spôsobuje uvedený povrchový odtok zvýšenú eróziu (napr. vodná erózia poľnohospodárskej pôdy na miernych svahoch vo východnej časti riešeného územia) (ÚPN Rybany, 2008, s.47-48).

Podzemné vody

Množstvo a kvalita podzemnej vody v rozhodujúcej miere závisí od geologickej stavby územia, tektonickej porušenia jednotlivých súvrství alebo horninových masívov, plošného rozsahu a mocnosti vodonosných vrstiev a ich priestorovej pozície, spôsobe dopĺňania podzemnej vody, koeficientu transmisivity (priepustnosť horninového prostredia, atď.). Územie môžeme po geologickej stránke charakterizovať ako neogénnu panvu. Predmezozoické komplexy sa vyznačujú puklinovou priepustnosťou, kde tvorba zásob podzemnej vody je obmedzená na pripovrchovú zónu zvetrania, nakoľko do hĺbky niekoľko metrov sa pukliny uzatvárajú, takže nie sú vytvorené podmienky pre akumuláciu významnejších zásob podzemnej vody. Oveľa lepšie podmienky pre tvorbu zásob podzemných vôd poskytujú mezozoické súvrstvia vápencov a dolomitov obalových jednotiek jadrových pohorí, kde puklinová až puklinovo – krasová priepustnosť umožňuje intenzívne vsakovanie zrážok a akumuláciu podzemných vôd. Negatívne sa tu prejavuje tektonické narušenie týchto útvarov, ktoré znižuje plochu jednotlivých vododržných kolektorov. Zároveň tektonická predispozícia umožnila rozčlenenie karbonátového komplexu vodnou eróziou a vznik hlbokých údolí až kaňonov, ktoré znížili hladinu podzemnej vody. Tret'ohorné sedimenty budujúce veľkú časť výmery okresu svojimi hydrogeologickými vlastnosťami tiež neposkytujú vhodné podmienky pre významnejšie akumulácie podzemnej vody v pripovrchovej zóne (rádovo desiatky metrov). Avšak stavba neogénneho súvrstvia s plošne rozsiahlymi (ale hrúbkou málo mocnými) polohami štrkov, pieskov a pieskovecov vytvára podmienky pre výskyt artézskych vôd v hĺbkach rádovo stovky metrov. Z kvartérnych útvarov vhodné podmienky pre akumuláciu podzemných vôd poskytujú najmä štrkopieskové polohy v náplavoch Bebravy a Nityry a ich väčších prítokov. V menšej miere sú využiteľné akumulácie podzemných vôd v prolúviálnych sedimentoch. Spraše a sprašové hliny sú veľmi málo vododržné a nevytvárajú podmienky pre akumuláciu podzemných vôd. Časť územia na západ od rieky Nityry je perspektívnou oblasťou výskytu horúcich vôd. Dôkazom toho sú aj kúpele miestneho významu v Malých Bieliciach, kde bol vrtom zistený výskyt termálnych vôd s teplou vodou okolo 400 °C. Celkovo môžeme charakterizovať oblasť ako oblasť s deficitom povrchových vôd. Tento deficit je ešte umocňovaný nízkym zrážkovým úhrnom v dôsledku záveterného efektu a kolísaním zrážok v dôsledku zmien globálnych podmienok (slnecná činnosť a jej zmeny, znečistenie ovzdušia, zmeny posúdenia vlhkých vzduchových hmôt, atď.).

Klimatické pomery

Podnebie lokality je podmienené dvoma susednými horstvami Považským Inovcom a Trábečským pohorím a hlavne Podunajskou pahorkatinou. V neposlednom rade sú klimatické podmienky ovplyvňované aj severným výbežkom Podunajskej nížiny a hlavne jej južným sklonom. Táto otvorenosť z južnej strany veľmi ovplyvňuje slnečný svit a tým aj celkové slnečné ohrievanie oblasti. Na základe týchto faktorov po stránke klimatickej lokalita náleží teplej oblasti - vlhké prostredie s miernou zimou. Klimatické charakteristiky: priemerná ročná teplota vzduchu : 9,1 °C, priemerný ročný úhrn zrážok: 642 mm, priemerná ročná relatívna vlhkosť: 79 %, priemerný ročný výpar z povrchu pôdy: 500 mm, prevládajúci smer vetrov: SZ, priemerná rýchlosť vetra za rok: 2 - 3 m/s. Z vyššie uvedených charakteristík možno podnebie okolia hodnotiť ako veľmi priaznivé pre život a prácu obyvateľov, ale aj vhodné pre turistické využívanie regiónu. Celkove teplotné pomery možno hodnotiť ako mierne. Priemerná teplota v júli je 18,7 °C. V porovnaní najteplejšia oblasť Slovenska má v tomto období priemernú teplotu 20 °C. Veľmi zriedkavé sú aj teplotné extrémny.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Rastlinstvo

Vývoj vegetácie v obci Rybany prebiehal na začiatku v úzkej závislosti od zmien vonkajšieho prostredia najmä klímy a pôd. Toto trvalo dovtedy kým sa nezačalo ovplyvňovanie a menenie rastlinného krytu človekom - poľnohospodárom. Vznikom poľnohospodárstva sa skončil prirodzený nerušený vývoj vegetácie a hlavným faktorom spôsobujúcim zmeny vegetačného krytu sa stal človek, ktorý vyklíčoval lesy, melioroval územia a pretváral ich na ornú pôdu, lúky a pasienky. V poslednom čase však pribudla aj tvorba druhotných lesných ekosystémov. V oblasti, v ktorej obec leží sú zastúpené teplomilné spoločenstvá, pre ktorých vývoj zohrala významnú úlohu severo-juž. orientácia oblasti, pričom tunajšie doliny predstavovali cesty prechodu teplomilných druhov aj do horských častí a pomerne ďaleko na sever. Dalším významným faktorom je geologické podložie. Podstatnú časť územia budujú uhličitánové horniny (či už rozličné typy vápencov a dolomitov), ktoré vďaka svojej schopnosti

zachytávať teplotu slnečného žiarenia i ovplyvneniu pôdnej reakcie výrazne pôsobia na druhovú bohatosť i zastúpenie významných prvkov. Tento stav odráža aj skladba lesov v širšom okolí obce. Najrozšírenejšou drevinou je buk. Nachádzame tu však aj, hlavne v južnej oblasti, dubiny s prítomnosťou duba plstnatého. Rozšírenie duba cerového má svoju sev. hranicu južnejšie. Miestami rastie dub plstnatý spolu s pôvodnou borovicou lesnou. Je to jav v Karpatoch veľmi zriedkavý. Okrem týchto teplomilných rastlinných druhov sa tu vyskytujú aj ďalšie, napr. teplomilný a mimoriadne zriedkavý rastlinný druh - škumpa vlasatá. Typickým javom pre oblasť je prelínanie teplomilných a horských prvkov. Preto má v tejto oblasti celý rad rastlinných druhov hranice svojho prirodzeného rozšírenia, či už ide o sev. hranicu teplomilných prvkov, alebo juž. hranicu prvkov horských. Sev. hranicu rozšírenia tu majú, napr. gypsomilka piesočná, jaseňec biely, pyštek kručinkolistý, zvonček sibírsky pravý, bezobalka sivá, cesnak žltý, deväťorka rozprestretá, hadí mor rakúsky, kavyl stredomorský, astra zlatohlavá. Nachádza sa tu aj juž. hranica rozšírenia niektorých horských druhov, ako sú napr. soldanelka karpatská, zvonovec laliolistý zvonček maličký, stokráska Micheliho, prvosenka holá, muchovník vajcovitý a ďalšie.

Živočíšstvo

Pestrosť geologickej stavby i vegetačnej zložky, ako aj klimatické podmienky výrazne ovplyvnili zloženie živočíšstva. Charakteristické pre opisovanú oblasť je prelínanie na nížinách žijúcich druhov a druhov viazaných na horské oblasti. Z bezstavovcov tu nájdeme modlivku zelenú, cikádu viničovú, askalafa škvrnitokrídleho. Sú to druhy, ktoré pre svoj život potrebujú južné výslnné stráne. Bohato sú tu zastúpené viaceré druhy bystrušiek, obývajúce hlavne rozličné typy lesných spoločenstiev, na horských lúčach si svoju často nezastupiteľnú funkciu opel'ovačov plnia viaceré druhy čmeľov. Od najnižších polôh až po horské vrcholy sa vyskytujú desiatky rozličných druhov motýľov, medzi ktorými nechýbajú ani chránené vzácne a ohrozené jedince - jasoň červenooký i chochlačkový, pestroň vlkovec, vidlochvost feniklový i ovocný. Stavovce sú tu, ako aj v iných oblastiach zastúpené v menšom počte. Na brehoch horských riek a na mokradiach žije mlok vrchovský, salamandra škvrnitá, ale aj ropucha a rosnička zelená. Na výslnných skalách možno stretnúť všetky druhy jašteríc, svoj domov tu majú aj viaceré druhy hadov, medzi ktorými nechýba ani náš najväčší druh - užovka stromová. Vďaka pestrosti typov prírodných formácií možno stretnúť s početnými zástupcami vtáctva. V kotlinách, pri riekach i na vodných nádržiach sa v priebehu roka, najmä však v čase ťahov, zastavuje značné množstvo rozličných druhov kačíc a pod. V horských komplexoch, hlavne na civilizáciou neporušených miestach, žijú niektoré dravé vtáky. Okrem hojnejších druhov, ako je jastrab, myšiak hôrny, sú to aj zriedkavejšie druhy, ako sokol rároh, sokol sťahovavý (v dôsledku činnosti človeka je takmer vyhubený), sova obyčajná, myšiarka ušatá a ďalšie. Z početných druhov spevavcov možno spomenúť krkavca čierneho, strakoša červeno-hlavého, strakoša kolesára, sýkorku hôrnu, sýkorku uhliarku, orieška obyčajného, viacero druhov drozdov, slávika obyčajného, stehlíka obyčajného a celý rad ďalších. Cicavce sú v tejto oblasti hojne zastúpené. Na okrajoch lesov možno stretnúť ježa tmavého. Pomerne bohaté je zastúpenie druhov piskorovitých - žije tu bielozubka bielobruchá, dulovnica menšia, piskor obyčajný i piskor malý. Mnohé jaskynné dutiny, staré povaly, kostolné veže v oblasti obývajú netopiere, napr. podkovár malý, netopier brvitý, netopier obyčajný, ucháč svetlý, večernica tmavá a iné.

2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou

Obec má vybudovanú verejnú vodovodnú sieť. Vodovodná sieť je zásobovaná vodou z Ponitrianskeho skupinovému vodovodu Vodovodná sieť obce je vybudovaná ako okruhovo-vetvová sústava, LT 100, 150 a PVC 110, 100. Odberatelia vody sú napojení na verejný vodovod prostredníctvom vodovodných prípojok. Priamu distribúciu vody k spotrebiteľom zabezpečujú vodovodné prípojky, ktoré sú napojené na rozvodnú vodovodnú sieť. Samotný rozvod je riešený z liatinových, ocelových, izolovaných rúr, vodovodné prípojky k jednotlivým odberným miestam sú riešené cez vodomerné šachty s vodomernými zostavami na meranie množstva odobratej vody. V prípade rozšírenia odberu vody nehrozí nebezpečenstvo poklesu tlaku a výdatnosti zdroja v l/s (ÚPN Rybany, 2008, s.49).

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov: do priemeru DN 500 **1,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN500 a viac **2,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia (navrhované potrubia)

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

V obci Rybany je uvažované s výstavbou splaškovej kanalizačnej siete. Stoky v tejto obci sú navrhované väčšinou vo vozovkách. Trasa stôk je navrhnutá tak, aby boli dodržané ustanovenia „priestorovej“ normy (STN 73 6005) – tzn. pri križovaní a súbahu musia byť dodržané vzdialenosti medzi povrchom kanalizačných rúr a povrchom jestvujúcich potrubí. Ďalej bola pri návrhu trás kanalizácie vo vozovke snaha o umiestnenie navrhovaného kanalizačného potrubia pokiaľ možno v strede jedného jazdného pruhu vozovky alebo v strede tejto vozovky (aby bol vylúčený prejazd poklopov kolesami áut). V situačnom návrhu kanalizácie bola snaha o napojenie všetkých rodinných domov v obci. Spád kanalizácie je (vzhľadom k zaisteniu dostatočnej unášacej sily vody nadovoľujúcej zanášanie stôk) uvažovaný minimálne 5‰. Profil gravitačnej kanalizácie je DN 300 (400). Materiálom je podľa požiadavky budúceho prevádzkara plast (polypropylén – PP). Do ryhy bude ukladané do pieskového lôžka. Priemerná hĺbka ryhy je cca 2,5 m. Výtlačné potrubia sú navrhované z rúr IPE Ø 80 – 250 uložených do piekového lôžka. Stavebná ryha bude zapažená z dôvodu snahy zmenšenia výkopu. Stavebná ryha otvorená bude u stôk v extravilánoch. V mieste vedenia trasy kanalizácie vo vozovke budú na kanalizácii vysadené odbočky pre napojenie prípojek z rodinných domov, tieto budú vytiahnuté cca 1 m za vozovku a zaslepené (ukončené zátkou). Presné umiestnenie koncov týchto odbočiek bude dokladované (zamerané). Šachty na stokovej sieti sú typové a sú umiestnené v lomových bodoch trasy, na sútokoch stôk a v rovných úsekoch šachty, v ktorých je na potrubí osadený „T“ – kus pre čistenie kanalizácie tlakovou vodou. V navrhovaných trasách kanalizácie dochádza k stretu s podzemnými inžinierskymi sieťami, ktoré sú v situácii zakreslené podľa podkladov správcov týchto sietí. Tieto podklady nazarujú svojou kvalitou požadovanú presnosť, preto je nutné pred zahájením výkopových prác skutočný priebeh sietí komisionálne vytýčiť priamo v teréne. Pri návrhu boli dodržané minimálne vzdialenosti medzi povrchmi kanalizácie a jestvujúcimi podzemnými sieťami podľa STN 73 6005 „Priestorové usporiadanie sietí technického vybavenia“. Križovanie a súbahy navrhovanej trasy kanalizácie s jestvujúcimi stožiarmi vonkajšieho vedenia je riešené navrhnutím trasy v minimálnej vzdialenosti výkopu od najbližšej časti stožiaru – t.j. 0,8 m. V ojedinelých a nutných prípadoch (nedostatok miesta) nebudú medzi vodovodom a navrhovanou kanalizáciou dodržané vzdialenosti podľa „priestorovej normy“ (STN 73 6005), v najhoršom prípade je možné viesť kanalizáciu v trase pod vodovodom. Tento prípad sa v obci nepredpokladá. Pri výstavbe bude dodržovaná požiadavka správcu toku (Slov. vodohospodársky podnik – povodie Hornej Nitry) – výstavba stôk pri križovaní neupravených vodných tokov bude prevedená prekopaním, výstavba stôk pri križovaní upravených vodných tokov bude prevedená bezvýkopovou technológiou. Potrubie pri križení s tokom (upraveným i neupraveným) bude uložené do chráničky. Pokiaľ bude výstavba kanalizácie prebiehať vo vozovkách, ktoré sú majetkom Slovenskej správy ciest, bude podľa ich požiadavky prevedené zbrúsenie a obnova vrchnej vrstvy na polovici šírky komunikácie, v prípade prekopov pre prípojky bude toto prevedené v celej šírke vozovky. Automatický systém riadenia bude kompatibilný so zariadením na ČOV Ostratice. Pri čerpacej stanici bude osadený do rozvádzača RM. Súčasťou riadiaceho systému bude ovládací panel, z ktorého bude možné parametrizovať nastavenie merania neelektrických veličín a na displeji zobrazovať prevádzkové stavy. Riadiaci systém spolu s rádiomodemom budú zálohované akumulátorom umiestnenom v rozvádzači. Riadiaci systém bude zabezpečovať spracovanie vstupných signálov a automatickú prevádzku čerpacej stanice. Do automatickej prevádzky bude možné vstúpiť z dispečingu pomocou rádiovkej siete. Údaje o prevádzke všetkých čerpacích staníc budú prenášané do centrálneho dispečingu na ČOV Ostratice. Odpadové vody sú v obci vedené gravitačnými aj výtlačnými stokami. Označenie stôk je v situácii. Obec prechádza hlavná stoka „B“, ktorá odvádza odpadové vody na ČOV Ostratice. Je napojená na stoku „A“ v Ostraticiach, na ktorú sa napájajú i stoky kanalizácie zo všetkých ostatných obcí aglomerácie 2. Zo spádových dôvodov sú v obci navrhnuté čerpacie stanice, umiestnenie je podľa situácie. Preložky jestvujúcich inžinierskych sietí sa nepredpokladajú, iba minimálne množstvo preložiek niektorých stĺpov nadzemného vedenia. Do stôk obce budú napojené domové prípojky z domov. V prípade kanalizácie uloženej v ceste, ktorá je v správe Slovenskej správy ciest, bude urobená obnova obrusnej vrstvy v celej šírke vozovky. ČS budú elektrifikované. Obec má vybudovanú dažďovú kanalizáciu, ktorú je potrebné predĺžiť aj do nových rozvojových území. Dažďová kanalizácia je zaústená do rieky Bebrava (ÚPN Rybany, 2008, s.51-52).

Elektrická rozvodná sieť

Transformovne sú napojené z 22 kV vzdušného vedenia č.262 Topoľčany – Bánovce nad Bebravou lúčovým systémom. Vedenie prepája 110/22 kV transformovne Topoľčany a Bánovce nad Bebravou .

Distribučné vedenia 22 kV slúžia pre rozdelenie elektrickej energie z nadradenej sústavy. Z tohto VN 22 kV vzdušného vedenia sú zrealizované VN 22 kV vzdušné prípojky, pre zásobovanie elektrickou energiou vonkajších stožiarových trafostaníc obce s prevodom 22 kV/0,4 kV. Trafostanice sú pripojené VN 22 kV vzdušnými prípojkami z distribučnej linky. Jednotlivé trafostanice pre zásobovanie obce sú pri súčasnej potrebe elektrickej energie na úrovni DTS na dostatočnej kapacite a ďalší prírastok ich zaťaženia je možný, v prvom rade z kapacitného hľadiska a v druhom rade z prevádzkového hľadiska. Dôležitú úlohu tu taktiež zohráva kapacita prenosových možností VN a NN vedení (dĺžky a prierezy jednotlivých vedení a stupeň ich zaťaženia). Tieto trafostanice slúžia taktiež pre technicko - komunálnu vybavenosť a ich výkonové zaťaženie je premenlivé v závislosti na sezónnosti odberu a ročnom období. Sekundárne rozvody NN sú prevedené systémom napätí 400/230V. Rozvody sú prevedené vonkajšími vzdušným vedeniami NN a to holými vodičmi AlFe na betónových a drevených podperných bodoch spolu s rozvodom verejného osvetlenia, ktorý je prevedený vodičom AlFe.

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:
 - od 1 kV do 35 kV vrátane: 1. pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m,
 - pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m, 3. pre zavesené káblové vedenie 1 m
 - od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m
 - od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m
- v ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:
 - zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou
 - uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky
 - vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku
 - vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia
- vlastník pozemku je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a príjazd k vedeniu a na tento účel umožniť prevádzkovateľovi udržiavať voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4 m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej z vonkajšej strany nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podporného bodu)
- ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m
- ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla:
 - 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky
 - 3 m pri napätí nad 110 kV
- v ochrannom pásme vonkajšieho podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením je zakázané:
 - zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vysádzať trvalé porasty a používať osobitne ťažné mechanizmy
 - vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa elektrického vedenia zemné práce a iné činnosti, ktoré by mohli ohroziť elektrické vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky, prípadne sťažiť prístup k elektrickému vedeniu
- ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36:
 - s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
 - s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
 - s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
- v ochrannom pásme elektrickej stanice je zakázané vykonávať činnosti, pri ktorých je ohrozená bezpečnosť osôb, majetku a spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky elektrickej stanice (ÚPD M.,2008).

Zásobovanie plynom

Primárnym zdrojom ZP obce je VTL plynovod PN25 DN200 Žabokreky – Rybany – Bánovce n/Bebravou, VTL prípojka PN25 DN100 Rybany a VTL regulačná stanica (RS) RS 1200 2/1 425

Rybany. Sekundárnym zdrojom ZP v obci je STL plynovodná DS Rybany. Táto tzv. miestna sieť (MS) je tvorená úsekmi STL plynovodov z ocele z PE. MS zabezpečuje v obci plošnú dodávku ZP. Do odberných plynových zariadení (OPZ) jednotlivých odberateľov v obci je ZP dodávaný STL plynovodnými prípojkami (PP). Doreguláciu ZP z STL/STL resp. STL/NTL a meranie odberu ZP zabezpečujú regulačné a meracie zariadenia (RaMZ). Prevádzku PP a OPZ zabezpečujú odberatelia ZP na vlastné náklady (ÚPN Rybany, 2008, 52-53).

Miestne plynovody sú stredotlaké. Vedenie plynovodov a dimenzie rozvodov sú riešené tak, aby plošne a kapacitne postačili pre potreby obce Rybany. Miestne stredotlaké plynovody sú realizované z polyetylénového potrubia, podľa podmienok STN 38 6413. Toto riešenie umožňuje pri minimálnych svetlostiach prepravu značných množstiev plynu na veľké vzdialenosti za priaznivých tlakových pomerov. Miestne plynovody sú vedené v telesách komunikácií a v zelených pruhoch v súbehu s miestnymi komunikáciami. V niekoľkých prípadoch došlo ku križovaniu plynovodu s miestnou komunikáciou. Odberatelia zemného plynu sú zásobovaní z miestnej stredotlaka siete a stredotlaké prípojky priamo cez stredotlaké prípojky a domové regulátory.

Ochranné pásma

- ochranné pásmo plynovodu v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 56 vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
 - 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm
 - 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm
- 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa
- 8 m pre technologické objekty
- bezpečnostné pásmo plynovodu v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 57 vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
 - 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území
 - 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm
 - 50 m pri regulačných stanicích, filtračných stanicích, armatúrnych uzloch určí v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľ distribučnej siete pri plynovodoch
- s tlakom nižším ako 0,4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe (ÚPD M., 2008).

Zásobovanie teplom

V riešenom území je vzhľadom na prevažný spôsob využívania územia (bývanie) logicky predurčený aj spôsob zásobovania teplom. Územie je z pohľadu zásobovania teplom riešené kombinovaným spôsobom. Hlavný spôsob zásobovania sú lokálne zdroje tepla na pevné palivo - prevažne na atmosferické spaľovanie drevnej hmoty a zemný plyn. Tretie najčastejšie využitie zdroja tepla je elektrické vykurovanie (priamoohrevné, akumulčné). Ďalšími zdrojmi energie sú v zanedbateľnej miere slnečné kolektory (najmä podpora prípravy TÚV), propán (najmä technologické účely - varenie). Väčšina objektov má inštalovaný kombinovaný spôsob vykurovania, najčastejšie v kombinácii zdroja tepla kotol na drevo / plynové vykurovanie. Uvedené kombinácie sú riešené pre vykurovanie aj pre ohrev TÚV.

Najviac bytov v obci Rybany je v súčasnosti vykurovaných prostredníctvom ústredného lokálneho kúrenia. Iný typ vykurovanie využívalo cca. 138 bytov.

Obývané byty podľa typu kúrenia					
ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia		
24	218	138	0		

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

V súvislosti s využívaným zdrojom energie je najväčší počet bytov zastúpených plynom – 342 bytov. Elektrickú energiu na vykurovanie využívalo 23 bytov.

Obývané byty podľa zdrojov energie					
plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny
342	23	0	35	3	1

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Miestny rozhlas

Na Obecnom úrade (OÚ) je zriadená zosilovacia stanica miestneho rozhlasu (MR) typu TESLA. Rozvod MR je urobený vzdušnými vodičmi typu BY 2,8 a FeY 3 na samostatných oceľových a drevených stožiaroch. Menovité napätie rozvodu MR je 100 V. Reprodukory sú umiestnené na samostatných stožiaroch (ÚPN Rybany, 2008, s.59).

Televízia

V obci je príjem televízneho signálu Slovenskej televízie zabezpečovaný televíznym prekrývačom DVB. Signál ku koncesionárom sa dostáva na kvalitnej digitálnej úrovni. Kvalitný príjem signálu je možný zriadením káblovej televízie s prijímacím zariadením, ktorú nemá obec vybudovanú.

Telekomunikácie

Telefonizácia sídla je zabezpečená prostredníctvom digitálnej telefónnej ústredne ATÚ. Telefónna ústredňa je napojená diaľkovými káblami. Nachádza sa na pozemku hneď vedľa pošty. Miestna telefónna sieť v obci je prevedená samonosnými káblami na drevených stĺpoch pätkovaných i nepätkovaných s účastníckymi rozvádzačmi typu KJSS 20, 40 (N,D), ďalej zemnými káblami. Cez katastrálne územie obce prechádzajú aj diaľkové telefónne káble. V centre obci sa nachádza jeden verejný telefónny automat (ÚPN Rybany, 2008, s.59).

Ochranné pásma

1. ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete v zmysle Zákona o elektronických komunikáciách č. 610/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov (ÚPD M.,2008).

Verejné osvetlenie

Osvetlenie ciest, komunikácií a verejných priestranstiev je vybudované výbojkovými svietidlami, ktoré sú pomocou výložníkov uchytené na podperných bodoch vzdušnej sekundárnej siete NN. Rozvod medzi svietidlami je vodičom AlFe, ktorý slúži ako fáza VO vzdušnej sekundárnej siete NN. Ovládanie VO je centrálné prostredníctvom impulzných káblov z RVO pri transformátorových staniciach.

Vzdušná NN sekundárna sieť a sieť VO (verejného osvetlenia) je v niektorých častiach obce značne preťažená a fyzicky zastaraná, kde sa vyskytuje množstvo porúch jednak na samotnom vedení NN a taktiež na osvetľovacích telesách a podperných bodoch. Bude nutné v blízkej dobe počítať s jej rekonštrukciou a výmenou zastaralých svietidiel VO za modernejšie a úspornejšie svietidlá.

Ochrana pred povodňami a správa povodí

Riešené územie patrí do povodia rieky Bebravy. Vodný fond na území obce tvoria vodné toky v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p. Vodohospodársky významný tok je rieka Bebrava, ktorá preteká katastrálnym územím obce.

Rieka Bebrava je upravená v 21 úsekoch s úhrnnou dĺžkou 18,57 km, čo je 38,4% celkovej dĺžky rieky (50km). Ohradzovaná je v úhrnnej dĺžke 10,7(9,2)km, v rámci úprav boli vybudované 2 klapkové hate, 3 stupne a 2 sklzy: rkm 19,61 – 12,89 (Bánovce nad Bebravou - Rybany) – navrhovaná úprava tohto cenného úseku je z ekologického hľadiska absolútne nevhodná (VHP časť D, s. 146), rkm 12,89 – 12,24 (Rybany), 11,46 – 11,22 (pod Rybanmi) – je vybudovaná úprava koryta. Prítok Haláčovka je upravený v chotári Rybian, celkovo je regulovaný v 4 úsekoch s dĺžkou 6,93 km. Prítok Livina je upravený v chotári Veľké Hoste v dĺžke 0,58 km a v chotári V. Hoste – Zlatníky v dĺžke 3,01 km (v správe lesného hospodárstva), v chotári Rybian nie je upravený. V generele rieky Bebravy sú navrhované úpravy na 26 úsekoch s úhrnnou dĺžkou 30,12 km. Ochranná ľavostranná hrádza sa navrhuje v úseku Ostratice – Livina v dĺžke 1,26 km.(Vodohospodársky plán rieky Nitry, 2001). V lokalite Dolné lúky a v území pri železničnom priecestí medzi obcami Rybany a Dolné Naštice je poľnohospodárska pôda potencionálne ohrozovaná záplavami (ÚPN Rybany, 2008, s.65).

Ochranné pásma

- obojstranné ochranné pásmo pobrežných pozemkov v zmysle ustanovení §49 zákona č. 364/2004 o vodách: **10 m** od vzdušnej päty, respektíve brehovej čiary miestnych tokov z dôvodov vykonávania činnosti správcu toku. Do tohto územia nie je možné umiestňovať technickú infraštruktúru, žiadame pevné stavby ani súvislú vzrastlú zeleň. Toto územie nie je možné poľnohospodársky obhospodarováť. Musí byť zachovaný prístup mechanizácie správcu vodného toku a povodia k pobrežným pozemkom z dôvodu údržby a kontroly. Všetky prípadné križovania inžinierskych sietí s vodným tokom musia byť riešené podľa STN 73 6822 – Križovanie a súbehy vedení s vodnými tokmi a akékoľvek stavebné aktivity v ochrannom pásme tokov musia byť prerokované so správcou toku a povodia.

Pri návrhu investícií je potrebné rešpektovať ustanovenia § 49 zákona č. 364/2004 Z. z. vodách a vyhlášky č. 211/2005 Z. z.. Všetky prípadné križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť riešené podľa STN 73 6822 „Križovania a súběhy vedení s vodnými tokmi“. (ÚPD M., 2008).

Civilná ochrana obyvateľstva

Obec je zatriedená do IV. kat. ukrytia obyvateľov v úkrytoch budovaných svojpomocne. Za tým účelom bola prevedená analýza stavebno-technického stavu budov a identifikovanie suterénnych priestorov. Doložka CO v rozsahu ukrytia obyvateľstva pred radiačným žiarením bude spracovaná samostatne v súlade s platnými predpismi.

Požiarna ochrana

V obci Rybany je dobrovoľný hasičský zbor. Hasičský zbor má k dispozícii požiarnu zbrojnicu a mobilnú striekačku, ktoré sú umiestnené v samostatnom objekte. Problémom z hľadiska požiarnej bezpečnosti je nevyhovujúca dostupnosť niektorých častí, najmä zástavby s úzkymi alebo neprejazdnými ulicami bez obrátisk. V prípade požiaru slúži aj zásahová jednotka z Bánoviec nad Bebravou. Navrhovaná sieť zberných a obslužných komunikácií v zastavanom území obce umožní optimálny prístup požiarnej techniky do všetkých jej častí a k jednotlivým objektom. Zásobovanie požiarou vodou v nových lokalitách bude riešené z verejnej vodovodnej siete z požiarnych hydrantov.

Odvádzanie dažďových vôd

V riešenom území sa nachádzajú nasledovné hydromelioračné zariadenia: kanál (evid.č. 5209 114 001), ktorý bol vybudovaný v r. 1930 o celkovej dĺžke 3,435 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Rybany“, kanál „Hraničný“ (evid. č. 5209 163 001), ktorý bol vybudovaný v r. 1930 o celkovej dĺžke 1,940 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Pečeňany“. V riešenom území je vybudované odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom, ktorý je vo vlastníctve PPD Rybany (čiastočne funkčný: zrážkové vody, ktoré spadnú na územie intravilánu obce, sú zachytávané do vpustí dažďovej kanalizácie, ktorá v podstate spoľahlivo odvedie dažďové vody do rieky, ktorá ich dopraví mimo intravilán. V priestoroch, v ktorých sa kanalizácia nenachádza, dažďové vody dažďové vody zachytáva rigol alebo vsakujú do terénu (ÚPN Rybany, 2008, s.48-49).

Väčšina dažďových vôd by sa mala zachytávať aj na súkromných pozemkoch a prípadne využívať na polievanie. Voda zadržaná v území prispeje k zachovaniu potrebnej vlhkosti, nevyhnutnej pre rast sídelnej vegetácie. Za týmto účelom by mal byť stanovený záväzný regulatív minimálneho podielu nespevnených plôch. Odvod dažďovej vody z komunikácií sa navrhuje prostredníctvom vsakovacích jám na okrajoch komunikácií. V prípade potreby zriaďovania väčších spevnených plôch (napr. odstavných a manipulačných plôch) by sa mali preferovať priepustné povrchy vytvorené zo zatrávňovacích tvárnic alebo zámkovej dlažby. Vody z povrchového odtoku z nezastavaných plôch sa budú odvádzať povrchovými rigolmi do vodných tokov. Technické riešenie dažďových rigolov, ako aj výpočet dimenzie a množstva dažďových vôd, bude predmetom riešenia v podrobnejšej dokumentácii.

2.4. DOPRAVA

Doprava predstavuje jeden z kľúčových faktorov rozvoja obce Rybany, pričom sama o sebe nie je cieľom, ale prostriedkom hospodárskeho rozvoja a predpokladom k dosiahnutiu sociálnej a regionálnej súdržnosti. Rezort dopravy si v súlade so zásadami trvalo udržateľného rozvoja vytýčil v rámci dopravnej politiky SR globálny cieľ, ktorým je trvalo udržateľná mobilita. Môžeme ju definovať ako dlhodobé zabezpečenie neustále narastajúcich prepravných potrieb spoločnosti (prepravy tovarov a osôb) v požadovanom čase a kvalite, s maximálnou efektívnosťou, pri súčasnom znižovaní negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie a zdravie obyvateľov. Trasovanie a výstavba dopravnej infraštruktúry v obci vychádzajúca z prepravných požiadaviek jej obyvateľov a hospodárskych subjektov v nej žijúcich a činných, je podmienená miestnym územným členením a charakterom územia (napríklad chránené územia). Cieľovým zosúladením všetkých faktorov pri územnom plánovaní vrátane plánovania dopravnej infraštruktúry (efektívnym využitím územia) a rešpektovaním špecifických daností regiónu je snaha doceliť trvalo udržateľný charakter životného prostredia.

Obec Rybany sa nachádza v okrese Bánovce nad Bebravou, 6 km južne od okresného mesta. Širšie dopravné vzťahy sú podmienené dopravnými väzbami na okolitú sídelnú štruktúru, najmä na okresné mesto Bánovce nad Bebravou. Základným druhom dopravy je cestná doprava. Okrem cestnej

dopravy sa v obci nachádza doprava železničná. Vlastná dopravná poloha riešeného územia je charakterizovaná dopravnou trasou cesty II/592, ktorá prechádza obcou a má pre dopravnú obsluhu obce základný význam, tvorí zároveň spojnicu ciest I/64 a I/50.

Katastrálnym územím obce Rybany prechádzajú nasledovné cesty: cesta druhej triedy II/ 592 v trase C – Livina, cesta tretej triedy III/05050 v trase – križovatka s cestou II/592 Rybany-Rybany. cesta tretej triedy III/05051 v trase – križ. s cestou II/592 Rybany- križ.s cestou III/ 05052 Rybany, cesta tretej triedy III/06464 v trase – križovatka s cestou III/ 06462 Šišov-križ. s II/592 Rybany a cesta tretej triedy III/ 06468 v trase – križovatka s cestou II/592 Livina-Livinské Opatovce (ÚPN Rybany, 2008, s.43-45).

Cesta II. triedy II/ 592

Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete je potrebné: vyznačiť a rešpektovať existujúce trasu cesty II. Triedy v riešenom území, rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie cesty II. Triedy v zastavanom území v zmysle STN 736110 v nasledovných kategóriách a funkčných triedach: cestu II. triedy II/592 v kategórii MZ 12 (11,5) / 50 vo funkčnej triede B2, rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie vyššie uvedených ciest mimo zastavané územie v zmysle STN 736101 v nasledovných kategóriách: cestu II/ 592 v kategórii C 9,5 / 70

Cesta III. triedy : III / 05050 , III / 05051, III / 06464, III / 06468

Cesta III. triedy tvoria sekundárnu dopravnú kostru obce a zároveň zabezpečujú prepojenie obce Rybany na susedné obce. Cesta má vyhovujúce smerové usporiadanie, šírkové usporiadanie nevyhovuje. V súčasnosti je komunikácia v dobrom technickom stave. Kryt komunikácie je asfaltový bez výtlkov s výnimkou žel. priecestia na ceste III /05051 Rybany-Rybany. Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete je potrebné: rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie ciest III. Triedy v zastavanom území v zmysle STN 736110 v nasledovných kategóriách a funkčných triedach: v kategórii MZ 8,5 (8,0)/50 vo funkčnej triede B3, ďalej rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie vyššie uvedených ciest mimo zastavané územie v zmysle STN 736101 v nasledovných kategóriách: v kategórii C 7,5/ 60. Mimo zastavaného územia je potrebné rešpektovať ochranné pásma ciest (ÚPN Rybany, 2008, s.43-45).

Miestne komunikácie

Cesty III. triedy prechádzajú celou obcou a tvoria dopravnú kostru obce. Na ne je pripojená sieť miestnych komunikácií. Všetky majú charakteristiky miestnych obslužných komunikácií s priamou obsluhou objektov priľahlej zástavby. Niektoré ulice sú zaslepené, bez otočiek. Sieť miestnych komunikácií hlavne v staršej zástavbe nie je vhodne usporiadaná a kategórie ciest väčšinou nie sú vyhovujúce. Sú na nej smerové oblúky s malými polomermi. Komunikácie sú vybudované v nenormových kategóriách, v šírkach od 3,0m do 5,0m. Dopravná premávka je na všetkých komunikáciách napriek nevhodným šírkovým usporiadaniam obojsmerná. Väčšina komunikácií má poškodený kryt, alebo je bez spevneného krytu. Po trasách miestnych komunikácií nie sú prevádzkované linky SAD. Vzhľadom na dopravný význam, spoločenskú funkciu a polohu v obci prisudzujeme miestnym komunikáciám funkčnú triedu C3 (ÚPN Rybany, 2008, s.43-45).

Účelové komunikácie

Sieť ciest II. , III. triedy a miestnych komunikácií je doplnená účelovými komunikáciami. Ako účelové komunikácie sú vybudované cesty tvoriace pokračovanie miestnych komunikácií mimo zastavané územie. Účelové komunikácie sprístupňujú jednotlivé časti chotára. Povrch účelových komunikácií je z časti spevnený a z časti nespevnený (ÚPN Rybany, 2008, s.43-45).

Pol'né cesty

Prístup do chotára zabezpečuje sieť pol'ných ciest naväzujúca na cestu III. triedy a miestne komunikácie. Majú väčšinou prašný povrch. Sprístupňujú jednotlivé časti chotára s blokmi poľnohospodárskej pôdy (ÚPN Rybany, 2008, s.43-45).

Pešie komunikácie a priestranstvá

Väčšie pešie priestranstvá nie sú komplexne vybudované ani v centre obce . Chodníky pre peších sú vybudované pozdĺž cesty III/06464 takmer v celom úseku a pozdĺž cesty II/ 592 (ÚPN Rybany, 2008, s.43-45).

Statická doprava

Obec nemá vybudované normové parkovisko pri obchode s potravinami a kostole sú len spevnené plochy využívané ako odstavné státa. Menšie parkovisko je len pred obecným úradom, zdravotným strediskom a obchod. dome pri požiarnej zbrojnici. Garážovanie motorových vozidiel je riešené v súkromných garážach na pozemkoch rodinných domov. Bytovky v UPC: G majú skupinové garáže (ÚPN Rybany, 2008, s.43-45).

Dopravné zariadenia

V súčasnosti sa v riešenom území nachádzajú 3 čerpacie stanice pohonných hmôt: v areáli PPD Rybany (nafta), Poľnoslužieb Bebrava (nafta) a firmy Adest.

Cestná hromadná doprava

Má najväčší podiel na preprave cestujúcich do zamestnania, škôl a za nákupmi. Obec má vzhľadom na svoju polohu v blízkosti okresného mesta dobré zabezpečenie prímestskou autobusovou dopravou. Napojenie na diaľkovú hromadnú dopravu SAD je zabezpečené v okresnom meste Bánovce nad Bebravou. Na trase štátnej cesty sú v obci umiestnené 4 obojstranné autobusové zastávky. Na dvoch je vybudované výbočisko jednostranne. Na všetkých sú umiestnené čakárenské prístrešky, ale vždy len v jednom smere. Mimo obce sú na trase cesty III/5114 umiestnené dve autobusové zastávky (ÚPN Rybany, 2008, s.43-45).

Železničná doprava

Katastrálnym územím obce Rybany prechádza jednokol'ajná neelektrifikovaná železničná trať Chynorany – Trenčín. Z hľadiska dlhodobých rozvojových plánov sa uvažuje o elektrifikácii uvedenej žel. trate. Ochranné pásmo železničné vyplýva zo zákona č.164/1996Z.z. vyhlášky č. 52/64 a zmeny: vyhláška č. 122/1974, ktorou sa prevádza zákon o dráhach. Je stanovené: 60 m od osi krajnej koľaje dráhy a 30 m od hranice obvodu dráhy – hranice drážneho pozemku (ÚPN Rybany, 2008, s.43-45).

Letecká doprava

Časť katastrálneho územia leží v ochrannom pásme poľnohospodárskeho letiska-Rybany. Ochranné pásmo poľnohospodárskeho letiska: podľa vyjadrenia Leteckého úradu SR v Bratislave zo dňa 1.2.2007 listom č. 724/313-250-P/2007 sa časť k.ú. obce Rybany nachádza v ochranných pásmach letiska Rybany, stanovených rozhodnutím Štátnej leteckej inšpekcie zn.1 -176/85 zo dňa 5.12.1985. Obmedzenie je stanovené podľa predpisu L14Z – Letiská pre letecké práce v poľnohospodárstve, lesnom a vodnom hospodárstve takto: Výškové obmedzenie stavieb, zariadení, stavebných mechanizmov, porastov a pod. je stanovené ochranným pásmom vodorovnej ochrannej roviny (252,52 m n.m.B.p.v.). Ďalšie obmedzenia sú stanovené ochranným pásmom s obmedzením stavieb vzdušných vedení VN a VVN (plocha vzdialenosti 1500 m od okraja vzletového a pristávacieho pásu). V tomto ochrannom pásme je nutné viesť elektrické prípojky pod zemou (ÚPN Rybany, 2008, s.43-45).

2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Kvalitné životné prostredie je jednou zo základných podmienok existencie ľudstva. Vzrastajúce problémy spojené práve so zhoršovaním kvality životného prostredia vedú ku koncentrácii úsilia štátov Európy a hlavne novo rozšírenej Európskej únie eliminovať negatívne zásahy do životného prostredia a naprávať škody spôsobené v minulosti. EÚ definuje kľúčové dlhodobé ciele v starostlivosti o životné prostredie, pričom za prioritu pokladá riešenie problémov zmeny klímy, ochrany prírody a biodiverzity, životného prostredia pre zdravie a kvalitu života, prírodných zdrojov a odpadov. Povinnosť a potreba naplňovať prijaté ciele vedúce k zlepšovaniu negatívneho stavu životného prostredia, prináležia všetkým stupňom štátnej správy a samosprávy. Obec v uvedenej hierarchii predstavuje najnižší, ale základný prvok. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na zemi, vytvorenie podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržanie ekologickej stability. Vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín.

Ochrana prírody a krajiny

V riešenom území sa nenachádza vyhlásené chránené územie podľa zákona o ochrane prírody a krajiny č.543/2002 Z.z. Žiadne územie v obci nie je zaradené medzi CHÚEV (chránené územia európskeho významu) ani CHVÚ (chránené vtáčí územia) – NATURA 2000. Vo vzťahu k prírodnému prostrediu sa predmetné územie nachádza v 1. stupni ochrany prírody v zmysle zákona č.543/2002 Z.z..

Starostlivosť o územie

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno – historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Územné plánovanie je v súčasnosti upravené zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov. Územno - plánovacia dokumentácia je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie v obci. Základným nástrojom územného plánovania je územný plán obce. Územný plán obce je výsledok formálneho plánovania a je územnoplánovacím dokumentom v zmysle zákona č.50/1976 Zb. (zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov) a v zmysle vyhlášky č.84/1976 Zb. (o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii) v znení neskorších predpisov. Obec má v súčasnosti schválený územný plán z roku 2008.

Ochrana ovzdušia

Na ochranu ovzdušia v obci pred potenciálnymi a reálnymi zdrojmi znečistenia slúži zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov (platný v roku 2009, od 1.6.2010 účinný zákon č. 137/2010 Z.z o ovzduší). Upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania. V zákone sú definované znečisťujúce látky, zdroje znečisťovania, povinnosti právnických a fyzických osôb ako aj prevádzkovateľov zdrojov znečistenia ovzdušia, poplatky a pokuty za znečisťovanie ovzdušia. Definované sú veľké zdroje znečistenia ovzdušia ako technologické celky so súhrnným tepelným výkonom 50 MW alebo vyšším. V samotnom sídle sa výroba výrazne znečisťujúca ovzdušie nenachádza. Najviac znečisťujúcich zdrojov sa nachádza v okresnom meste Bánovce nad Bebravou, ale aj v meste Bánovce n.B. a Trenčín.

Zdrojmi znečisťovania ovzdušia v riešenom území v súčasnosti sú:

- automobilová doprava na ceste III. triedy, ako aj na miestnych komunikáciách,
- výroba tepla v domácnostiach a vo výrobných a obslužných prevádzkach,
- výrobné prevádzky v meste Bánovce nad Bebravou, Bánovce n.B., Trenčín.

Medzi veľké zdroje znečisťovania ovzdušia v okrese Bánovce nad Bebravou (8 VZZO) patria: Agrovýkm Rybany – chov ošípaných, TANAX, a.s. Energoblok, Mestská nemocnica s poliklinikou Bánovce n. B. – spaľovacia pec SP304, MVL AGRO – farma živočíšnej výroby Veľké Hoste, Podnik živočíšnej výroby – chov brojlerov Rybany, Poľnohospodárske družstvo Bebrava – chov hospodárskych zvierat Veľké Chlievany, Poľnohospodárske družstvo – chov hospodárskych zvierat Uhrovec, Podielnícke poľnohospodárske družstvo – chov hovädzieho dobytku Rybany. celkový počet veľkých a stredných zdrojov znečistenia v okrese je cca. 126.

K znečisteniu ovzdušia v kotline negatívne prispieva aj automobilová doprava, ktorej intenzita neustále narastá. Meranie znečisťujúcich látok z dopravy sa zatiaľ nemeria, ale za 90% celkových emisií prchavých organických látok z dopravy zodpovedajú vozidlá s benzínovým motorom. Automobilová doprava okrem zvyšovania plynných emisií z výfukových plynov spôsobuje aj sekundárnu prašnosť.

Produkcia v t na km2 podľa územie, chemická zlúčenina a rok											
Okres B. n. Bebravou	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tuhé emisie	0,37	0,43	0,55	0,50	0,50	0,51	0,50	0,48	0,52	0,52	0,54
Oxid siričitý	0,13	0,10	0,10	0,10	0,07	0,07	0,08	0,07	0,07	0,06	0,05
Oxid dusíka	0,18	0,19	0,20	0,18	0,18	0,18	0,17	0,17	0,17	0,17	0,17
Oxid uhoľnatý	0,80	0,81	0,83	0,79	0,71	0,70	0,67	0,66	0,69	0,70	0,64
<i>Tuhé emisie SR</i>	<i>0,85</i>	<i>0,85</i>	<i>1,02</i>	<i>0,88</i>	<i>0,71</i>	<i>0,70</i>	<i>0,69</i>	<i>0,67</i>	<i>0,71</i>	<i>0,72</i>	<i>0,63</i>
<i>Oxid siričitý SR</i>	<i>2,15</i>	<i>1,96</i>	<i>1,81</i>	<i>1,78</i>	<i>1,43</i>	<i>1,41</i>	<i>1,30</i>	<i>1,41</i>	<i>1,39</i>	<i>1,19</i>	<i>1,05</i>
<i>Oxid dusíka SR</i>	<i>1,19</i>	<i>1,16</i>	<i>1,14</i>	<i>1,06</i>	<i>0,96</i>	<i>0,94</i>	<i>0,87</i>	<i>0,88</i>	<i>0,88</i>	<i>0,81</i>	<i>0,75</i>
<i>Oxid uhoľnatý SR</i>	<i>3,76</i>	<i>3,87</i>	<i>3,70</i>	<i>3,94</i>	<i>3,74</i>	<i>3,64</i>	<i>3,00</i>	<i>3,38</i>	<i>3,65</i>	<i>3,56</i>	<i>3,36</i>

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Do ovzdušia sa z riešeného územia dostávajú: toxické oxidy dusíka (NOX), ktoré spôsobujú ochorenia dýchacích ciest, cyanózu srdca, majú aj karcinogénne účinky, toxický oxid siričitý (CO₂), ktorý narúša krvotvorbu, dráždi sliznice a oči, spôsobuje chronické ochorenia dýchacích ciest, popolčeky, ktoré zasahujú predovšetkým dýchacie cesty, pri niektorých druhoch popolčekov je zasiahnuté aj srdce a imunitný aparát (karcinogénne účinky), polietavý prach prevažne zo sekundárnej prašnosti spôsobuje ochorenia dýchacích ciest, rozľahlé plochy porastené burinnými spoločenstvami sú jedným zo zdrojov alergických ochorení slizníc.

Oproti ostatným regiónom Slovenska je okres B. n. Bebravou jeden z menej znečistených regiónov. Vo väčšine prípadov sa produkcia znečisťujúcich látok v okrese pohybuje pod úrovňou SR. Najmenej znečisťujúcich látok bolo produkováných v prípade oxidu siričitého a oxidu uhoľnatého. Ako prezentuje nasledujúca tabuľka, k nárastu dochádza v prípade produkcie tuhých emisií, ktoré sú pravdepodobne produkované ako externé vplyvy priemyselnej výroby, dopravy a zásobovania teplom v zimnom období (prechod na pevné palivá v dôsledku vysokých cien elektrickej energie a plynu) a tuhých emisií.

Produkcia v t podľa územie, chemická zlúčenina a rok											
Okres B. n. Bebravou	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tuhé emisie	170,10	197,00	254,00	235,30	233,00	234,00	230,80	220,20	240,50	240,50	250,76
Oxid siričitý	62,20	48,00	45,00	47,50	32,70	34,00	34,90	31,20	30,20	26,90	21,00
Oxid dusíka	82,80	86,00	95,00	87,40	83,70	82,00	80,00	78,20	80,10	80,00	77,71
Oxid uhoľnatý	369,90	374,00	384,00	366,50	328,80	326,00	309,20	304,50	319,80	323,70	295,06

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Vplyvom nepriaznivej klimateografickej polohy sa exhaláty hlavne v jesennom a zimnom období koncentrujú v prízemnej vrstve ovzdušia. Naopak koncentrácie polietavého prachu sa zvyšujú pri normálnych klimatických situáciách a to už pri najmenších rýchlostiach vetra. Oproti minulosti sa zmenila situácia v hlavných znečisťovateľov ovzdušia, keď tepelné zdroje prešli z uhlia na zemný plyn. K zlepšeniu stavu znečisťovania prispela aj plynofikácia obce. Naopak je zvýšená hybnosť automobilov.

Hlukové pomery z dopravy

V zmysle Nariadenia vlády SR č. 40/2002 Z. z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami najvyššie prípustné hodnoty hluku z dopravy vo vonkajších priestoroch v obytnom území ciest I. a II. triedy, zberných mestských komunikácií a hlavných železničných ťahov sú povolené pre deň LA_{eq,p} = 60 dB a v noci LA_{eq,p} = 50 dB.

Medzi významné zdroje hluku pôsobiace na životné prostredie patrí automobilová doprava. Hluk z automobilovej dopravy má negatívny vplyv na obyvateľstvo obce. Intravilánom obce Rybany prechádza cesta II/592, ktorá je výrazne zaťažená automobilovou dopravou. Obcou prechádzajú cesty III/050 50 (Rybany – Rybany), III/050 51 (Rybany – Rybany), III/064 - 64 (Šišov- Rybany), III/064 – 68 (Livina – Livinské Opatovce). K.ú. Rybany prechádza železničná trať Chynorany – Trenčín. Nakoľko železničná doprava je na tejto trati značne obmedzená, nie je výrazným zdrojom hluku pre mieste obyvateľstvo. Pre vonkajší priestor v obytnom prostredí v okolí diaľnic, letísk, ciest I. a II. triedy, zberných mestských komunikácií a hlavných železničných ťahov sú limitné hodnoty prípustnej ekvivalentnej hladiny hluku z dopravy pre vonkajší priestor nasledujúce: LA_{eq, p} počas dňa = 60 dB a LA_{eq, p} počas dňa = 50 dB (ÚPN Rybany, 2008, s.66).

Poškodenie bioty

Najväčšie zásahy do krajiny boli vykonané v období zavádzania intenzívnej poľnohospodárskej výroby, rozvoja priemyselnej výroby a dopravy. Prirodzené spoločenstvá v riešenom území boli zredukované na minimum. V k.ú. Rybany k hlavným zdrojom ohrozenia bioty v súčasnosti patria: zdroje znečisťovania pôdy, vody, ovzdušia a regulácia vodných tokov. Antropogénnou činnosťou v území boli ovplyvnené všetky biotopy. Na základe podkladov z Národného lesníckeho centra, Zvolen (2007) lesné porasty nachádzajúcich sa v riešenom území sú zaradené medzi stredne ohrozené lesné porasty. V riešenom území sa nachádzajú bariérové prvky, ktoré ohrozujú najmä živočíchy. Sú to

predovšetkým nadzemné elektrovedy a dopravné koridory. Nadzemné elektrovedy spôsobujú zranenie resp. uhynutie vtákov v dôsledku nárazu počas letu alebo zásahom elektrickým prúdom. Pri novobudovaných elektrovedoch resp. pri rekonštrukcii existujúcich je potrebné vykonať technické opatrenia na zabránenie úhynu vtákov. Cestná doprava spôsobuje zranenie resp. úhyn ďalších druhov živočíchov (obojživelníkov, plazov a cicavcov) v dôsledku nárazu. Kosenie okrajov ciest výrazne znižuje toto riziko. Verejná zeleň si vyžaduje pravidelnejšie a koncepcnejšie ošetrovanie a prehodnotenie stavu existujúcich stromov a kríkov. Potencionálnym zdrojom poškodenia drevín sú najmä hubové ochorenia a živočíšni škodcovia (ÚPN 2008, 2008, s.68-72).

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2001. Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programu odpadového hospodárstva“. Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky vypracováva Ministerstvo životného prostredia a následne samosprávny kraj, obec a pôvodca odpadu. Obsah Programu odpadového hospodárstva obce na roky 2011 - 2015 je zostavený podľa požiadaviek § 2 až § 5 vyhlášky MŽP SR č. 310/2013 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch a zároveň zohľadňuje POH SR a POH Trenčianskeho kraja. Ciele a opatrenia POH SR a POH Trenčianskeho kraja 2011 - 2015, ktoré sa budú realizovať obcou, právnickými a fyzickými osobami sú preto rozpracované v záväznej časti POH obce Rybany na roky 2011 – 2015. Odpadové hospodárstvo zahŕňa všetky činnosti zamerané na predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov, znižovanie ich nebezpečnosti pre životné prostredie, ako aj na nakladanie s odpadmi v súlade s platnými zákonmi. Nakladanie s odpadmi je definované ako zber odpadov, preprava odpadov, zhodnocovanie odpadov a zneškodňovanie odpadov vrátane starostlivosti o miesto zneškodňovania.

Množstvo komunálneho odpadu podľa ukazovateľa a rok v % v regióne											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Separ. zbierané zložky kom. odp.	3,99	4,23	5,23	7,17	8,04	8,06	8,50	9,85	10,19	11,05	10,97
Separ. z toho: nebezp. odpad	0,12	0,23	0,33	0,37	0,38	0,40	0,44	0,39	0,51	0,43	0,40
Odpady zo záhrad a parkov	5,45	5,33	4,79	4,47	5,29	4,16	5,03	4,71	5,03	5,46	4,59
Iné komunálne odpady	85,80	87,48	87,38	85,06	83,06	82,72	80,94	81,09	79,31	77,47	74,56
Drobné stavebné odpady	4,76	2,96	2,60	3,30	3,61	5,07	5,53	4,36	5,48	6,03	9,88

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Štatistické ukazovatele v oblasti nakladania s komunálnym odpadom prezentuje nasledujúca tabuľka.

Relatívne ukazovatele z oblasti nakladania s komunálnym odpadom v regióne											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mn. komun. odpadu (kg/obyv.)	269,88	268,72	275,32	293,94	313,76	330,77	328,19	334,76	334,36	328,16	337,55
Mn. zhod. kom. odp. (kg/obyv.)	24,08	18,73	12,06	17,61	26,69	23,67	35,00	43,10	43,47	53,78	72,44
Mn. zneš. kom. odp. (kg/obyv.)	245,81	249,99	254,35	262,80	273,75	292,88	284,82	289,34	286,93	274,36	264,71
% zhodnoc. kom. odpadu	8,92	6,97	4,38	5,99	8,51	7,16	10,66	12,87	13,00	16,39	21,46
% zhodn. kom. odp. komp. (%)	50,73	34,82	27,87	52,82	55,32	58,47	59,86	39,04	35,46	54,74	59,33
% zhod. kom. odp. ako druhot. s.	38,23	55,72	27,50	14,57	33,92	28,72	30,76	31,32	38,79	37,51	16,03

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Separovaný zber využiteľných zložiek komunálneho odpadu je v súčasnosti organizovaný v rôznych formách, separované zložky budú využité ako druhotné suroviny. Likvidáciu komunálneho odpadu sa odporúča riešiť v súlade so širšími vzťahmi v kraji v návaznosti na zákon o odpadoch. V súčasnosti sa v riešenom území nenachádzajú rozsahom väčšie divoké skládky, je však nutné jednoduchou formou upozorňovať obyvateľov obce na likvidáciu odpadu formou jeho triedenia. V prípade separácie rozšíri aktivity o viaceré komodity.

Nasledujúca tabuľka prezentuje jednotkové ukazovatele nakladania s odpadom v obci. Objem komunálnych odpadov na obyvateľa v sledovanom období klesol o 17,5 %. Do roku 2008 objem množstva komunálneho odpadu stúpal. V tomto roku dosiahol hodnotu 239,58 kg. V roku 2009 klesol

na 121,12 kg. Pozitívne sa hodnotí stúpajúci objem zhodnoteného odpadu na obyvateľa. Do roku 2010 stúpol na 23,46 kg/obyvateľa. Celkový objem zneškodňovaného odpadu klesol o 29,6 %.

Jednotkové ukazovatele z oblasti nakladania s komunálnym odpadom

	2006	2007	2008	2009	2010
Mn.kom. odpadu (kg/obyv.)	219,82	233,01	239,58	121,12	187,03
Zhodnotenie (kg/obyv.)	7,83	19,88	14,03	6,96	23,46
Mn. znešk. kom. odp. (kg/obyv.)	211,99	212,38	225,55	114,17	163,57
Mn. nebezp. odp. (kg/obyv.)	0,35	0,00	2,02	0,57	1,81
Mn. ostat. odp.(kg/obyv.)	219,47	233,01	237,56	120,55	185,22
Zdroj: prepočítané podľa OcÚ					

Nebezpečné odpady boli separované v každom roku okrem 2007. Najvyšší objem nebezpečných odpadov sa podarilo vyseparovať v roku 2008 – 2,02 kg na obyvateľa. Celkový vznik odpadov v obci v tonách do roku 2006 do roku 2010 prezentuje nasledujúca tabuľka.

Kód odpadu	Druh odpadu (v tonách)	Kategória odpadu	Kód nakladania s odpadom	2006	2007	2008	2009	2010
150101	Obaly z papiera	O	R3/R13	0,00	5,05	0,00	0,00	2,79
150102	Obaly z plastov	O	R13	0,58	0,00	5,01	0,00	0,00
150107	Obaly zo skla	O	R13	0,00	0,00	2,83	0,00	0,00
160103	Pneumatiky	O	R13	0,00	0,00	1,02	0,00	0,00
160119	Tvrde plasty	O	R13	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
170904	Stavebný odpad	O	D1/D15	11,75	0,00	0,00	18,93	0,00
200101	Papier a lepenka	O	R3/R13	0,00	11,21	0,00	0,00	15,16
200102	Sklo	O	R3/R5/R13	0,00	3,79	2,41	4,87	6,48
200111	Textílie	O	R13	0,36	1,10	2,16	0,00	0,00
200136	Vyradené elektronické zariadenia	O	R13	0,00	0,00	0,00	0,22	0,39
200139	Plasty	O	R3/R13	10,16	9,40	4,22	4,34	7,06
200301	Zmesový komunálny odpad	O	D1/D15	257,88	254,84	257,30	149,53	240,90
200307	Objemový odpad	O	D1	44,97	59,74	76,15	0,00	0,00
Spolu t.				325,70	345,13	351,20	177,88	272,78

Zdroj: OcÚ Rybany, 2014

Vznik a nakladanie s nebezpečným odpadom prezentuje nasledujúca tabuľka. Nebezpečné odpady boli separované (okrem roku 2007) v každom roku sledovaného obdobia. Najvyšší objem bol separovaný v roku 2008, celkovo 2,99 tony. V roku 2010 sa podarilo vyseparovať 2,67 tony.

Kód odpadu	Druh odpadu(v tonách)	Kategória odpadu	Kód nakladania s odpadom	Y - kód n.o.	2006	2007	2008	2009	2010
200123	Vyradené elektronické zariadenia	N	R13	Y45	0,00	0,00	0,55	0,32	1,28
200126	Tuky, oleje a iné než 200105	N	R13	Y8	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00
200127	Farby, lepidlá, živice obsah nebez. Látky	N	R13	Y12	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00
200133	Batérie a akumulátory	N	R13	Y31	0,28	0,00	0,06	0,00	0,00
200135	Vyradené elektronické zariadenia	N	R13	Y31	0,24	0,00	2,25	0,53	1,39
Spolu					0,52	0,00	2,99	0,84	2,67

Zdroj: OcÚ Rybany, 2014

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj odpadov v členení nebezpečné a ostatné odpady. V priemere narastá objem separovaných nebezpečných odpadov.

Označenie	Kategória odpadu (v tonách)	2006	2007	2008	2009	2010
N	Nebezpečné odpady	0,52	0,00	2,99	0,84	2,67
O	Ostatné odpady	325,70	345,13	351,20	177,88	272,78
	Spolu	326,22	345,13	354,19	178,73	275,45

N	Nebezpečné odpady %	0,16	0,00	0,84	0,47	0,97
O	Ostatné odpady %	99,84	100,00	99,16	99,53	99,03

Zdroj: OcÚ Rybany, 2014

V priebehu sledovaného obdobia bol vývoj objemu odpadu nerovnomerný. Do roku 2008 objem vzniku vzrástol na 354,19 tony. V roku 2009 objem odpadu klesol na 178,73 tony, čo predstavuje 82,5 % pokles.

Znečistenie horninového prostredia

Hodnotené územie tvoria prevažne plochy s priemyselnou a poľnohospodárskou činnosťou, so zastavanou plochou obce a tak sa predpokladá, že pôvodné horninové prostredie môže byť miestami znečistené priesakmi z poľnohospodárskej a priemyselnej výroby, ako aj kanalizačného systému.

Všetky druhy poľnohospodárskych pôd v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže znížila sa ich prirodzená úrodnosť. Zvyšovanie ich produktivity sa dialo vďaka zväčšujúcemu sa množstvu dodatkov energie pri pestovaní poľných plodín (nafta, počet operácií, inovácia strojového parku, chemické prostriedky na hnojenie a ochranu). V súčasnosti, kedy prišlo k radikálnemu znižovaniu množstiev aplikovaných ochranných a výživových prostriedkov na jednotku plochy, sa obsahy cudzorodých látok postupne znižujú na limitné hodnoty, respektíve paradoxne sa pomaly začína objavovať ich deficit, čo sa sekundárne prejavuje na kvalite porastov. Zníženie fyzikálnych a chemických kvalít pôd spočíva v znižovaní podielu humusu obmedzeným prísunom organickej hmoty. Chemická degradácia pôdy môže byť spôsobená vplyvom rizikových látok anorganickéj a organickej povahy z prírodných aj antropických zdrojov, ktoré v určitej koncentrácii pôsobia škodlivo na pôdu, vyvolávajú zmeny jej chemických a biologických vlastností, negatívne ovplyvňujú produkčný potenciál pôd, znižujú hodnotu plodín, negatívne pôsobia na vodu, atmosféru, zdravie ľudí a zvierat. Z hľadiska kontaminácie sú pôdy riešeného územia zaradené medzi relatívne čisté pôdy. Na území k.ú. sú pôdy stredne náchylné (západná časť k.ú) až náchylné na acidifikáciu. (Atlas krajiny SR, 2002, M 1: 500 000) (ÚPN Rybany, 2008, s.65).

Správa povodí

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení zákona č. 587/2004 Z. z. Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie. Na území obce Rybany sa nenachádzajú žiadni významní odberatelia povrchových či podzemných vôd. Z hľadiska kvantitatívnej vodohospodárskej bilancie stanovujúcej vzťah medzi zdrojmi vody a požiadavkami na vodu a zistením požiadaviek krytia vodnými zdrojmi v obci je vo všetkých bilančných profiloch zaznamenaný aktívny bilančný stav. Najvýznamnejším zdrojom znečistenia vôd v regióne sú to skladovacie objekty a manipulačné priestory poľnohospodárskych a lesníckych podnikov, priemyselná výroba a chýbajúce (prípadne nedobudované) kanalizačné systémy. Poľnohospodárska výroba sa podieľa na znečisťovaní hlavne ošetrovaním poľnohospodárskych rastlín, vývozom močovky a hnojnice a ďalšími inými činnosťami.

Riešené územie z hľadiska sledovania kvality podzemnej vody spadá do oblasti Riečne náplavy Nitry od Bánoviec n.B. po Hurbanovo. Základný chemizmus podzemných vôd v tejto oblasti sa vyказuje značnou variabilitou so známami antropogénneho ovplyvnenia. Podzemné vod v tejto oblasti radíme medzi stredne mineralizované až vysoko mineralizované. Zásadný podiel na mineralizácii z kationov majú vápnik a horčík, z aniónov hydrogénuhlíčitany, sírany a chloridy. V oblasti je vysoká priemyselná a poľnohospodárska činnosť, čo má veľký vplyv na chemizmus vôd. V podzemných vodách je zvýšený obsah NH₄⁺, Cl⁻, As, Al, NELuv, síranov a dusičnanov. Najbližšie k riešenému územiu sa nachádza vrt základnej siete SHMÚ: Lokalita – Ostratice - č. objektu 027590. V roku 2004 boli prekročené limitné hodnoty v ukazovateli : Mangán (limitná hodnota 0,050 mg/l - namerané 0,375 mg/l), železo dvojmocné (limitná hodnota 0,200 mg/l - namerané 0,2,200 mg/l), celkový obsah železa (limitná hodnota 0,200 mg/l - namerané 0,2,200 mg/l), arzén (limitná hodnota 10,000 µg/l – namerané 21 µg/l). (Kvalita podzemných vôd na Slovensku v roku 2004, SHMÚ Bratislava, 2005.). Kvalita podzemných vôd je zatriedená do 5 – tich tried, kde limitná hodnota stupňa kontaminácie je 0. K.ú.

Rybany patrí do 2. - 3. triedy kvality podľa stupňa kontaminácie (Cd) – úroveň znečistenia nízka – stredná, stupeň kontaminácie dosahuje hodnoty 0,1 – 3. Miera ohrozenia zásob podzemných vôd v riešenom území znečisťujúcimi látkami je v prevažnej časti k.ú. nízka. (SAŽP, Environmentálna regionalizácia SR, 2002). Zdrojom znečisťovania podzemnej a povrchovej vody v riešenom území sú odpadové vody z chovu hospodárskych zvierat a žump (ÚPN Rybany, 2008, s.64).

2.6. OBYVATEĽSTVO

Nasledujúca časť prezentuje štruktúru obyvateľstva podľa jednotlivých charakteristík, ako vek, vierovyznanie, vzdelanosť, pohlavie, atď.. Nasledujúca tabuľka prezentuje počet obyvateľov bývajúcich v obci Rybany k roku sčítania obyvateľov.

Bývajúce obyvateľstvo v obci Rybany (rok 2011 – SODB 2011)							
	spolu	ženy	0-14	66+	15-65		
obec Rybany	1455	731	196	205	1054		

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

V roku 2011 žilo v obci celkovo 1455 obyvateľov, pričom žien bolo 731. Najväčšiu skupinu tvorili obyvatelia od 15 do 65 rokov. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry obyvateľstva obce Rybany podľa vierovyznania v roku 2011. Obec je podľa kritéria vierovyznania homogénna s 1 dominantným vierovyznaním. Najväčšia časť obyvateľov sa hlásila k rímskokatolíckemu vierovyznaniu (87,41 %). Menšia časť sa hlási k evanjelickému vierovyznaniu – 2,19 %. Pri 4,92 % nebolo zistené vierovyznanie a bez vyznania bolo 4,65 % obyvateľov.

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania		
Ukazovateľ	SODB 2011	%
Rímskokatolícke	1278	87,41
Nezistené	72	4,92
bez vyznania	68	4,65
Evanjelické	32	2,19
Gréckokatolícka cirkev	1	0,07
Pravoslávne	1	0,07
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	1	0,07
iné	2	0,14

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa väčšina obyvateľov hlási k slovenskej národnosti – 96,10 %. V obci žili 5 obyvatelia s rómskou národnosťou a po dvoch obyvateľoch s českou a maďarskou národnosťou. Pri 2,74 % nebola zistená národnosť.

Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti		
Ukazovateľ	SODB 2011	%
Slovenská	1405	96,10
nezistená	40	2,74
rómska	5	0,34
Maďarská	2	0,14
Česká	2	0,14
ostatné	1	0,07

Zdroj: www.statistics.sk

Demografia

Pre demografický vývoj je vo všeobecnosti charakteristický znižujúci sa prirodzený prírastok obyvateľstva a starnutie populácie. V prípade obce Rybany bol zaznamenaný pokles počtu obyvateľov.

Stav obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.)											
Obec Rybany	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
k 1.1.	1469	1487	1496	1496	1486	1516	1518	1464	1447	1450	1462
k 30.6.	1468	1497	1495	1489	1496	1515	1521	1456	1449	1456	1454
k 31.12	1487	1496	1496	1486	1516	1518	1516	1447	1450	1462	1446
muži	729	741	745	741	746	755	757	725	720	722	720
ženy	739	756	750	748	750	760	764	731	729	735	735

Index	-	1,006	1,000	0,993	1,020	1,001	0,999	0,954	1,002	1,008	0,989
Priemer Ix											0,997
Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.											

Počas sledovaného obdobia v priemere počet obyvateľov klesol o 2,75 %. Priemerný index dosiahol hodnotu 0,997, čo predstavuje priemerný ročný pokles o 0,25 %. K najvyššiemu poklesu došlo v roku 2011, kedy klesol počet obyvateľov o 69 osôb. K rokom s najvyšším nárastom obyvateľstva patrili roky 2008, kedy vzrástol počet obyvateľov o 30.

Prirodzený prírastok obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka prezentuje prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva v okrese, ako aj prirodzený prírastok v obci Rybany.

Prirodzený prírastok											
Obec Rybany	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. B.n.Bebravou HMPP	-1,46	-1,62	-2,1	-0,37	-0,74	-0,66	0,82	1,4	1,35	-1,49	-0,79
prirodzený prírastok	1	-1	-4	-5	9	-4	3	-4	3	-3	-8
hrubá miera pr. príro.	0,68	-0,67	-2,68	-3,36	6,02	-2,64	1,97	-2,75	2,07	-2,06	-5,5
Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.											

Vývoj ukazovateľa hrubej miery prirodzeného prírastku obyvateľstva v okrese v sledovanom období vykazuje negatívny trend. Počet živonarodených prekračuje v obci počet zomrelých obyvateľov len v roku 2004, 2008, 2010 a 2012. Najvyšší prirodzený úbytok bol zaznamenaný v rokoch 2014 a 2007.

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet živonarodených (hrubá miera) v okrese a vývoj počtu narodených za obec Rybany. V medziročnom porovnaní možno sledovať stabilný trend, aj napriek zlej ekonomickej situácii začínajúcich rodín a s tým súvisiacim problematickým zabezpečením základných životných potrieb – bývanie. Rastový trend v okrese bol evidovaný do roku 2011, kedy hrubá miera dosiahla 10,70. Do roku 2014 klesol tento počet na 8,48. V súčasnosti je v obci pôrodnosť náhodná, bez možnosti identifikovania trendu. Najviac narodených bolo evidovaných v roku 2008.

Počet živonarodených											
Obec Rybany	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. B. n. Bebravou HM	8,92	8,62	8,47	9,85	9,7	10,24	10,37	10,70	10,03	9,32	8,48
narodení	14	14	10	12	20	13	15	8	16	14	11
živonarodení	14	14	10	12	20	13	15	8	16	14	11
hrubá miera živorod.	9,54	9,35	6,69	8,06	13,37	8,58	9,86	5,5	11,05	9,62	7,57
Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.											

Štatistika počtu potratov v okrese vykazuje podobné tendencie, ako v prípade obecnej štatistiky. V priebehu sledovaného obdobia nie je možné identifikovať trend. Potraty sa v obci vyskytli náhodne v každom roku sledovaného obdobia, najviac však v roku 2009, 2010 a 2013.

Počet potratov											
Obec Rybany	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. B. n. Bebravou HM	3,41	3	2,83	2,89	3,26	2,76	2,88	1,97	1,81	2,32	2,36
potratovosť	3	4	4	2	3	5	5	2	4	5	4
hrubá miera potratovosti	2,04	2,67	2,68	1,34	2,01	3,3	3,29	1,37	2,76	3,43	2,75
index potratovosti	21,43	28,57	40	16,67	15	38,46	33,33	25	25	35,71	36,36
ukončené tehotenstvá	17	18	14	14	23	18	20	10	20	19	15
hrubá miera uk. tehot.	11,58	12,02	9,36	9,4	15,37	11,88	13,15	6,87	13,81	13,05	10,32
Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.											

Počet zomretých v okrese vykazuje stabilný trend s miernym trendom poklesu. Počet kolíše okolo 10 na 1000 obyvateľov. Najvyšší počet bol zaznamenaný v roku 2009. V prípade obce Rybany postupne počet zomretých narastá, aj keď je problematické určenie trendu. Kým v roku 2004 bolo evidovaných 13 úmrtí, do roku 2014 stúpol ich počet na 19.

Počet zomretých

Obec Rybany	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. B. n. Bebravou HM	10,38	10,24	10,57	10,22	10,44	10,9	9,56	9,3	8,68	10,81	9,27
zomretí	13	15	14	17	11	17	12	12	13	17	19
hrubá miera úmrtnosti	8,86	10,02	9,36	11,42	7,35	11,22	7,89	8,24	8,97	11,68	13,07

Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.

Migrácia obyvateľstva

Migrácia obyvateľstva t.j. rozdiel medzi prisťahovanými a vystáňovanými obyvateľmi vykazuje pozitívny aj negatívny vývoj. Rozhodujúci podiel na migrácii obyvateľstva v obci pripadá na občanov v produktívnom veku. V sledovanom období vykazoval migračný prírastok negatívny trend v roku 2007, 2010, 2011 a 2014.

Saldo sťahovania

Obec Rybany	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. B.n. Bebravou HM	-1,98	-3,47	-1,36	0,05	-0,5	-2,13	-2,32	-2,94	-1,81	-1,32	-2,74
migračné saldo	17	10	4	-5	21	6	-5	-13	0	15	-8
hr. miera migr. salda	11,58	6,68	2,68	-3,36	14,04	3,96	-3,29	-8,93	0	10,3	-5,5

Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.

Najväčší migračný úbytok obyvateľstva bol zaznamenaný v roku 2011 a to – 13 osôb. Nasledujúca tabuľka prezentuje absolútne hodnoty migrujúcich za obec Rybany. Najvyšší počet obyvateľov migruje mimo územia. Malá časť obyvateľov sa vystáňovala mimo hraníc SR.

Migrácia obyvateľstva

Obec Rybany	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
prisťahovaní	34	24	21	21	36	23	21	17	22	35	39
vystáňovaní	17	14	17	26	15	17	26	30	22	20	47

Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.

V sledovanom období sa počet vystáňovaných vyvíjal náhodne. Stúpajúca tendencia bola zaznamenaná hlavne do roku 2007 a 2011. V roku 2014 počet vystáňovaných dosiahol hodnotu až 47. Najväčší počet prisťahovaných bol zaznamenaný v roku 2014, kedy sa do obce prisťahovalo 39 obyvateľov.

Celkový prírastok

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj celkového prírastku na 1000 obyvateľov v okrese, ktorý je súčtom prirodzeného a migračného prírastku a absolútne hodnoty za obec. Celkový prírastok nevykázal v okrese kladnú hodnotu v žiadnom roku.

Celkový prírastok (- úbytok)

Obec Rybany	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. B. n. Bebravou HM	-3,43	-5,09	-3,46	-0,32	-1,24	-2,79	-1,5	-1,54	-0,46	-2,81	-3,52
celkový prírastok	18	9	0	-10	30	2	-2	-17	3	12	-16
hrubá miera celk. pr.	12,26	6,01	0	-6,72	20,05	1,32	-1,31	-11,7	2,07	8,24	-11

Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.

Celkový prírastok v obci vykazuje nerovnomerný trend. K najvyššiemu úbytku došlo v roku 2011, kedy počet obyvateľov dosiahol hodnotu -17. K najvyššiemu prírastku došlo v roku 2008 + 30 obyvateľov.

Počet sobášov a rozvodov

Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu sobášov a rozvodov v okrese a sobášnosť a rozvodovosť v obci Rybany. Rovnako, ako v prípade predchádzajúcich štatistík, je aj v tomto prípade problematické identifikovanie trendu. Na 1000 obyvateľov v okrese roku 2004 pripadalo 5,31. Do roku 2014 mierne klesol počet na 4,34.

Počet sobášov

Obec Rybany	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. B. n. Bebravou HM	5,31	4,86	4,67	4,78	5,21	4,27	4,22	5,09	4,32	4,86	4,34
sobášnosť	5	6	6	12	7	7	6	7	5	5	4
hrubá miera sobášnosti	3,41	4,01	4,01	8,06	4,68	4,62	3,94	4,81	3,45	3,43	2,75

Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.

V porovnaní s regionálnou štatistikou je sobášnosť v obci nižšia, ako v prípade okresu. Sobáše boli v obci evidované v každom roku. Vo všeobecnosti možno povedať, že počet rozvodov sa vyvíja náhodne.

Počet rozvodov

Obec Rybany	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. B. n. Bebravou HM	2,13	1,44	2,05	2,18	1,95	3,37	2,59	1,67	2,51	2,03	2,20
rozvodovosť	1	3	3	5	5	6	3	2	2	2	2
hrubá miera roz.	0,68	2	2,01	3,36	3,34	3,96	1,97	1,37	1,38	1,37	1,38
index rozvodovosti	20	50	50	41,67	71,43	85,71	50	28,57	40	40	50

Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.

Hustota obyvateľov

Nasledujúca tabuľka prezentuje hustotu obyvateľov na km². Hustota obyvateľstva v obci je hlboko pod úrovňou Slovenska a okresu. Z dlhodobého hľadiska dochádza v obci k poklesu hustoty obyvateľstva. V roku 2004 dosiahla hustota hodnotu 132,95 a do roku 2014 klesla na hodnotu 131,68.

Hustota obyvateľov na km2 k 31.12. podľa územie a rok

Obec Rybany	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SR	109,77	109,87	109,95	110,08	110,26	110,5	110,75	110,09	110,28	110,40	110,51
okr. B. n. Bebravou	83,25	82,88	82,55	82,41	82,34	82,21	82,00	80,34	80,26	80,13	79,88
Obec Rybany	132,95	135,58	135,4	134,85	135,49	137,21	137,75	131,82	131,19	131,87	131,68

Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.

Veková štruktúra obyvateľstva obce

Nasledujúca tabuľka predstavuje vývoj počtu obyvateľov podľa 5 ročných vekových skupín.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	1487	1496	1496	1486	1516	1518	1516	1447	1450	1462	1446
0	12	15	10	12	22	13	14	8	19	15	11
1-4	47	43	51	49	53	65	59	56	51	49	49
5-9	78	75	68	68	72	66	65	66	61	76	77
10-14	103	104	102	88	82	78	76	59	59	65	62
15-19	117	119	110	109	105	102	103	98	86	76	69
20-24	122	117	121	125	126	125	124	107	113	100	96
25-29	134	133	130	119	122	120	118	128	122	122	118
30-34	123	130	133	127	129	138	134	119	114	121	110
35-39	121	125	126	129	134	123	128	118	112	115	127
40-44	92	83	86	92	96	115	117	110	114	121	111
45-49	87	99	103	109	102	95	85	80	87	88	107
50-54	101	88	82	66	85	90	104	106	112	103	98
55-59	92	103	106	119	105	95	81	82	76	95	95
60-64	81	81	82	91	87	91	102	100	106	93	88
65-69	44	46	59	60	72	72	75	75	81	80	82
70-74	58	58	44	47	36	41	42	49	51	59	61
75-79	42	35	43	38	40	39	45	39	43	32	34
80-84	27	32	25	21	28	29	18	27	27	33	31
85-89	1	6	12	14	16	17	21	13	10	11	11
90-94	4	3	0	0	1	1	2	6	6	8	9
95-99	1	0	2	2	2	2	2	0	0	0	0

100+ 0 1 1 1 1 1 1 1 0 0 0
Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.

K najvyššiemu nárastu došlo vo vekových skupinách od 40 – 49 a 65 až 69. Sledovanie jednotlivých vekových skupín je dôležité z hľadiska formovania ponuky služieb a formovania infraštruktúry v obci Rybany.

Prognózy

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v nasledujúcich 11 rokoch by malo dôjsť k nárastu počtu obyvateľov. Do roku 2025 by mal počet obyvateľov stúpnuť na cca. 1504.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Spolu	1467	1470	1472	1477	1481	1486	1490	1493	1497	1501	1504
0-4	14	14	15	16	16	17	18	18	19	19	20
5-9	55	55	56	56	57	57	58	58	59	59	60
10-14	68	68	68	67	67	67	67	66	66	66	65
15-19	64	67	69	71	73	75	78	80	82	84	86
20-24	72	67	63	61	59	57	54	51	48	45	43
25-29	102	99	97	95	92	90	88	85	83	81	78
30-34	117	116	114	113	112	111	110	108	107	106	105
35-39	116	115	113	111	110	108	107	105	104	102	101
40-44	119	118	118	117	116	115	115	114	113	113	112
45-49	125	128	130	132	135	138	140	143	145	148	151
50-54	91	90	90	89	89	88	87	87	86	86	85
55-59	107	109	111	113	115	117	120	122	124	126	128
60-64	84	82	80	79	77	75	73	71	69	67	66
65-69	101	103	105	106	108	110	112	113	115	117	118
70-74	91	95	99	103	106	110	114	118	122	126	130
75-79	52	53	53	54	54	55	55	56	56	56	57
80-84	37	36	36	35	35	35	34	34	33	33	33
85-89	29	29	29	30	30	30	31	31	31	31	32
90-94	16	16	17	17	18	19	19	20	21	21	22
95-99	8	8	9	10	11	11	12	13	13	14	15
100+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

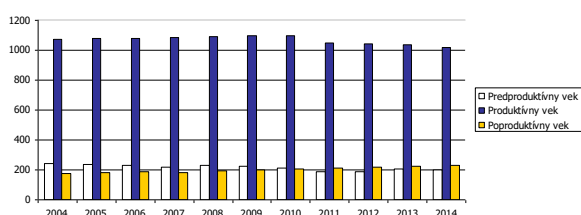
Ďalšie demografické charakteristiky

Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu obyvateľov a predpokladaný vývoj podľa hlavných vekových skupín. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku, najmenší podiel na obyvateľov v predproduktívnom veku. V skupine v poproduktívnom veku bol zaznamenaný výrazný nárast. Za 11 ročné obdobie vzrástol počet obyvateľov o 51 osôb. V skupine v predproduktívnom veku bol zaznamenaný pokles až o 41 detí. Počet obyvateľov v produktívnom veku zaznamenal pokles.

Obyvateľstvo podľa štruktúry základných vekových skupín											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Predproduktívny vek	240	237	231	217	229	222	214	189	190	205	199
Produktívny vek	1070	1078	1079	1086	1091	1094	1096	1048	1042	1034	1019
Poproduktívny vek	177	181	186	183	196	202	206	210	218	223	228

Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.

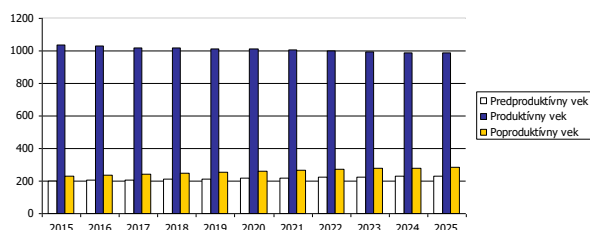
Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v sledovanom období

Ako prezentuje graf, za uvedených 11 rokov došlo k poklesu v každej vekovej skupine. Nasledujúca tabuľka prezentuje predpokladaný vývoj v hlavných vekových skupinách do roku 2025.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2025

Do roku 2025 sa predpokladá nárast obyvateľov v skupine predproduktívneho a poproduktívneho veku. Skupina v produktívneho veku by mala klesnúť na 986.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2025

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Predproduktívny vek	201	205	208	211	213	217	220	223	226	229	232
Produktívny vek	1034	1028	1021	1017	1013	1010	1005	1000	995	990	986
Poproduktívny vek	232	238	243	249	254	260	265	271	276	282	287

Najviac ekonomicky činného obyvateľstva pripadá na vekovú skupinu od 35 do 39 rokov. Naopak najmenšiu skupinu ekonomicky aktívneho obyvateľstva tvoria obyvatelia od 15 do 19 rokov. Pokles v medziročnom porovnaní 2004 až 2014 bol zaznamenaný v skupine 15 až 34 a 50 až 54 rokov.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa štruktúry veku a pohlavia k 2004 a 2014

Vek	2004	2014	rozdiel 2014 -2004
15-19	117	69	-48
20-24	122	96	-26
25-29	134	118	-16
30-34	123	110	-13
35-39	121	127	6
40-44	92	111	19
45-49	87	107	20
50-54	101	98	-3
55-59	92	95	3
60-64	81	88	7

Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.

Z ekonomického hľadiska je daná štruktúra nevyhovujúca. Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru ekonomicky aktívneho obyvateľstva podľa jednotlivých sektorov národného hospodárstva. Najviac obyvateľov je zamestnaných v službotvornom sektore a sekundárnom sektore – výroba.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo

	spolu	odchádzajúci za prácou	prim. sektor	sekund. sektor	terc. sektor	hosp. domácnosti
Rybany	753	580	70	309	313	453

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

Ako prezentuje tabuľka, pomerne veľká časť obyvateľov každodenne odchádza za prácou mimo obce Rybany. Z celkového počtu ide ekonomicky aktívneho obyvateľstva ide až o 580 obyvateľov, čo tvorí 77,02 %.

Národnostná štruktúra obyvateľstva

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa väčšina obyvateľov hlási k slovenskej národnosti – 96,10 %. V obci žili 5 obyvatelia s rómskou národnosťou a po dvoch obyvateľoch s českou a maďarskou národnosťou. Pri 2,74 % nebola zistená národnosť.

Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti

Ukazovateľ	SODB 2011	%
------------	-----------	---

Slovenská	1405	96,10
nezistená	40	2,74
rómska	5	0,34
Maďarská	2	0,14
Česká	2	0,14
ostatné	1	0,07

Zdroj: www.statistics.sk

2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ

V obci majú najvyšší podiel vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva občania s úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou – 18,33 % a učňovským vzdelaním bez maturity – 17,65 %.

Podrobná vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce v roku 2012			
	počet	%	
dosiahnuté vzdelanie			
úplné stredné odborné (s maturitou)	268		18,33
vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	113		7,73
bez školského vzdelania	212		14,50
učňovské (bez maturity)	258		17,65
základné	256		17,51
stredné odborné (bez maturity)	196		13,41
úplné stredné všeobecné	36		2,46
nezistené	10		0,68
úplné stredné učňovské (s maturitou)	50		3,42
vysokoškolské bakalárske	34		2,33

Zdroj: statistics.sk, 10.9.2015

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra relatívne vyhovujúci pomer. Z hľadiska ďalšieho vývoja je potrebné v obci ďalej zvyšovať počet obyvateľov s úplným stredným vzdelaním a odborným vzdelaním s maturitou. Obyvatelia s vysokoškolským vzdelaním II. stupňa tvorili skupinu 7,73 %.

Vývoj nezamestnanosti

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet nezamestnaných v obci. V roku 2014 bolo v obci evidovaných 100 nezamestnaných. Miera nezamestnanosti v obci dosiahla hodnotu 9,8 %.

Nezamestnaní v obci											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rybany	95	92	64	62	51	94	111	130	113	130	100
z toho ženy	37	37	22	26	24	36	50	49	37	43	28
Produktívny vek	1070	1078	1079	1086	1091	1094	1096	1048	1042	1034	1019
Miera nezamestnanosti	8,9	8,5	5,9	5,7	4,7	8,6	10,1	12,4	10,8	12,6	9,8

Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.

Vývoj nezamestnanosti vo všeobecnosti zaznamenával až do roku 2008 klesajúci trend. Relatívny počet evidovaných nezamestnaných obyvateľov v obci a regióne prezentuje nasledujúca tabuľka.

Miera evidovanej nezamestnanosti podľa územie, pohlavie a rok v %											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika	15,56	13,07	11,36	9,4	7,99	8,39	12,66	12,46	13,59	14,44	13,5
Trenčiansky kraj	9,87	8,09	6,8	5,19	4,5	4,95	10,13	9,51	9,95	10,89	10,74
Okres B. n. Bebravou	13,94	9,59	9,09	6,23	5,01	5,27	9,71	9,34	10,03	12,27	11,59
Muži	16,78	10,04	9,63	6,40	5,06	5,60	11,39	9,97	10,74	13,37	12,02
Ženy	10,46	9,00	8,46	6,02	4,93	4,87	7,76	8,58	9,17	10,91	11,03

Zdroj: ÚPSVAR, 2003-2013

Vyššia miera evidovanej nezamestnanosti bola takmer počas celého obdobia v prípade mužskej populácie. V roku 2013 dosiahla úroveň 12,02 %. Najvyššiu úroveň dosiahla v roku 2003 (16,78 %).

V absolútnom vyjadrení počet nezamestnaných neustále rastie. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj miery nezamestnanosti v priebehu jednotlivých rokov.

Evidovaná miera nezamestnanosti v % v mesiacoch roka												
	január	február	marec	apríl	máj	jún	júl	august	septe.	október	novem.	dec.
2003	14,88	14,09	13,09	11,89	10,70	10,38	9,82	9,29	8,95	8,37	8,06	8,69
2004	14,57	14,24	13,33	12,85	11,99	11,60	10,98	10,55	10,05	9,42	9,09	9,59
2005	10,53	10,14	9,70	8,67	8,14	8,12	8,25	8,24	8,54	8,23	8,37	9,09
2006	9,30	8,97	8,73	8,08	7,37	7,46	7,29	6,51	6,52	6,22	5,97	6,23
2007	6,29	6,04	5,75	5,61	5,34	5,48	5,37	5,27	5,32	4,73	4,70	5,01
2008	5,01	4,75	4,47	4,10	4,17	3,73	4,06	4,01	4,33	4,28	4,61	5,27
2009	5,93	6,90	7,31	8,12	8,56	8,99	9,33	9,41	9,76	9,45	9,59	9,71
2010	10,47	10,52	10,64	9,89	9,56	9,33	9,51	9,20	9,94	9,38	9,04	9,34
2011	9,13	9,55	9,35	8,94	9,08	9,07	9,63	9,71	9,95	10,04	10,01	10,03
2012	10,38	10,38	10,38	9,96	9,54	9,93	9,95	9,62	10,10	11,03	11,67	12,27
2013	12,14	12,07	11,75	11,64	11,59	11,87	11,91	11,46	11,69	11,58	11,53	11,59

Zdroj: ÚPSVAR, 2003-2013

Najväčší počet nezamestnaných obyvateľov pripadal na skupinu vo veku od 35-49 a riziková skupinu nad 50 rokov. V tejto skupine podiel neustále narastá. K zníženiu podielu dochádza v prípade skupiny od 15 do 24 rokov, kedy do roku 2013 klesol podiel na 21 %.

Počet uchádzačov o zamestnanie podľa veku v %												
Okr. B. n. Bebravou	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
15-24	24	22	23	21	19	20	21	21	22	23	21	
25-34	24	23	24	24	22	24	24	25	25	22	23	
35-49	33	33	31	32	32	32	30	28	28	29	29	
50 a viac	19	22	22	24	26	24	25	26	25	27	27	

Zdroj: 20.6.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Významným ukazovateľom na trhu práce je doba evidencie nezamestnaných obyvateľov. Dve najväčšie skupiny tvorili nezamestnaní s dĺžkou evidencie od 4 do 6 mesiacov a v skupine nad 12 mesiacov. Z nej je najpočetnejšou skupinou skupina nezamestnaných od 13 do 18 mesiacov a nad 48 mesiacov.

Počet uchádzačov o zamestnanie podľa veku v %													
	do 3	4 - 6	7 - 9	10 - 12	nad 12	13 - 18	19 - 24	25 - 30	31 - 36	37 - 42	43 - 48	nad 48	
2003	30,2	13,9	10,2	5,8	39,9	10,2	6,7	4,0	6,9	2,9	1,8	7,5	
2004	24,6	16,2	6,6	5,6	47,0	12,4	5,6	6,1	4,0	2,6	6,3	9,8	
2005	29,2	19,3	9,2	5,0	37,3	6,6	4,0	4,7	2,9	3,9	2,8	12,4	
2006	28,4	15,1	7,7	4,9	43,9	8,5	5,2	4,0	1,9	3,7	2,7	17,9	
2007	29,8	18,1	8,2	6,8	37,2	7,4	3,1	2,8	2,7	2,0	1,2	18,0	
2008	40,5	19,6	7,9	3,8	28,2	6,4	3,2	2,6	1,0	1,0	1,3	12,7	
2009	23,9	23,1	16,6	13,5	22,9	10,1	2,5	1,8	1,2	0,9	0,4	6,0	
2010	23,3	20,5	10,0	8,6	37,5	13,6	10,0	4,9	1,4	1,0	0,8	5,8	
2011	22,4	19,9	12,5	9,2	36,0	11,1	5,7	5,5	5,3	2,7	1,0	4,7	
2012	20,3	23,6	11,2	7,7	37,2	9,8	7,4	4,1	2,8	3,3	3,7	6,1	
2013	15,9	18,2	13,2	7,9	44,8	12,1	7,6	5,6	3,9	2,7	2,5	10,4	

Zdroj: ÚPSVAR, 2003-2013

Negatívom je zvyšovanie počtu obyvateľov práve dlhodobo nezamestnaných nad 24 mesiacov, ktorí strácajú pracovné návyky. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj nezamestnanosti podľa vzdelanostnej štruktúry uchádzačov. Najväčšou skupinou je skupina obyvateľov s nižším stredným vzdelaním a úplným stredným odborným vzdelaním.

Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných v %											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Zákl. a bez vzdel.	20	13	14	16	9	14	11	7	9	13	13
Nižšie stredné	46	48	49	47	53	39	45	47	55	46	39

Úplné stredné	31	34	31	35	33	37	36	35	30	30	33
Vysokoškolské	3	5	6	3	6	10	8	10	5	11	15

Zdroj: 20.6.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Obyvatelia so základným vzdelaním sa podieľali na nezamestnanosti 13 %. Z hľadiska typu boli najviac zastúpení nezamestnaní, ktorí sú už dlhodobo nezamestnaní. Pomerne veľkú skupinu tvoria aj absolventi stredných a vysokých škôl.

Uchádzači o zamestnanie podľa typu v %											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A	5,3	5,9	6,0	7,4	5,2	6,1	4,8	5,2	4,2	4,7	6,8
B	7,4	7,3	9,7	9,5	8,1	8,7	9,9	10,9	11,3	9,5	8,3
C	0,6	1,2	1,0	1,0	1,2	1,3	1,1	0,9	0,5	0,8	0,8
D	39,9	47,0	37,3	43,9	37,2	28,2	22,9	37,5	36,0	37,2	44,8

A Počet uchádzačov o zamestnanie so ZP
B Počet uchádzačov o zamestnanie - absolventi
C Počet uchádzačov o zamestnanie - mladiství
D Počet dlhodobo evidovaných uchádzačov o zamestnanie
Zdroj: ÚPSVaR, 2003-2013

Verejné služby zamestnanosti

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený ÚPSVaR ako verejnoprávna inštitúcia, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonáva politiku zamestnanosti. ÚPSVaR je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku trhu práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta na trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôbovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytvárania nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti obec spolupracuje s ÚPSVaR v Partizánskom, pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných. Obec spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (APTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov APTP predovšetkým podporuje vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj obcou samotnou. Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktívnych prác a malých obecných služieb. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

Štruktúra zamestnanosti

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru pracujúcich podľa jednotlivých odvetví národného hospodárstva. Najväčšie zastúpenie majú v regióne priemyselné odvetvia, obchod, školstvo a verejná správa. Silne zastúpené je aj poľnohospodárstvo. Od roku 2003 sa podiel priemyslu na zamestnaní mierne zvýšil (5 %). Najvýraznejší pokles nastal v prípade školstva a poľnohospodárstva a lesníctva.

Štruktúra zamestnanosti podľa odvetvovej klasifikácie v %											
Okres B. n. Bebravou	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Poľn., poľov. a les.....	10	9	8	9	8	7	8	9	8	8	8
Priem. spolu (okrem stav.)	53	56	57	56	58	60	56	57	60	58	58
Priemyselná výroba	51	54	55	55	57	58	54	56	59	56	57
Stavebníctvo	4	3	3	3	3	3	6	2	3	3	2
Veľkoobchod a maloobchod...	2	3	2	3	3	4	6	5	8	7	8
Hotely a reštaurácie	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
Doprava, sklad., pošty a tel.	4	3	3	3	3	3	5	4	3	3	4
Finančné sprostredkovanie	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1
Neh., prenájom a obch. činnosti	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ver. správa a obr., pov. soc...	5	4	4	5	5	5	3	6	5	6	4
Školstvo	12	11	11	11	11	10	7	8	7	8	8
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	6	6	5	3	6	5	4	3	2	3	2
Ostatné spoločenské,	2	3	4	4	2	1	3	3	2	2	2

Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.

V obci sú obyvatelia zamestnaní hlavne v malých výrobných rodinných prevádzkach a v službách. Vzhľadom na veľkosť obce je pracovný trh obmedzený. Obyvatelia poskytujú nasledovné služby: obchodné služby a stavebná činnosť, doprava, servisné služby a iné.

2.8. BÝVANIE

Prevládajúcou funkciou obce Rybany je bývanie. Prevažuje len individuálna bytová výstavba. Nasledujúca tabuľka prezentuje početnosť bytového fondu v súčasnosti.

Obývané byty a domy (2011)				
	byty			
	spolu	v rodinnom dome	domy	
Obec Rybany	435	322		342
Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011				

V obci Rybany bolo v roku 2011 evidovaných 342 domov. Z nich v rodinnom dome bolo 322 bytov. Nasledujúca tabuľka prezentuje počet neobývaných bytov podľa dôvodu neobývanosti. Najviac bytov bolo trvalo neobývaných z iných dôvodov (41).

Neobývané byty podľa dôvodu neobývanosti (2011)				
zmena vlastníctva	rekreácia	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	s nezistenou obývanosťou
6	0	24	41	2
Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011				

Z hľadiska vlastníctva boli jedinou skupinou byty v osobnom vlastníctve v rodinných domoch (269).

Byty podľa formy vlastníctva (2011)				
vlastné v obytných domoch	byty vo vlast. v rodinných domoch	obecné byty	družstevné byty	iné
109	269	0	16	15
Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011				

Veľkostná kategorizácia bytov

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru bytov podľa podlahovej plochy. Najviac bytov v obci Rybany disponuje plochou od 81 do 120 m². Byty s 81 až 120 m² boli zastúpené v počte 209.

Byty podľa celkovej podlahovej plochy				
Byty spolu	- 40 m ²	40 - 80 m ²	81 - 120 m ²	120+ m ²
v RD		6	41	191
v BD		1	87	18
Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011				

Z hľadiska počtu obytných miestností sú v obci najviac zastúpené byty 3 izbové. Druhou najväčšou skupinou sú 5+ izbové byty. Byty s 2 obytnými miestnosťami sú zastúpené v počte 36.

Byty podľa počtu obytných miestností				
1	2	3	4	5+
10	36	190	83	111
Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011				

Vybavenosť bytov a iné charakteristiky

Nasledujúca tabuľka prezentuje vybavenosť bytov a domácností. Vlastný zdroj pitnej vody malo 14 domácností. Na spoločný zdroj bolo napojených 273 rodinných domov a 104 bytov v bytových domoch.

Byty podľa zásobovania vodou v RD				
v byte - spoločný zdroj	v byte - vlastný zdroj	mimo bytu	bez vodovodu	
273	14	0		8
104	0	0		0
Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011				

Ďalšiu vybavenosť bytov/domácností, prezentujú nasledujúce tabuľky. Celkovo bol v roku 2011 pripojených do siete internet 145 bytov v RD a 62 bytov v BD, a pevnou linkou disponovalo 188 bytov.

Vybavenosť bytov a domácností v obci v RD

podľa vybavenosti domácností			podľa pripojenia		
mobilný telefón	PC/notebook	osobné auto	na pevnú tel. linku	na internet	
234	144	161	146	145	
94	64	62	42	62	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Najviac bytov v obci Rybany je v súčasnosti vykurovaných prostredníctvom ústredného lokálneho kúrenia. Iný typ vykurovanie využívalo cca. 138 bytov.

Obývané byty podľa typu kúrenia

ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia	
24	218	138	0	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

V súvislosti s využívaním zdrojom energie je najväčší počet bytov zastúpených plynom – 342 bytov. Elektrickú energiu na vykurovanie využívalo 23 bytov.

Obývané byty podľa zdrojov energie

plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny	
342	23	0	35	3	1	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Súčasťou obytných štruktúr je aj občianska vybavenosť, väčšinou jestvujúca. V návrhu sa predpokladá budovanie nových zariadení občianskej vybavenosti. V súvislosti s návrhom novej zástavby sa nepredpokladajú žiadne veľkoplošné asanácie. Strategickým cieľom bytovej výstavby by malo byť - dosiahnuť bežný európsky štandard. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ.

2.9. PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE

V obci sa odporúča rozvíjať výroba a služby hlavne v týchto smeroch:

- rozvoj malých podnikov
- rozvoj cestovného ruchu a turizmu
- rozvoj terciárnej sféry (služby, obchod)

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru podnikateľských osôb – fyzické osoby podľa právnej formy. Najväčší počet je zastúpený živnostenskými podnikaniami. Do roku 2014 v priemere stúpol ich počet na 98 osôb. Najvyšší počet bol evidovaný v roku 2008. Od tohto roku do roku 2014 počet pomaly klesá.

Fyzické osoby - podnikatelia

o. Rybany	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Fyz. osoby – podnik.	91	89	110	116	123	113	108	105	108	100	101
Živnostníci	85	84	107	113	120	110	105	102	105	97	98
Slobodné povolania	5	4	2	2	2	2	2	2	2	2	2
SHR	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet podnikateľských osôb. Celkovo je v obci činných 32 právnických osôb. Z celkového počtu bolo 23 ziskových a 9 neziskových subjektov.

Právnické osoby v obci

o. Rybany	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Právnické osoby spolu	17	17	21	22	26	29	31	30	33	32	32
Práv. osoby ziskové	9	9	11	11	16	19	21	20	23	23	23
Práv. osoby neziskové	8	8	10	11	10	10	10	10	10	9	9

Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.

V skupine ziskových subjektov došlo v sledovanom období k výraznému nárastu.

Pol'nohospodárska výroba

Z hľadiska pol'nohospodárskeho pôdneho fondu a pol'nohospodárskej výroby patrí riešené územie do administratívnej jednotky Rybany, ktorá je začlenená do okresu B. n. Bebravou, kraj Trenčiansky. Celková výmera pol'nohospodárskej pôdy je 976,4 ha, z čoho orná pôda zaberá 957,6 ha. Celkový podiel pol'nohospodárskej pôdy na celkovej výmere sa znižuje. Podiel na celkovej výmere má pol'nohospodárska pôda 88,4 %.

Výmera pol'nohospodárskej pôdy v obci Rybany

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
% z celkovej výmery	88,8	88,8	88,8	88,8	88,7	88,3	88,1	88,1	88,1	88,0	88,4
Pol'nohosp. pôda - spolu	980,9	980,4	980,3	980,2	979,7	975,1	972,4	972,2	972,2	972,1	976,4
- orná pôda	962,0	961,5	961,5	961,5	960,9	956,4	953,7	953,6	953,4	953,3	957,6
- záhrada	18,1	18,1	18,0	17,9	17,9	17,8	17,8	17,8	18,0	18,0	18,0
- ovocný sad	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
- trvalý trávny porast	88,8	88,8	88,8	88,8	88,7	88,3	88,1	88,1	88,1	88,0	88,4

Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.

Rastlinná výroba

Rastlinná výroba v regióne je zameraná na produkciu obilnín a zrnín. Produkcia zemiakov v priebehu časového obdobia výrazne klesla. V roku 2013 činila produkcia len 544 ton.

Produkcia vybraných pol'nohospodárskych plodín (t) podľa územie, druh plodiny a rok

Okres B. n. Bebravou	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Zrniny	35182	48286	40522	34818	36423	47924	41421	32731	51618	44879	40685
Obilniny	35088	48084	40444	34677	36322	47901	41381	32715	51618	44877	40685
Olejniny	2025	3106	5485	6073	6036	7698	8753	7085	6546	5564	7419
Zemiaky	2271	2770	1998	1904	2199	1948	1892	1019	803	448	544
Cukrová repa	23136	23547	28716	25002	28444	27347	31482	35011	34807	27504	28339
Viacročné krmoviny	6254	10280	9323	10020	13171	13967	10902	10645	12714	12112	10840

Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.

Nasledujúca tabuľka prezentuje hektárovú úrodu v regióne. Najvyššiu hektárovú úrodu majú cukrová repa a zemiaky.

Hektárová úroda podľa hospodárske rastliny

Ok. B. n. Bebr.	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Zrniny spolu	4,0	5,3	4,0	4,5	4,9	6,3	5,7	5,0	6,6	5,8	5,3
Obilniny	4,0	5,3	5,0	4,5	5,0	6,4	5,7	5,0	6,6	5,8	5,3
Olejniny	1,8	3,2	3,1	2,9	2,9	3,6	3,6	2,6	3,1	2,5	3,4
Zemiaky	13,1	16,5	15,4	14,3	16,9	19,1	22,9	11,9	29,0	16,1	16,7
Cukrová repa	42,9	43,6	53,7	50,5	48,9	59,5	57,7	59,0	63,0	46,4	49,0
Viacr. krm. na or. p.	4,7	7,8	7,3	6,6	8,4	8,3	6,7	6,7	7,9	7,2	6,5

Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.

Živočišná výroba

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru a počty hospodárskych zvierat v okrese B. n. Bebravou. Z hľadiska živočišnej výroby sa okres zameriava hlavne na chov hydiny, ošpaných a hovädzieho dobytká.

Stav hospodárskych zvierat

Ok. B. n. Bebr.	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hovädzí dobytok	8265	8077	8046	7892	8440	8436	8122	7876	7853	7936	6772
Ošípané	26188	21111	19768	21320	12619	15592	17015	18390	17386	17648	19827
Ovce a barany	667	647	704	844	855	905	793	741	773	759	919
Kozy a capy	236	236	236	234	234	236	236	236	236	236	236
Kone	11	11	12	8	8	6	6	6	7	6	6
Hydina	68333	182981	114862	69008	155689	106690	74359	96192	34669	34631	64982

Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.

Od roku 2003 došlo v regióne k poklesu počtu kusov hovädzieho dobytku. Ošípané boli do určitej miery tiež redukované. Nasledujúca tabuľka prezentuje intenzitu chovu v okrese.

Intenzita chovu hospodárskych zvierat											
Ok. B. n. Bebr.	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hov. dob. (na 100 ha poľ. p.)	45,6	47,4	48,5	47,5	51,6	51,4	50,1	48,7	48,3	48,4	41,4
Kravy (na 100 ha poľ. p.)	17,6	18,2	18,8	18,3	21,4	20,4	20,5	20,5	20,3	19,5	15,8
Ovce (na 100 ha poľ. p.)	3,7	3,8	4,2	5,1	5,2	5,5	4,9	4,6	4,8	4,6	5,6
Ošípané (na 100 ha or. pôdy)	193,7	154,1	145,5	156,4	93,2	114,6	125,9	137,2	127,9	130,3	145,4
Hydina (na 100 ha or. pôdy)	505,4	1335,6	845,2	506,2	1150,3	784,1	550,1	717,8	255,1	255,6	476,5
Sliepky (na 100 ha or. pôdy)	229,7	226,7	228,6	227,8	229,5	248,9	250,0	252,2	248,7	249,3	247,9
Zdroj: 20.10.2015. DataCubes. ŠÚ SR.											

Zdroj: 20.10.2015, DataCubes, ŠÚ SR.

2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. V súčasnosti sa spoločenské a sociálne zmeny odzrkadlili aj v potrebách kapacít, ako aj racionalizačných opatreniach vzhľadom k ekonomike prevádzkovania týchto zariadení. Boli zredukované počty zariadení i v centre regiónu a záujmovom území. V obci sa nachádza materská škola a základná plnoorganizovaná základná škola.

Školstvo v Rybanoch po roku 1945

Po II. Svetovej vojne dochádza k poštátneniu všetkých škôl na Slovensku a od roku 1956 bolo do škôl zavedené používanie žiackych knižiek. Veľmi významným dňom pre školstvo v Rybanoch bol 27. august 1960, keď bola otvorená nová budova školy, v ktorej sa žiaci učia do dnešných dní. Zo starej budovy sa stala škôlka, neskôr predajňa a sídlo firmy. V roku 1960 sa zároveň predĺžila školská dochádzka na deväť rokov a žiaci začali dostávať učebnice zdarma. Okrem výučby prebiehala veľmi výrazne aj mimoškolská činnosť učiteľov a žiakov. V rokoch 1966-1969 boli dobudované ihriská a ľahkoatletická dráha, zároveň prebehla výstavba telocvične a oplotenia areálu školy. Školská družina bola vybudovaná v rokoch 1975-1978. 1. septembra 1981 sa povinná školská dochádzka znížila na 8 rokov, aby sa od školského roku 1996/97 opäť predĺžila na 9 rokov.

Materská škola

Výchovu a vzdelávanie pre najmenšie deti v obci zabezpečuje Materská škola Rybany. Materská škola poskytuje celodennú výchovu a vzdelávanie deťom od dvoch do šesť rokov a deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou. V prípade záujmu rodičov, deti majú možnosť aj poldennej výchovy a vzdelávania v materskej škole. Cieľom predprimárneho vzdelávania je dosiahnuť optimálnu perceptuálnu – motorickú, poznávaciu a citovo – sociálnu úroveň, ako základ pripravenosti na školské vzdelávanie a život v spoločnosti. Materská škola je materskou školou rodinného typu, je zameraná na rozvíjanie spolupráce s rodinou a smeruje k všestrannému rozvoju osobnosti dieťaťa. Deti sú vychovávané prostredníctvom zdravého životného štýlu k zodpovednejším vzťahom k ochrane zdravia. MŠ úzko spolupracuje s rodičmi detí. Materská škola je rozdelená do 2 tried v ktorých vyučujú 4 učiteľky. V roku 2014 bolo evidovaných v materskej škole 40 detí. Prízemie budovy MŠ tvorí vstupná hala, jedáleň a kuchyňa s príslušnými priestormi, ktorá je spoločná i pre základnú školu. Na poschodí sú umiestnené dve triedy s príslušnými priestormi, spálne, účelové priestory pre personál, riaditeľňa, šatňa detí a kabinet s učebnými pomôckami. Poschodie s prízemím spája vnútorné schodište. Areál predškolského zariadenia je od 01.09.2004 umiestnený v novej účelovej budove /bývalom školskom

klube detí / v strede obce a tesnej blízkosti základnej školy. Budova je obklopená trávnatou plochou a súčasťou areálu je i dvor s preliezkami, hojdačkami, pieskoviskom a školskými ihriskami.

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu detí v materskej škole od roku 2004 do roku 2014.

Materská škola											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
MŠ spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
MŠ spolu - deti	41	42	38	38	39	41	37	41	40	41	40
MŠ - štátne - triedy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
MŠ - štátne - učitelia	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Základné školstvo

Základná škola Rybany je zariadením poskytujúcim vzdelávanie a výchovu 6 -15 ročným deťom regiónu Pobebrovie. Okrem spádovej obce Rybany sem patria tiež obce Ostratice, Pravotice, Vysočany, Nedašovce, Dolné Naštice, Pečeňany, Borčany. Cieľom školy je zabezpečenie výchovno-vzdelávacej činnosti v zmysle platných predpisov Slovenskej republiky v spolupráci so zriaďovateľom, školskou samosprávou, rodičmi žiakov a záujmovými či podnikateľskými subjektmi obci. Škola sa otvára verejnosti a zameriava na potreby zákazníka (žiak, rodič, verejnosť). Prioritou je preto rozvoj vedomosti a zručnosti v oblasti informačno-komunikačných technológií a vyučovanie cudzích jazykov.

V školskom roku 2014 bolo v škole evidovaných 147 žiakov v 9 triedach. V škole pracovalo 14 pedagogických zamestnancov.

Základná škola											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ZŠ spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
ZŠ spolu - deti	260	251	236	225	200	195	183	167	158	151	147
ZŠ - štátne - triedy	12	12	11	10	10	10	10	9	9	9	9
ZŠ - štátne - učitelia	18	18	16	15	15	15	15	13	14	14	14

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Základná a materská škola má k dispozícii školskú jedáleň. Kapacita jedálne je 120 miest pri stoloch. V roku 2014 bolo evidovaných 110 stravníkov.

Školská jedáleň											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
jedálne	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
počet miest pri stoloch	100	100	100	100	100	120	120	120	120	120	120
stravníci	103	65	138	120	160	116	120	100	114	107	110

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Trendy

Transformácia základného školstva si vyžaduje zmenu filozofie vzdelávania z direktívneho na tvorivo-humánne, musí sa zamerať na osobnosť žiaka a na celkový rozvoj jeho osobnosti. Preto je tak dôležitá kurikulárna transformácia, to znamená konštruktívna zmena v učebných plánoch a osnovách. Treba sa zamerať sa na to, čo je pre žiaka dôležité, netrváť na encyklopedických vedomostiach a memorizácii, ale sústrediť sa na to, aby žiak pracoval tvorivo, aby si vedel hľadať a dokázal nájsť informácie, ktoré potrebuje a nezaťažoval sa tým, čo nie je dôležité a čo si môže kedykoľvek nájsť na Internetu, alebo v knižnici. Diverzifikácia ciest, spôsobov a metód vzdelávania. Je nevyhnutná diverzifikácia ciest, spôsobov a metód vzdelávania. Rodičia musia mať možnosť vybrať si školu, ktorá vyhovuje ich deťom či už je to škola štátna, súkromná, alebo alternatívna, to znamená, že tu musí existovať prostredie slobodnej voľby a právo na výber vzdelávacej cesty, musí existovať konkurenčné prostredie, ktoré bude hnacou silou pokroku.

2.11. SOCIÁLNA SFÉRA

Sociálne služby sa poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi je obec, fyzické a právnické osoby, a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Tie poskytujú sociálne služby v zmysle zákona NR SR č. 448/2008 o sociálnych službách z. z. v znení neskorších predpisov. Sociálna starostlivosť je občanom poskytovaná poskytovaním rôznych sociálnych dávok, ktoré vypláca

ÚPSVaR vo B. n. Bebravou, opatrovateľskú službu občanom na to odkázaným zabezpečuje zo zákona obec.

Obec v rámci originálnych samosprávnych kompetencií poskytuje opatrovateľskú službu obyvateľom obce. Obec zabezpečuje dohľad nad nesvojprávnymi občanmi (spolupráca s okresným súdom), plní funkciu osobitného príjemcu sociálnych dávok a pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....). Nasledujúca tabuľka prezentuje kapacitu a dostupnosť sociálnych služieb v okrese B. n. Bebravou.

Sociálne zariadenia podľa typ ukazovateľa, rok a územie

Okres B. n. Bebravou	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet zariadení	3	4	4	4	5	4	5	6	5	7	7
P. m. k 31.12 spolu	157	140	146	152	152	151	150	152	152	152	154
P. m. v DD	108	130	135	135	135	134	135	130	130	120	30
P. m. v DSS pre postih. dos.	0	0	10	13	12	13	13	22	22	31	123
P. m. v DSS pre pos. deti	0	10	1	4	5	4	2	0	0	1	1

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Trendy

Sociálne služby pomáhajú v kritických situáciách jednotlivcom, rodinám alebo určitým skupinám občanov zvládnuť starostlivosť o seba alebo o domácnosť a podporujú tak pozitívnu spoločenskú atmosféru v komunite. Význam sociálnych služieb nie je dôležitý len vzhľadom na množstvo ľudí, ktoré ich potrebujú, ale hlavne preto, že bez ich pôsobenia by časť občanov nemala možnosť podieľať sa na spoločenskom živote, nebolo by možné uplatnenie ich ľudských a občianskych práv a dochádzalo by k ich sociálnemu vylúčeniu. Programové vyhlásenie vlády (ďalej len PVV) na roky 2010-2014 z augusta 2010 s hlavným odkazom Občianska zodpovednosť a spolupráca. V sociálnej oblasti sa vláda sústreďuje na podporu životnej úrovne obyvateľstva, a to aj v komplikovanej situácii prebiehajúcej hospodárskej krízy. Vláda SR nebude kopírovať sociálno-ekonomický model žiadnej inej krajiny, ale bude hľadať inšpiráciu v tých krajinách, ktoré dokázali v konkrétnych oblastiach rýchle a dlhodobé udržateľné úspechy. Vláda SR považuje za kľúčové vytvárať podmienky na zvyšovanie kvality života ľudí. Systém sociálnych služieb na Slovensku neprešiel po roku 1990 radikálnou zmenou. Politika všetkých doterajších vlád sa orientovala prevažne na udržanie prevádzky existujúcich pobytových zariadení bez toho, aby od nich požadovala vyššiu kvalitu poskytovaných služieb, efektívnejšie hospodárenie s verejnými zdrojmi, či väčšiu samostatnosť. Vyhlásený program humanizácie služieb v praxi znamenal len znižovanie kapacity zariadení, čo ešte viac zvýšilo napätie medzi ponukou a dopytom. Mnohé zariadenia nedosahujú základné priestorové normy ani po znížení kapacity. Jediným transformačným prvkom v systéme sociálnych služieb je zrušenie monopolu štátu na ich poskytovanie. Súkromní poskytovatelia sociálnych služieb v oveľa väčšej miere ako verejní študujú skúsenosti a nové trendy v krajinách Európskej únie. Súkromní poskytovatelia služieb však v súčasnosti ešte nezabezpečujú taký podiel služieb, aby výrazne ovplyvňovali a menili charakter celého systému. Vyššia dynamika rastu súkromných služieb sa nedosahuje aj kvôli vysokej organizačnej roztrieštenosti súkromných poskytovateľov. Budovanie sietí služieb jedným zriaďovateľom postupuje pomaly. Sociálne služby pre seniorov sú v každej krajine dôležitou časťou systému sociálnej ochrany a ročne sa vynakladá na systém značná časť finančných prostriedkov. Sociálne služby je možné poskytovať v domácom prostredí formou opatrovateľskej služby, resp. v zariadeniach pre seniorov. V niektorých krajinách sú služby decentralizované, v niektorých sú pod kuratelou štátu. Všetky krajiny prešli transformáciou v tejto oblasti (11.6.2012, http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261). Medzi hlavné trendy v poskytovaní patria:

- deinštitucionalizácia sociálnych služieb,
- postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb,
- prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu, zariadenia s kapacitou nižšou než 40 miest),
- transformácia veľkokapacitných zariadení na zariadenia s nižšou kapacitou,
- podpora terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadeniach s týždenným pobytom.
- individualizácia poskytovania sociálnych služieb na základe osobných potrieb prijímateľov,
- vymedzenie práv prijímateľa a povinností prevádzkovateľa
- legitimizácia kvality sociálnych služieb a formulovanie podmienok, ktoré majú kvalitné služby spĺňať (i keď nie sú známe podmienky hodnotenia kvality sociálnych služieb)
- rozšírenie spektra poskytovaných sociálnych služieb
- koncepčný prístup k plánovaniu a stratégii rozvoja sociálnych služieb, komunitnom rozvoji komunitného plánu a rozvoji terénnych sociálnych služieb ako nástroja poskytovania sociálnych služieb v obci (14.6.2012, <http://www.shr.sk/pages/casopishumanita/archiv/humanitaplus/P200905.pdf>).

Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb

Dôvodom stanovenia tejto priority je skutočnosť, že terénne sociálne služby sú podľa dostupných štatistických údajov nedostatočne rozvinuté a na celom území Slovenska ide o sociálne služby, ktoré sú nedostatkové alebo úplne chýbajú. Rozvoj tejto formy sociálnej služby je v súlade s požiadavkami a princípmi uplatňovanými v ES v rámci modernizácie sociálnych služieb. V rámci tejto priority je nevyhnutné sa osobitne zamerať na terénnu sociálnu službu pre osoby odkázané na pomoc inej osoby, ktorej poskytovanie podľa dostupných údajov klesá aj napriek zvyšujúcemu sa dopytu po tejto sociálnej službe. Aj napriek tomu, že občan, ktorý o túto sociálnu službu požiada a splní hmotnoprávne podmienky poskytovania opatrovateľskej služby, jeho nárok často nie je uspokojený. Nemenej dôležité je zamerať sa na rozvoj tých terénnych programov a sociálnych služieb, ktorých cieľom je sociálna inklúzia znevýhodnených osôb z dôvodu nezabezpečenia základných životných potrieb.

Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom

Zámerom stanovenia tejto priority je postupná deinštitucionalizácia sociálnych služieb, s prihliadnutím na potreby a schopnosti klienta, s cieľom poskytovať mu sociálne služby v jeho rodinnom alebo komunitnom prostredí. Poskytovanie ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom umožňuje rozvíjať rodinné a spoločenské vzťahy klienta a primerane 13 jeho individuálnych schopnostiam a možnostiam aj jeho zaradenie sa do spoločenského a pracovného života.

Zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb

Požiadavka humanizácie a modernizácie sociálnych služieb SR reaguje na trendy uplatňované EÚ v tejto oblasti, ktorých cieľom je zabezpečiť pre klientov kvalitné sociálne služby. V praxi to znamená zabezpečenie prístupnosti k sociálnym službám, a to aj z hľadiska prostredia, v ktorom sa sociálne služby poskytujú. Táto povinnosť vyplýva poskytovateľom sociálnych služieb aj priamo zo zákona o sociálnych službách a má umožniť prijímateľom sociálnych služieb prístup k fyzickému prostrediu, priestorom a budovám, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a zabezpečiť minimálne požiadavky a štandardy bývania. Ide najmä o odstránenie architektonických bariér v priestoroch a budovách, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a to v interiéroch, rovnako aj v exteriéroch a zabezpečenie ich materiálnou technickej vybavenosti, najneskôr do 31. 12. 2013.

Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Jedným z cieľov novej právnej úpravy poskytovania sociálnych služieb je zabezpečiť ich profesionálny výkon a teda aj zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb. Jedným zo základných predpokladov dosiahnutia tohto cieľa je vzdelávanie zamestnancov sociálnych služieb v rámci potreby splnenia kvalifikačných predpokladov pre výkon sociálnej služby a zároveň ich ďalšie vzdelávanie a prehlbovanie kvalifikácie.

2.12. ZDRAVOTNÍCTVO

V obci sa nachádza zdravotné stredisko. Obyvatelia obce majú k dispozícii ambulanciu všeobecného lekára pre dospelých, Detskú ambulanciu a ambulanciu špecialistu. V obci sa nachádza aj lekáreň.

Zdravotnícke služby	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lekárne a výdajne liekov	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1
SAPL pre dospelých	2	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
SAPL pre deti	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
SAPL stomatologická	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0
SAPL gynekológa	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	0
SAL špecialistu	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

2.13. ŠPORT

Obyvatelia majú v obci dobré možnosti športového vyžitia. K dispozícii je hlavne futbalové ihrisko. V rámci školského športového areálu sa nachádza bežecká dráha, futbalové ihrisko, volejbalové ihrisko a doskočisko. Škola má k dispozícii aj telocvičňu. V obci je činných niekoľko športových klubov zameraných na futbal, šach a stolný tenis.

Stolnotenisový oddiel OTJ Rybany

Stolnotenisový oddiel má sedem aktívnych hráčov, ktorí sa zúčastňujú súťaže *Majstrovstvá okresu Bánovce nad Bebravou*.

Šachový oddiel Poľnoslužby Rybany

Začiatky neorganizovaného šachu spadajú do obdobia druhej svetovej vojny. Šachovú hru, podobne ako futbal, priniesli do Rybian študenti. Hrávali v hostincoch alebo na súkromí. Súťažne začali hrať od roku 1953, no trvalo to len krátko, do roku 1957. V súčasnosti hrá IV. ligu. Zúčastňuje sa krajských a okresných súťaží jednotlivcov aj družstiev so striedavými úspechmi.

Futbalový oddiel OTJ Rybany

V archívnych dokumentoch futbalového oddielu v Rybanoch sú údaje o začiatkoch už v roku 1918. Prvý futbalový zápas sa odohral so Žabokrekmi v roku 1920. Za vznik organizovaného futbalu v Rybanoch sa považuje rok 1923. Po roku 1925 dochádza k stagnácii futbalu. K oživeniu futbalového života dochádza v rokoch 1927-34. Vytvorila sa prvá študentská jedenástka. Po druhej svetovej vojne bol ŠK Rybany zaradený do II. triedy Západoslovenskej župy, od roku 1949 do III. triedy Nitrianskeho kraja. Dňa 28.11.1948 ŠK Rybany zmenil názov na Jednotná telovýchovná organizácia Sokol Rybany, futbalový odbor. Vplyvom nového administratívno - správneho členenia Slovenska boli Rybany

zaradené do V. ligy (skupina B) pre okresy Bánovce nad Bebravou, Partizánske a Prievidzu. Od konca štyridsiatych rokov popri dospelých hrávali futbal aj dorastenci a od začiatku šesťdesiatych rokov aj žiaci. V roku 1997 bol prijatý názov Obecný futbalový klub (OFK). Súčasným názvom je Obecná telovýchovná jednota (OTJ) Rybany.

Štatistiky

Najpopulárnejším športom dospelých Európanov je cyklistika, ktorú uprednostňujú Maďari, Slováci, Chorváti, Estónci, Lotyš a Litovčania. Ďalšou obľúbenou športovou disciplínou je beh (Slovensko – 45 %). Najobľúbenejším tímovým športom je futbal. Na Slovensku patrí medzi najrozšírenejšie športy rýchla chôdza – 47 % a bicyklovanie 22 %. Spomedzi športov detí najviac obľubujú futbal – 16 – 25 %), po ňom nasledujú basketbal, tanec a plávanie – 16 – 19 %). Ak športujú s deťmi aj rodičia, európske deti zvyčajne trávajú voľný čas cyklistikou (47 % – Slovensko) a hrami hier, ako je naháňka a schovávačka, ale aj tímovými hrami, napríklad futbalom alebo volejbalom (Slovensko – 47 %) a plávaním (Slovensko – 34 %) (12.6.2012, <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov/>). Nasledujúca tabuľka prezentuje vekovú štruktúru pravidelne športujúcich podľa pohlavia. Podporu športu je potrebné cielene smerovať podľa vývoja jednotlivých vekových skupín obyvateľov.

Veková štruktúra pravidelne športujúcich				
	ženy		muži	priemer
15-24	52		45	49
25-39	36		43	40
40-54	39		39	39
55-69	38		36	37
70+	18		48	33

Zdroj: 10.6.2012, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_334_fact_sk_en.pdf

Ako prezentuje predchádzajúca tabuľka, najsilnejšie skupiny pravidelne športujúcich sú od 15 do 24 a 25 do 39 rokov. Špeciálnu skupinu tvoria muži nad 70 rokov, ktorým je potrebné venovať patričnú pozornosť.

2.14. KULTÚRA

Kultúra v obci je samozrejmosťou a nevyhnutnou podmienkou ponuky kultúrno-spoločenského vyžitia sa vlastných obyvateľov, ale aj prejavom cielenej kultúrnej ponuky širšej návštevníckej verejnosti danej obce. Je prejavom a symptómom spoločenskej úrovne a kultúrnej vyspelosti daného sídla a regiónu. Na uskutočňovanie kultúrnych aktivít je k dispozícii obyvateľom v obci kultúrny dom. Kapacita kultúrneho domu je 200 osôb. V budúcnosti obec plánuje rekonštrukciu budovy kultúrneho domu. Prioritou bude výmena strešnej krytiny ako aj zateplenie obvodových múrov. Uvedené zabezpečí okrem zvýšenia estetickej stránky budovy aj zníženie prevádzkových výdavkov hlavne v zimnom období. Následne dôjde k rekonštrukcii vnútorného vybavenia domu kultúry, kuchyne a spoločenskej sály. Okrem domu kultúry sa v obci nachádza aj prírodný amfiteáter, ktorý rovnako vyžaduje rekonštrukciu a dostavbu. Obec plánuje so zriadením kultúrneho centra pre mladých. Nasledujúca tabuľka prezentuje ukazovatele obecnej knižnice. V roku 2013 bolo v knižnici evidovaných 6900 knižných jednotiek a 76 užívateľov.

Verejná knižnica	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
knižnice	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
počet kniž. jednotiek	7 059	7 086	6 963	6 757	6 777	6 803	6 823	6 845	6 865	6 884	6 900
užívatelia	279	282	214	141	139	117	108	112	53	72	76

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Kultúrno - historické hodnoty obce

V obci sa nachádzajú nasledovné kultúrno-historické pamiatky: zachovalá pôdorysná forma námestia – okrúhlica s ušnicovým rozvinutím, zachovalá historická parcelácia námestia – úzke dlhé parcely, zachovalé obytné domy s radením kolmo na námestie – jednotraktové trojpriestorové domy s valbovou strechou a dvojsovým priečelím s klasicizujúcimi a secesnými prvkami regionálnej architektúry na priečelí, rímsko-katolícky kostol Všetkých svätých (pôvodne gotický) zo začiatku 14. stor. s renesančnou klenbou, v 20. stor. bol rozšírený pristavanou loďou, pôvodný neskorobarokový oltár z 18. stor. s obrazom Nanebovzatia Panny Márie a sochou Piety, gotický zvon z roku 1519 s nápisom Kristus kráľ prichádza s mierom. Boh stvoril človeka. Ježiš, Mária roku Pána 1519, neskorobaroková kaplnka z 18. stor. na cintoríne, kríže a prístenné sochy: baroková socha sv. Jána Nepomuckého (1786), kamenný kríž za kostolom (1787), socha sv. Floriána, sv. Antona (1914),

súsošie Najsvätejšej Trojice (1899) a iné, ľudová škola z roku 1857, budova obvodného notárskeho úradu z roku 1923 (dnes obecný úrad), zachovalý typický ľudový odev, ľudové a nábožné piesne (20.10.2015, <http://www.rybany.sk/pamiatky.html>).

Štatistiky

Celkové využívanie klasických kultúrnych statkov monitoring meria frekvenciami návštev a nákupov počas roka. Z hľadiska využívania kultúrnych hodnôt sú na prvých dvoch miestach literatúra a film. Knihu si raz za mesiac kúpilo vo všetkých sledovaných rokoch 7,8 % obyvateľov, raz za pol roka temer 30 % obyvateľov a raz za rok viac ako 40 % obyvateľov. Návštevnosť filmových predstavení býva vyrovnaná; mierne vzrastá. Výsledky monitorovania poukazujú aj na dlhodobu vyrovnaný záujem o divadelné predstavenia. Počet pravidelných návštevníkov, ktorí navštevujú divadlo raz za mesiac, ale aj počet tých, ktorí navštívili divadlo raz za pol roka, je dlhodobu stabilný. Systematicky rastie návštevnosť koncertov vážnej a populárnej hudby. Existuje aj málopočetná skupina pravidelných návštevníkov (3 - 4 % respondentov), ktorí navštevujú koncerty každý mesiac. Pritom sa dlhodobu zvyšuje počet tých, ktorí navštívili koncert raz za pol roka alebo jedenkrát za rok. Je to zrejmé vyvolané rastúcim záujmom o koncerty populárnej a alternatívnej hudby. Segment prezentovania zbierok a ochrany kultúrneho dedičstva v monitoringoch reprezentujú výtvarné a iné umenia, ľudové a tradičné umenie a múzejníctvo. V tomto segmente u nás prevažujú príležitostné a sezónne formy spotreby, ktoré možno v monitoringu posudzovať len množstvom návštev za rok. Návšteva folklórnych podujatí a múzeí je okrem toho pre väčšinu našich občanov charakteristickou dovolenkovou kultúrnou aktivitou, ktorá priamo súvisí s dynamikou cestovného ruchu (12.6.2012, <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>).

Trendy

Komplex opatrení na podporu súkromnej voľby domácností by mal v budúcnosti:

- stimulovať lepšie „previazanie“ súkromných výdavkov domácností s verejnými zdrojmi podpory kultúry. Určitá časť tejto podpory kultúrnych zariadení ponúkajúca svoje aktivity pre verejnosť musí byť variabilná, závislá od toho, či vyvolala odozvu, ktorá sa prejavuje vo veľkosti návštevnosti ap. Akými metódami to prepočítať je iná otázka: či u divadiel napr. podľa počtu obsadenosti ponúkaných miest, počtu repríz ap. Pokračovať by sa malo sofistikovanejšie s experimentom „kultúrnych poukazov“
- zefektívniť systém dlhodobiejšieho viazania subjektu stimulovaného trhového dopytu (cieľových skupín súčasných i budúcich „spotrebiteľov“ kultúry so stimulovanou trhovou ponukou kultúrnych inštitúcií
- rozšíriť systém permanentiek
- rozšíriť systém kultúrnych poukazov aj pre zamestnancov súkromných a verejných inštitúcií (a dotáciami ich kryť zo sociálneho fondu a u firiem aj z iných zdrojov)
- uplatňovať bonusové body na cenu vstupenky, za ktoré návštevník po určitom počte dostane bezplatnú (alebo výrazne zľavnenú) vstupenku
- last minute zľavy na očakávanú nevyužitú ponuku
- zaviesť výrazne diferencované ceny na dopoludňajšie a popoludňajšie predstavenia (s prioritou pre dôchodcov a deti aj so sprievodom)
- zlepšiť využívanie stykov s podnikovým svetom ekonomiky pri podpore ich firemnej identity aj návštevou kultúrnych zariadení
- podporiť „umelecké školenie“ detí mimo školy ako budúcich aktívnych subjektov trhového dopytu zavedením odpodátateľnej položky z daňového základu domácnosti za tieto výdavky
- radikálne zlepšiť celý systém marketingu verejných kultúrnych inštitúcií (vo väzbe na odporúčanie č. 1 a č. 3)
- radikálne zlepšiť strategický manažment kultúrnych inštitúcií (v prepojení na prognózovanie ich vývoja, na manažment rizika podmienok ich ekonomického vývoja atď.)
- významne zlepšiť systém školskej a mimoškolskej výchovy mládeže ku kultúre (12.6.2012, <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>).

2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA

V súčasnosti sa v obci nenachádzajú špecializované ubytovacie zariadenie. Návštevníci obce majú možnosť ubytovať sa na súkromí, resp. v chatách nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce.

2.16. STRAVOVACIE A REŠTAURAČNÉ SLUŽBY

Priamo v obci sa stravovacie zariadenie nenachádza.

2.17. CESTOVNÝ RUCH

Obec Rybany nie je významným strediskom cestovného ruchu, ani sa v obci nenachádzajú významnejšie atraktivity cestovného ruchu. Historickou dominantou obce je kostol Panny Márie, pôvodne gotický zo začiatku 14.stor. s renesančnou klenbou, v 20.stor. rozšírený novou pristavanou loďou. Kostol bol pôvodne jednoloďová stavba s polygonálne uzavretým presbytériom, na juhu bola pristavaná sakristia a v priečelí predstavaná veža. V presbytériu sa nachádza valená klenba s lunetami, zdobená štukovým dekorom. Nová loď má rovný strop, polygonálnym uzáverom presbytéria a predstavanou predsieňou tvorí v pôdoryse tvar kríža. Jej presbytérium je zaklenuté korýtkovou

klenbou. Fasády sú v starej časti hladké, s opornými piliermi. Nová časť má lizénový rámec. Predstavaná veža je situovaná na strednú os starého priečelia, zakončená ihlanom. V interiéri sa nachádza neskorobarokový oltár z 18.stor., s obrazom nanebovzatia Panny Márie a menšou soškou piety. Ďalším pamiatkovo zaujímavým objektom v obci je neskorobaroková kaplnka z 18.stor., s obdĺžnikovým pôdorysom, zaobleným uzáverom a štítovou strešnou vežičkou. V obci sa tiež nachádzajú prícestné sochy sv. Jána Nepomuckého – baroková z r. 1768 a sv. Vendelína – rokoková z 18.stor.

Trendy v cestovnom ruchu

Európska komisia cestovného ruchu (ETC) v roku 2004 označila za hlavné faktory ovplyvňujúce rozvoj CR demografiu, zdravie, uvedomelosť a vzdelávanie, voľný čas, cestovné skúsenosti, životný štýl, informačné technológie, dopravu, trvalo udržateľný rozvoj a bezpečnosť. Počet starších ľudí v Európe neustále rastie. Mnoho seniorov odchádza do predčasného dôchodku, má vyššie disponibilné príjmy, teší sa lepšiemu zdraviu. To má za následok rýchlejšiu rast dopytu tejto kategórie ľudí po cestovnom ruchu. Zdravotné povedomie návštevníkov je čoraz väčšie a ovplyvňuje najmä voľbu cieľového miesta a životný režim počas dovolenky. Čoraz populárnejšou je dovolenka spojená so vzdelávaním. Pri plánovaní dovolenky má významnú rolu história, umenie a kultúrne podujatia. Súčasná spoločnosť kladie zvýšené nároky na ľudí a ich denný režim, čo sa prejavuje v raste nárokov na voľný čas a možnosti oddychu. Rastie aj pragmatickosť návštevníkov v CR, ich sebaistota, požiadavky a znalosť vlastných práv, čo súvisí s predchádzajúcimi skúsenosťami. Rastie podiel kritických názorov na kvalitu a dôraz sa kladie na pomer kvality a ceny. Rastie význam internetu, ktorý umožňuje nielen vizuálnu prezentáciu, ale aj priamy nákup produktov cestovného ruchu. V dopravných službách sa do popredia dostáva záujem o cestovanie železnicou, a najmä vysokorýchlostnými vlakmi. Rastie aj sieť nízkotarifných leteckých spoločností, zatiaľ čo cestné siete sa stávajú preťažené a klesá podiel klasického cestovania. Medzi populáciou naďalej rastie environmentálne povedomie, čo ovplyvňuje rast záujmu o cieľové miesta rozvíjajúce na základe trvalej udržateľnosti. Aktuálne trendy v cestovnom ruchu – rast záujmu o kvalitu, luxus, pohodlie a bezpečie, – záujem o relax, uvoľnenie, aktívnu dovolenku, pobyty wellness a pobyty v kúpeľoch, – dopyt po produktoch pre jednu osobu, – rast záujmu o krátkodobé pobyty v zahraničí, – individuálne organizovaná dovolenka zameraná na kultúru, umenie a históriu (rast záujmu o strednú a východnú Európu), – potreba ponuky cenovo dostupných produktov, – spokojnosť zákazníkov sa prejavuje v ich opätovnom návrate, – rast záujmu o osobnejší prístup v poskytovaní služieb (malé rodinné podniky), – úzka špecializácia poskytovateľov služieb na produkt pre vybranú cieľovú skupinu, – trend „späť k začiatkom“, ktorý súvisí s preferenciami tráviť jednoduchšiu dovolenku (ubytovanie v hoteli nahradiť ubytovaním v bungalove, resp. stane), – nezáujem o sprostredkovanú organizáciu dovolenky oproti zvýšenému záujmu o priame rezervovanie a nákup služieb prostredníctvom internetu (12.6.2012, <http://www.tophotelierstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hotelierstvo-v-e-a-na-slovensku/>).

2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU OBCE ZA ROKY 2010 – 2014

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru príjmov a výdavkov obce.

Hospodárenie obce celkom	2 010	2011	2 012	2013	2014
Bežné príjmy					
Bežné výdavky					
Prebytok/schodok					
Kapitálové príjmy					
Kapitálové výdavky					
Prebytok/schodok					
Prebytok/schodok bež. a kap. rozp.					
Príjmy finančných operácií					
Výdavky finančných operácií					
Rozdiel finančných operácií					
Rozdiel celkového rozpočtu					

Zdroj: OcÚ Rybany, 2015

2.19. SAMOSPRÁVA

Vzťah samospráva – občan si vyžaduje vypracovať projekt klientskeho prístupu riešiaci ako, vzťah zamestnancov úradu, tak aj poslancov ku občanom a návštevníkom obce.

Obec Rybany je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, ktorý svoje samosprávne kompetencie vykonáva samostatne (zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení).

Manažment a správa obce

Súčasná zariadenia verejnej správy a administratívy reprezentuje obecný úrad. Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce Rybany. Obecný úrad zabezpečuje

organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostky obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Obecné zastupiteľstvo má 9 poslancov.

Nasledujúca tabuľka prezentuje príslušnosť obyvateľov k jednotlivým úradom špecializovanej štátnej správy.

Príslušnosť k obyvateľom k úradom ŠŠS

	Rybany
Sídlo matričného úradu	Bánovce nad Bebravou
Sídlo pracoviska daňového úradu	Bánovce nad Bebravou
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Bánovce nad Bebravou
Sídlo Okresného súdu	Bánovce nad Bebravou
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Bánovce nad Bebravou
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Bánovce nad Bebravou
Sídlo Územnej vojenskej správy	Trenčín
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Partizánske
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Bánovce nad Bebravou
ŠÚ SR	

2.21. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ

Obec Rybany je súčasťou Vyššieho územného celku Trenčín. Táto časť identifikuje hlavné faktory vonkajšieho prostredia, ktoré priamo alebo nepriamo ovplyvňujú vývoj samotnej obce. Trenčiansky kraj je ostatný vidiecky, konkurencieschopný, rýchlorastúci, priemyselný región SR s perspektívou konkurencieschopného regiónu na úrovni SR, s vysokou atraktivitou a pozíciou pre investorov, s dlhodobou podpriemernou mierou nezamestnanosti, ale mimo centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Českou republikou. Na základe ekonomickej štruktúry sa TSK považuje za priemyselný región. Má dlhú tradíciu najmä v oblasti chemického (gumárenského), textilného a strojárského priemyslu (stále v procese reštrukturalizácie). V regióne sa rozvíjajú aj progresívne odvetvia, ako je napríklad elektrotechnická výroba, kde smerujú aj významné zahraničné investície a dodávky pre automobilový priemysel. V kraji sú 4 priemyselné parky s prevahou strojárského priemyslu. Z hospodárskeho hľadiska má kraj dve výrazne odlišné oblasti oddelené Považským Inovcom, a to Považie a Ponitrie. Na Hornej Nitre je najvýznamnejšia banícka oblasť Slovenska, na Považí dominuje strojárstvo a textilný priemysel. V súčasnosti sa radí medzi ekonomicky najsilnejšie kraje Slovenska. Je tiež mimoriadne aktívny v oblasti podnikania MSP. TSK nepatrí medzi najnavštevovanejšie kraje SR, a to aj napriek tradícii kúpeľníctva. Má nízku ubytovaciu kapacitu a dosiahol jednu z najnižších návštevností (8,1 %) po TTK a Nitrianskom kraji. Celkom možno očakávať, že TSK má šancu si aj vďaka novým PZI udržať pozíciu pomerne hospodársky a sociálne stabilného regiónu a bude sa pomaly približovať k úrovni priemeru EÚ 27. V priemyselnej výrobe bude viac dominovať strojársky a možno elektrotechnický priemysel, prostredníctvom inovácií aj pozícia chemického priemyslu by mohla byť udržateľná, ohrozená je pozícia textilného priemyslu a baníctva.

Inovačný potenciál regiónu by sa mal v budúcnosti zamerať na inovácie v elektrotechnickom priemysle a chemickom, a predovšetkým v oblasti lesného hospodárstva, poľnohospodárstva a pod. TSK disponuje veľmi dobre rozvinutým systémom cestnej a železničnej dopravy. Kraj križuje medzinárodne významná železničná trať spájajúca Maďarsko/Rakúsko - Bratislavu - Trenčín - Košice - Poľsko. Región je tiež napojený aj na železničnú sieť Českej republiky (Trenčín - Brno). Krajom prechádza aj významný cestný koridor Bratislava - Trenčín - Žilina. Najvýznamnejší je diaľničný ťah D1, vybudovaný po Považskú Bystricu. Krajom prechádza viac ako pätina (80,3 km) diaľničných ťahov Slovenska. Prírodné zdroje TSK sú bohaté a rôznorodé, veľký význam majú zdroje minerálnych vôd využívaných najmä v kúpeľníctve (NSRR, 2012, s.64-68).

Charakteristika špecifických stránok regiónu

V porovnaní s regiónmi vyspelých krajín EÚ a regiónmi SR možno konštatovať, že TSK využíva iba čiastočne svoj rozvojový potenciál. Najvýraznejšie rezervy sa nachádzajú v nedostatočnej úrovni využívania inovačného potenciálu najmä v chemickom, strojárskom a elektrotechnickom priemysle a IKT. V porovnaní so svetovými trendmi zvyšovania kvality verejných služieb cestou informatizácie a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie TSK nízka. Za najväčší rozvojový potenciál regiónu TSK možno považovať:

- výhodnú geografickú polohu medzi rýchlorastúcimi regiónmi SR,

- priemyselnú tradíciu a dobrú exportnú výkonnosť, diverzifikovanú odvetvovú infraštruktúru s vybudovanou energetickou sieťou,
- dostatok kvalifikovanej pracovnej sily,
- vysoký podiel malého a stredného podnikania v rámci hospodárskej štruktúry, vysoký stupeň flexibility malého a stredného podnikania,
- vysoká odborná úroveň pracovníkov vo všetkých oblastiach poľnohospodárstva, lesníctva a potravinárskeho priemyslu,
- existencia konkurencieschopných výrobkov (poľnohospodárstvo).

Konkurenčná výhoda

Konkurenčná výhoda TSK je tvorená priemyselnou tradíciou, výhodnou geografickou polohou, nadregionálnymi väzbami, dostatkom kvalifikovanej pracovnej sily a konkurencieschopným poľnohospodárstvom a predpokladom pre rozvoj vysoko sofistikovaných služieb podporujúcich aj rozhodujúce priemyselné odvetvia.

Strategické ciele:

1. zvyšovať produktivitu a konkurencieschopnosť priemyslu a služieb,
2. rozvíjať ľudské zdroje a zvyšovať ich adaptabilitu a vytvárať dostatok nových pracovných miest v odvetviach s vyššou pridanou hodnotou,
3. zvyšovať efektívnosť poľnohospodárskej produkcie a kvalitu života vidieckej populácie,
4. rozvíjať nové ekologicky orientované služby a MSP,
5. vybudovať rýchlostnú komunikáciu R2,
6. využiť geotermálne pramene pre ďalší rozvoj tradičného kúpeľníctva.

Očakávané dopady:

- zvýšenie využívania regionálnych zdrojov a vnútorného potenciálu regiónu,
- rast zamestnanosti v sektore služieb,
- vznik nových väzieb medzi sektormi, odvetvami na regionálnej i medzinárodnej úrovni,
- rozvoj vidieka,
- zhodnotenie potenciálu v oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva,
- zlepšenie kvality životného prostredia,
- zlepšenie dopravnej infraštruktúry s prepojením celého regiónu západ - východ (stredné Považie - horná Bebrava),
- zlepšenie kapacít cestovného ruchu a tradičného kúpeľníctva (NSRR, 2012, s.64-68).

2.22. EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR

Vyhodnotenie PHSR 2007 – 2016

Zrealizované projekty: rekonštrukcia námestia, rekonštrukcia Základnej školy a Zariadenia školského stravovania – výmena okien, podlahy, elektroinštalácia, dobudovanie vodovodu nová ulica, rekonštrukcia starej MŠ na nájomné byty, rekonštrukcia modernizácia kotolne MŠ, vybudovanie zberného dvora + technické vybavenie, zateplenie budovy Hasičskej zbrojnice.

3 SWOT ANALÝZY

Nasledujúca SWOT analýza sa zameriava na silné, slabé stránky, príležitosti a riziká prioritných rozvojových oblastí. Na ich základe budú formulované hlavné rozvojové ciele.

Analýza SWOT

Sledovať a vyhodnocovať vývojové trendy v regióne v neustále sa meniacom vonkajšom prostredí, identifikovať trend sociálno-ekonomického rozvoja, alebo smer vývoja ako príležitosť alebo hrozbu, je v súčasnosti pre obec Rybany nevyhnutnosť. To, čo sa na prvý pohľad zdá ako príležitosť, ňou vo vzťahu k zdrojom obce, kultúre, ľudským zdrojom, životnému prostrediu a hospodárstvu, uplatňovanej stratégii vôbec nemusí byť.

Nástrojom pre celkovú analýzu vonkajších a vnútorných činiteľov je SWOT analýza. Predstavuje kombináciu dvoch analýz, S - W a O - T. Účelom SWOT analýzy je posúdenie vnútorných predpokladov podniku k uskutočneniu určitého rozvojového zámeru a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení určované potrebami obyvateľov a subjektov v rámci obce. Na jej základe môže obec prikočiť k formulácii špecifických cieľov.

Schéma SWOT analýzy:

	S - silné stránky	W - slabé stránky
--	--------------------------	--------------------------

	1. 2. ... 10.	1. 2. ... 10.
O - príležitosti	1. 2. ... 10.	1. 2. ... 10.
	Stratégia SO	Stratégia WO
T - hrozby	1. 2. ... 10.	1. 2. ... 10.
	Stratégia ST	Stratégia WT

SO – využiť silné stránky na získanie konkurenčnej výhody

WO – prekonať slabiny využitím príležitostí

SW – využiť silné stránky na čelenie hrozbám

WT – minimalizovať náklady a čeliť hrozbám

Analýza príležitostí a rizík - O-T

O – T analýza umožňuje rozlíšiť atraktívne príležitosti v obci, ktorá skrýva potenciál územia a ktoré môžu obci priniesť výhody pri dosahovaní vyváženého rastu. Súčasne tiež nabáda k zamysleniu nad problémami, s ktorými bude obec riešiť v rámci Integrovannej stratégie.

Znamená to teda, že obec musí sledovať významné sily makroprostredia (demografické, ekonomické, technologické, politické, legislatívne, sociálne a kultúrne) a tiež tých účastníkov mikroprostredia, ktorí ovplyvňujú jej schopnosť dosiahnuť v regióne prospech (neziskové organizácie, orgány miestnych samospráv, podnikateľské subjekty, miestni aktéri a verejnosť).

Príležitosti sú posudzované z hľadiska ich atraktívnosti a pravdepodobnosti úspechu. Pravdepodobnosť, že obec dosiahne úspech pri ekonomickom raste, nezávisí len od jej konkurenčnej sily, oproti konkurenčným regiónom, ale aj od toho či je táto sila v porovnaní s konkurenciou väčšia.

V rámci analýzy SWOT sa obec koncentruje na identifikáciu potenciálnych príležitostí – existencia stabilného hospodárskeho prostredia, kvalitné životné prostredie, prírodný potenciál, historicko-kultúrne hodnoty, rozvinutá sieť inštitúcií verejných služieb, objekty cestovného ruchu..

Kvadrant 1 pozostáva z príležitosti ponúkajúcich najvyšší úžitok pre obec, preto by sa mal manažment obce sústrediť na tieto aktivity. Naopak, príležitosti v kvadrante 4 sú buď príliš malé, alebo ich obec nebude vedieť dostatočne využiť. Príležitosti v kvadrante 2 a 3 sú zaujímavé len v prípade, že existuje možnosť zvýšenia ich atraktívnosti alebo pravdepodobnosti úspechu.

		Matica príležitostí				Matica rizík	
		Pravdepodobnosť úspechu				Pravdepodobnosť nastatia	
		vysoká	nízka			vysoká	nízka
Atraktívnosť	vysoká	1	2	Vážnosť	vysoká	1	2
	nízka	3	4		nízka	3	4

Riziká sú klasifikované z hľadiska ich vážnosti a pravdepodobnosti výskytu. Pri analýze okolia z hľadiska možných hrozieb je potrebné zamerať sa na potenciálne hrozby. Riziká z 1. kvadrantu môžu obec vážne zraniť, preto treba pripraviť plán strategických aktivít, keďže pravdepodobnosť ohrozenia je vysoká. Riziká v 2. a 3. kvadrante treba podrobiť dôkladnému skúmaniu v prípade, ak sa stávajú kritickými, netreba však zostavenie plánu eventúálnych alternatív. Riziká v 4. kvadrante sú malé a väčšinou ich možno ignorovať. Spojením hlavných príležitostí a rizík, ktoré ovplyvňujú rozvoj obce, sa stratégovia snažia zistiť mieru celkovej atraktívnosti trhu. Existujú štyri možnosti:

- *Ideálny rozvoj*, ktorý sa vyznačuje mnohými príležitosťami, ale iba niekoľkými (ak vôbec nejakými) rizikami.
- *Špekulatívny rozvoj*, vyznačujúce sa vysokými príležitosťami i vysokými rizikami.
- *Zrelý rozvoj*, vyznačuje sa nízkymi príležitosťami i nízkymi rizikami.

- *Problémový rozvoj*, má nízke príležitosti, ale vysoké riziká.

Externé prostredie vytvára nielen príležitosti, ale prezentuje aj sériu rizík. Riziko je výzva, poukazuje na nevýhodný trend vývoja vo vonkajšom prostredí, ktorý v prípade pasívnej reakcie zo strany podniku ohrozí jeho trhovú pozíciu.

Analýza silných a slabých stránok – S-W analýza

Hodnotenie vplyvu vonkajších činiteľov, vykonávané so zámerom stanoviť ciele obce, musí byť doplnené rozborom vnútorných činiteľov. Viaceré regióny dnes aj poznajú príležitosti, ktoré im potenciál ponúka, avšak chýba im schopnosť ich využiť. Na základe analýzy silných a slabých stránok vie obec stanoviť, čo je z hľadiska súčasnej a očakávanej situácie rozumné konať. Za dôležité znaky konkurenčnej sily obce sa považuje – kvalitné ľudské zdroje, rozvinuté podnikateľské prostredie, dobrý prírodný potenciál, výhodná poloha a dopravná dostupnosť, a iné.. Za dôležité znaky konkurenčnej slabosti sa považuje – strácanie pozície voči konkurenčným regiónom, nedostatok finančných zdrojov na rozvoj, klesajúca demografická krivka, vysoká nezamestnanosť, zlý technický stav základnej infraštruktúry atď. Pri hodnotení silných a slabých stránok je potrebné každý faktor odstupňovať podľa dôležitosti (rozhodujúca silná stránka, marginálna silná stránka, neutrálny faktor, rozhodujúca slabá stránka, marginálna slabá stránka) a podľa intenzity jeho vplyvu - výkonu (vysoký, stredný, nízky). Výsledok spojenia stupňa výkonu a dôležitosti predstavuje štyri možné alternatívy:

		Matica výkonu a dôležitosti	
		Výkon	
		vysoký	nízky
Dôležitosť	vysoká	1 Sústrediť snahu	2 Udržať snahu
	nízka	3 Nízka priorita	4 Možné nadmerné investovanie

Kvadrant 1 pozostáva z oblastí, ktoré sú dôležité, ale v ktorých obec momentálne vykazuje slabý výkon, preto sa musí sústrediť na posilnenie týchto oblastí. *Kvadrant 2* pozostáva z oblastí, v ktorých je síce mesto úspešné, ale do budúcnosti si musí túto úspešnosť udržať. *Kvadrant 3* tvoria oblasti, ktoré nie sú dôležité, zdokonalenia v tomto kvadrante majú nízku prioritu. V *kvadrante 4* nie sú dôležité oblasti, pričom rozvoj a snaha sú zbytočne silné. Na základe tejto analýzy je zrejmé, že silné stránky sa nemusia vždy pretransformovať do konkurenčnej výhody obce. Dôvodov, prečo je to tak, je niekoľko, pričom najčastejšími obyvateľmi vnímaná nízka dôležitosť poskytovaných služieb a bodov rozvoja. Identifikácia silných miest obce je možná len na základe porovnania s ich hlavnými konkurentmi v regióne. Ani sústredenie sa na prekonanie všetkých slabých stránok nemusí priniesť očakávaný efekt, pretože náklady potrebné na ich transformovanie do silnej stránky sa nemusia vrátiť. Pozornosť treba venovať príležitostiam, v ktorých má obec najviac silných stránok, alebo oblastiam, v ktorých sa vzhľadom na veľkú príležitosť a potenciálnu návratnosť investícií ukazuje efektívne vytvorenie nových silných stránok. Príklady z praxe uvádzajú, že i málo rozvinutý región má popri slabých miestach aj silné miesta, ktoré pokiaľ dokáže správne identifikovať a využiť, vytvárajú predpoklady pre trvalý a vyrovnaný sociálno-ekonomický rozvoj. Nasledujúce grafy prezentujú pohľad obyvateľov a poslancov na silné a slabé stránky obce Rybany a kvalitu života v obci.

3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Silné stránky	Slabé stránky
---------------	---------------

- poľnohospodárska pôda zaberajúca cca. 88,4 % katastra obce, celkovo 23 podnikateľských subjektov – právnické osoby, - narastajúci počet – fyzických osôb podnikateľov – 101 v roku 2014, - prítomnosť silných podnikateľských subjektov, - prechádzajúca cesta II. triedy č. 592 s prepojením na 2 hlavné regionálne cestné ťahy (E572, I./64), - dobrá dostupnosť okresných miest Topoľčany a Partizánske, - dobre rozvinuté skladové hospodárstvo a zásobovacia činnosť, - existencia podnikateľských subjektov podnikajúcich v oblasti kovovýroby, - prítomnosť podnikateľských subjektov v oblasti poľnohospodárskej výroby - živočíšnej a rastlinnej, - podnikateľské subjekty v oblasti výroby obuvi, - prítomnosť stanice technickej kontroly, - dostatok pracovnej sily, ktoré sú k dispozícii pre priemyselne zamerané podniky, - dobré klimatické podmienky na pestovanie teplomilných rastlín, - prítomnosť veľkého počtu fyzických osôb nepodnikateľov v oblasti služieb pre obyvateľov obce, - prítomnosť niekoľkých malometrážnych predajní zásobujúcich obyvateľstvo spotrebným tovarom každodennej spotreby, - existencia výrobnéj firmy v oblasti produkcie detských vecí a príslušenstva, - výhodná geografická poloha obce v blízkosti okresného mesta Bánovce nad Bebravou, - rýchla dostupnosť krajského mesta Trenčín, - prítomnosť železničnej dopravy - existencia vlastnej železničnej stanice, - vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku, - existencia vhodných plôch pre budovanie priemyselných zón,	- nerozvinutý pracovný trh v celej lokalite okresu Bánovce n.B., - malá ponuka služieb pre obyvateľov – kaderníctvo, oprava, servis... - nevyhovujúca vzdelanostná štruktúra, - nízke priemerné mzdy v regióne, - útlm stavebnej výroby, - stagnácia podnikateľskej sféry, nerozvíjajúce sa MaSP, - nezáujem mladých ľudí o podnikanie, - nevyhovujúca štruktúra a kvalita služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce, - vysoká miera nezamestnanosti žien, mladých a obyvateľov po 50 roku života, - nízke priemerné mzdy v poľnohospodárstve,
Príležitosti	Ohrozenia
- podpora malých podnikateľov v oblasti služieb, - využitie polohového potenciálu obce Rybany s výhodnou polohou vo vzťahu dostupnosť okresného mesta Bánovce n.B., - orientovanie sa na služby bez negatívnych účinkov na životné prostredie, využívanie jestvujúcich plôch a areálov formou intenzifikácie ich územia a efektívnym využitím jestvujúceho objektového fondu, - preferovanie a profilovanie hospodárskej základne pre rozvoj malého a stredného podnikania s orientáciou na rozvoj tradičných foriem výroby, - skvalitnenie prostredia obslužných a prevádzkových areálov (prípadne nové prevádzky) - vytváranie podmienok pre šport, turistiku a oddych, rozvoj infraštruktúry a podmienok pre ďalšie bývanie, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU, - rozvoj environmentálne vhodných technológií, - vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom podnikaní a službách,	- zvýšená regionálna konkurencia a recesia v oblasti profilových odvetví vhodných pre Rybany (priemyselná výroba, lesné hospodárstvo a poľnohospodárstvo), - tlak na intenzívny hospodársky rozvoj a zhodnocovanie investičného potenciálu (nezastavané lokality, prírodné prostredie), - pomalá a nákladná výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry, - administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu, - veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EU, - nedostatok investičného kapitálu, - neochota investorov o región,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 10 21 11 3 Stratégia WO 9	
T hrozby	Stratégia ST 7 Stratégia WT	

V oblasti hospodárstva dochádza k prevahe silných stránok. Je nevyhnutné zabezpečiť využitie silných stránok na elimináciu slabých stránok. Riešenie môže byť využitím potenciálu existujúcej infraštruktúry a plôch pre možný rozvoj priemyselných zón.

3. 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Silné stránky	Slabé stránky
- prechádzajúca cesta II. triedy č.592, - prechádzajúca železničná trať so železničnou zastávkou, - do obce premáva dostatok liniek v pracovných dňoch v smere do okresného mesta, - vybudované chodníky pre peších pozdĺž cesty II/592 a ciest III. triedy, - dostatočne vybudovaná cestná sieť v zastavanom území obce, - dostatočné pokrytie zastávkami SAD, - úroveň dobudovania nadradenej dopravnej infraštruktúry ako súčasti európskej dopravnej infraštruktúry - E572, - hustota existujúcej infraštruktúry cestnej dopravy, - v blízkosti regiónu nachádzajúce sa križovanie multimodálnych európskych koridorov smer západ-východ a sever-juh, ktoré spájajú hlavné sídelno-hospodárske ťažiská SR a napájajú ich na európsky dopravný systém,	- nedostatok spojov do okresného mesta Bánovce n.B. v ranných hodinách (okolo 5 hodiny) a počas víkendov, - absencia prechodov pre chodcov na frekventovaných miestach, - nevyhovujúci technický stav štátnej komunikácie II/592, - nevyhovujúce informačno-orientačné značenie v celom priestore obce, - nevybudované poľné cesty, - absencia chodníkov popri miestnych komunikáciách - nevyhovujúce povrchy MK aj chodníkov, osvetlenie, informatika, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry,
Príležitosti	Ohrozenia
- revitalizácia verejných komunikačných priestorov, - výstavba, dostavba a rekonštrukcia chodníkov pozdĺž miestnych komunikácií a štátnej cesty II/592. triedy, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov, - vybudovanie spevnených komunikácií na základe pozemkových úprav,	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - zvyšujúce sa náklady na údržbu a opravy cestnej infraštruktúry, - oneskorená výstavba a modernizácia cestnej siete, - spomalenie hospodárskeho rastu, - trvalý presun cestujúcich z verejnej osobnej dopravy na individuálnu dopravu,

Schéma SWOT analýzy:

Schéma SWOT analýzy:			
	S silné stránky	W slabé stránky	
O příležitosti	Stratégia SO 8 Stratégia WO 9 1 5 4		
T hrozby	Stratégia ST 7 Stratégia WT		

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO - kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
- vybudovaná sieť miestneho rozhlasu, - existencia prevádzky Slovenskej pošty, a.s., - obec Rybany je napojená na el. energiu zo vzdušných VN linky z Bánoviec n.B., - dostatok vybudovaných transformátorových staníc, - možnosť dostavby plôch IBV, - vybudovaný cintorín s dostatočnou kapacitou, - hasičská zbrojnica dostupná v centre obce, - vybudovaná rozvodná sieť plynu s regulačnou stanicou, - vybudovaný verejný vodovod,	- znečistené spodné vody, - nedobudovaná vodovodná sieť, - v katastrálnom území sa nenachádza vodný zdroj, resp. záchytné zariadenie, - znečistenie pitnej vody po príválových dažďoch – netesnosť systému. - zlý technický stav budovy domu smútku, - zlý technický stav elektrickej rozvodnej siete – vzdušné vedenie, - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nevyhovujúci technický stav miestneho rozhlasu, - nedostatočné osvetlenie obce, - vysoká energetická náročnosť verejného osvetlenia, - v obci nie sú toho času žiadne energetické výrobné zariadenia na báze obnoviteľných zdrojov energie, - zastaralosť a opotrebovanosť infraštruktúry, - prevaha nadzemných vedení nad podzemnými - obmedzenia ochranných pásiem,

Príležitosti	Ohrozenia
- rekonštrukcia a dostavba vodovodnej siete, - rekonštrukcia verejného osvetlenia, zníženie energetickej náročnosti a jeho rozšírenie na neosvetlené časti obce, - kompletná rekonštrukcia vzdušnej elektrickej rozvodnej siete, - zavedenie elektrických, plynových, vodovodných a kanalizačných prípojok do nových častí IBV, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov, - rozvoj ďalších telekomunikačných a dátových služieb v konkurenčnom prostredí,	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - stavebné a legislatívne prekážky a nevysporiadanosť pozemkov v intraviláne,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 9	14 Stratégia WO 9 7
T hrozby	Stratégia ST 5	Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Silné stránky	Slabé stránky
- kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - spracovaný POH obce Rybany na roky 2011-2015, - zabezpečený odvoz TKO, - v obci je vybudovaný systém separovaného zberu odpadu základných druhov,	- nedobudovaná splašková kanalizačná sieť a ČOV, - nedoriešená likvidácia a využitie rastlinného odpadu, - nedostatok odpadových nádob na zmiešaný komunálny odpad a separovaný zber, - obci sa nenachádza kompostáreň na biologicky rozložiteľných odpadov, - potrebné doriešenie technicko-organizačné zabezpečenie zberu biologicky rozložiteľných odpadov z domácností, - čierne skládky ako finančné bremeno obce,
Príležitosti	Ohrozenia
- výstavba kanalizačnej siete v obci. - výstavba obecného kompostoviska, - obstaranie potrebných mechanizmov, - zabezpečiť efektívny separovaný zber v celej obci, - možnosti materiálového, resp. energetického využitia odpadov pri rešpektovaní duálnych vlastností odpadov, - dôsledné plnenie kvality stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd, - zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia, - rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle,	- ohrozená kvalita povrchových vôd rieky Bebrava, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia alokovaných v meste Bánovce n.B., - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - nárast množstva vyvázaných odpadov, pretrvávajúce vykurovanie hlavne tuhými palivami, - nárast množstva vyvázaných odpadov, - nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi, - neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti		

	Stratégia SO	6	Stratégia WO
	4	7	11
T hrozby	Stratégia ST	8	Stratégia WT

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd. Odporúča sa využitie stratégie WT – čeliť hrozbám využitím silných stránok a príležitostí.

3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Silné stránky	Slabé stránky
- kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - zabezpečený odvoz TKO, - prechádzajúci vodný tok – hydrokoridor – Bebrava, - kompletná plynofikácia obce, - zavedený separovaný zber,	- rozšírená priemyselná výroba, - veľké zdroje znečistenia – prevádzky v Novákoch a Bánovce n.B., - nevyhovujúci technický stav tepelného hospodárstva, - potreba čistenia koryta Bebravy, - nevybudované protipovodňové opatrenia, - čistotu ovzdušia nepriaznivo ovplyvňuje dosah produkcie exhalátov z výroby v okresnom meste Bánovce n.B., - malé zdroje znečistenia ovzdušia - bodové zdroje z lokálnych kúrenísk, - nepriaznivé podmienky pre rozptyl exhalátov, - náchylnosť na vodnú eróziu v celom rozsahu veľkoplošne obrábanej pôdy, - prejazd poľnohospodárskych strojov po miestnych komunikáciách, - spaľovanie rastlinného odpadu na vlastných pozemkoch obyvateľov, - nedostatok zelene pozdĺž koryt vodných tokov, - zanedbaná zeleň v okolí miestneho cintorína, - nedostatočná starostlivosť o verejnú zeleň, - potrebné čistenie a spevnenie dna a brehov Bebravy najmä v intraviláne obce, kde už v súčasnosti dochádza k vymieľaniu brehov, - zdrojom negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie územia obce je zdrojová a cieľová miestna doprava, - lesy postihnuté exhalátmi – vysoké imisné zaťaženie a nesprávne hospodárske postupy, - odpad zo živočíšnej veľkovýroby,
Príležitosti	Ohrozenia
- rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle, - regulácia koryt miestnych potokov a revitalizácia ich okolia, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje vody, - zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia,	- zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v regióne Bánoviec n.Bebravou, - ohrozená kvalita podzemných a povrchových vôd, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - zníženie biodiverzity, - hrozba zníženia kvality životného prostredia v dôsledku výstavby z hľadiska kvantity a kvality - nadmerná zástavba výšková, plošná, nevhodná funkčná skladba plôch - tlak na životné prostredie a pôvodnú krajinu, urbanizácia krajiny, - radikalizácia zmien v životnom prostredí na miestnej a globálnej úrovni (povodne, veterné smršte, otepľovanie, klimatické zmeny,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO	18 Stratégia WO

	5		1	6
T hrozby	Stratégia ST	10	Stratégia WT	

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd a existenciou záťažových prevádzok v Trenčianskom kraji. Odporúča sa využitie stratégie WO – prekonať slabiny využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami.

3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO

Silné stránky	Slabé stránky
- zabezpečená opatrovateľská služba, - existencia klubu dôchodcov, - stavebno-technický stav bytového fondu je prevažne vyhovujúci, - funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok, - stretnutia dôchodcov, intenzívna klubová činnosť - uvítanie do života novorodencov obce, príspevok obce - pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....), - existencia zdravotníckeho strediska, - prítomnosť ambulancie praktického lekára, - existencia praktického lekára pre deti, - existencia lekárne,	- absencia domova sociálnych služieb, - v súčasnosti stagnujúca bytová výstavba, - nedostatok bytov pre mladé rodiny s deťmi, - nedostatočná podpora osobnej starostlivosti o deti pri zosúladovaní pracovného a rodinného života, - nedostatok a opotrebovanosť priestorov pre mládež a dorast, na voľnočasové aktivity - nedoriešená sociálna sieť, - zastaralosť a opotrebovanosť bytového fondu, - nedostatok zdrojov na skvalitňovanie sociálneho zázemia,
Príležitosti	Ohrozenia
- možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva, - zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, - zlepšujúca sa infraštruktúra a lepšie prepojenie trhov práce na susediace trhy práce, - rozšírenie aktívnych opatrení na trhu práce na podporu vzdelávania a prípravy pre trh práce a na podporu zamestnávania v atypických formách pracovných vzťahov, najmä pre rodičov počas materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky, - podpora rozvoja sociálnych služieb, a iných opatrení, projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich špecifických potrieb, - dôrazné uplatňovanie princípu subsidiarity, - lepšie podmienky na zladovanie prac. a rodinných povinností, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii, - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva, - zhoršovanie zdravotného stavu stredného veku, - rast počtu srdcovo-cievnych chorôb, - rast nádorových ochorení tráviaceho traktu, - vysoký výskyt alergických ochorení, - pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť, - pretrvávajúce stereotypy v mobilítom správaní sa pracovnej sily, - nízky záujem zamestnávateľov o prijímanie uchádzačov o zamestnanie na podporované pracovné miesta, - nedostatočný záujem zamestnávateľov o udržateľnosť vytvorených pracovných miest, - prehlbovanie chudoby u niektorých skupín populácie a reprodukcia chudoby, - zvyšujúci sa počet klientov odkázaných na pomoc iných nesystematickou preventívnou prácou v prirodzenom rodinnom a otvorenom prostredí, - zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO	Stratégia WO
	8	
T hrozby	Stratégia ST	Stratégia WT
	11	8
	13	

V tomto prípade prevládajú slabé stránky a ohrozenia nad silnými stránkami a príležitosťami. Odporúča sa využiť stratégiu ST – kde sa obec môže zamerať len na minimalizovanie nákladov súvisiacich s poskytovaním sociálnych služieb a čeliť hrozbám, ktoré sú s týmito službami spojené.

Odporúča sa obci zabezpečovať nevyhnutné sociálne služby pre obyvateľov a ostatné služby ponechať poskytovateľom v meste Bánovce n.B..

3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT

Silné stránky	Slabé stránky
- existencia materskej školy s kapacitou 60 detí, - existencia základnej školy v obci s kapacitou 300 žiakov, - dobré výchovno – vzdelávacie výsledky základnej školy, - existencia športového areálu pre potreby školy, - existencia školskej telocvične, - základná škola pripojená na sieť Internet, - prítomnosť počítačovej učebne, - dlhoročná tradícia obce v oblasti vzdelávania, - dostatok priestorov na výkon vzdelávacej činnosti, - existencia materskej školy, - využívanie priestorov škôl a školských zariadení pre verejnosť, - existencia futbalového ihriska, - prítomnosť a činnosť obecnej telovýchovnej jednoty, - dobre rozvinuté zázemie pre futbal, - dlhoročná tradícia a dobré výsledky v šachových turnajoch, - dobré výsledky v stolnom tenise, - existencia obecnej knižnice s počtom titulov 500,	- absencia mimoškolských zariadení, - zlý technický stav budovy telocvične, - zlé materiálnotechnické vybavenie telocvične športovým náčiním, - absencia vzdelávacích kurzov pre starších obyvateľov obce, - absencia vzdelávacích kurzov pre nezamestnaných obyvateľov, - potrebná rekonštrukcia športového areálu, - deficit v materiálno – technickom vybavení školy, - potreba zateplenia budovy základnej školy, - potreba výmeny strešnej krytiny, - potreba výmeny okien na budovách materskej a základnej školy, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení, - pomalé zavádzanie informačných technológií do školy, - nedostatok moderných učebných pomôcok, - neatraktivnosť učiteľského povolania a neadekvátne finančné ohodnotenie, - deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve, - nesystémová reforma vzdelávacej sústavy, - nedostatočná starostlivosť o starších občanov,
Príležitosti	Ohrozenia
- modernizácia predškolského zariadenia a základnej školy, - dobudovanie a vybavenie športových, športovo-rekreačných a oddychových plôch v obci Rybany, - skvalitnenie existujúcich areálov a doplnenie nových areálov pre potreby obyvateľov obce, najmä so zameraním na deti a mládež, - vytváranie územných a priestorových podmienok pre realizáciu rozličných športových, rekreačných a oddychových aktivít, - zefektívnenie spolupráce s krajským mestom na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...), - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov, - nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov, - nárast sociálnej ohrozenosti mládeže, - nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu nových športovo-rekreačných objektov, - nevyhovujúca štruktúra kvalifikácie pracovnej sily, - nízka účasť rezortov, samosprávy a sociálnych partnerov na tvorbe obsahu vzdelávania,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 17	Stratégia WO 10 6
T hrozby	Stratégia ST 11	Stratégia WT 7

V oblasti vzdelávania je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie SO – využiť silné stránky na prekonanie slabých a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti športu podporovať rekonštrukciu starej a výstavbu športovej infraštruktúry v obci. Je potrebné podporovať organizovanú športovú činnosť.

3.8 KULTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
---------------	---------------

- existencia domu kultúry s kapacitou 200 osôb, - existencia kultúrnej komisie pri OÚ, - prítomnosť Matice slovenskej, - prezentácia tradičných zvykov jar, leto, jeseň a zima, - organizovanie "vatry zvrchovanosti", - organizovanie výstavy ručných prác, - pravidelne organizované hasičské preteky, - dlhodobá história obce, tradície, - prítomnosť kultúrnych pamiatok, - rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru, - dobré kultúrne povedomie obyvateľov, - existencia kultúrneho domu v blízkosti obecného úradu, - existencia neskorobarokovej kaplnky z 18. storočia, - prístupné sochy sv. Jána Nepomuckého - baroková z r. 1768 a sv. Vendelína - rokoková z 18. stor.,	- potrebná komplexná rekonštrukcia budovy kultúrneho domu, - nevyhovujúci stav sklených výplní na budove kultúrneho domu, - nedostatočne zateplené obvodové múry domu kultúry - negatívny estetický stav fasád, - potrebná rekonštrukcia strešnej krytiny, - nevyhovujúci stav spoločenskej sály kultúrneho domu, - nevyhovujúci stav kuchynských priestorov, - zlý technický stav prírodného amfiteátra v obci, - absencia centra pre mladých, - nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť zariadení a pre ich rozvoj, - chýbajúce tradičné, každoročne organizované kultúrne podujatia, - nerozvinutá kultúrna turistika, - absencia združenia, záujmového krúžku v oblasti kultúry, - negatívny stav kultúrneho domu – potrebná výmena strešnej krytiny, zateplenie budovy, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení v priestoroch kultúrneho domu, - slabá propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce, - nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia, - chátrajúci stav kultúrnych pamiatok, - neexistencia zariadenie propagujúceho tradičné remeslá z okolia obce,
Príležitosti	Ohrozenia
- lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít obce, - rekonštrukcia budovy domu kultúry, dovybavenie interiérov, - rekonštrukcia kultúrnych pamiatok, - rozvoj sponzorovania kultúry, - vydanie multimediálnych propagačných materiálov o obci, jej kultúrnom dedičstve a tradícií, - zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície) - slabá podpora kultúry zo strany štátu a VÚC, - posun priorit mládeže ku konzumnej kultúre, - nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice katastrálneho územia obce, - neuskutočnená rekonštrukcia kultúrneho domu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 15	Stratégia WO 17 12 7
T hrozby	Stratégia ST 8	Stratégia WT 5

V oblasti kultúry je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie SO – využiť silné stránky na prekonanie slabých a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti kultúry podporovať výstavbu kultúrnej infraštruktúry a organizovanú kultúrnu činnosť.

3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Silné stránky	Slabé stránky
- bohaté kultúrne dedičstvo, - strategická východisková poloha na poznávací výlety do širšieho okolia obce, - prítomnosť historických pamiatok v obci, - dobrý rozvojový potenciál pre vidiecky turizmus,	- málo rozvinutý cestovný ruch, - chýba rekreačné zázemie obce, - nedostatočná propagácia goodwillu a CR obce, - nedostatočné služby v oblasti cestovného ruchu, - slabá kooperácia s cestovnými kanceláriami, - slabá propagácia tradičných umení a remesiel v obci, - nedostatok športovísk potenciálne využiteľných návštevníkmi obce,
Príležitosti	Ohrozenia
- dobré možnosti (existencia poľných ciest) pre budovanie	- pokračujúci postupný úpadok rekreačných lokalít na Hornej

- cyklistických a rekreačných trás, - dobrá poloha Rybany v rámci regionálnych štruktúr, - dobrá poloha Rybany vo väzbe na prírodné turistické, rekreačné lokality, - zavádzanie nových produktov cestovného ruchu v súvislosti s agroturistikou, - iniciatíva spoločenských, kultúrnych, športových,... organizácií, - spolupráca na regionálnej úrovni v rozvoji turizmu, - rozvoj agroturistických aktivít so zameraním na vzdelávacie a zážitkové pobyty,	- Nitre, - zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície), - negatívne dopady na životné prostredie v prípade zásadného zvýšenia cestovného ruchu, - zvýšené náklady na likvidáciu odpadu, - tlak na parkovacie plochy, - negatívne dôsledky v oblasti verejného poriadku,
---	---

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 7 1 3	Stratégia WO 7
T hrozby	4 Stratégia ST 6	Stratégia WT

Obec disponuje veľkým rozvojovým potenciálom v oblasti cestovného ruchu. V súčasnosti však nie je plne využívaný. Odporúča sa využiť stratégiu WO a využiť silné stránky, ako kultúrno-historický potenciál, prírodný potenciál na získanie konkurenčnej výhody.

3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Silné stránky	Slabé stránky
- existencia verejného rozhlasu, - dostatok priestorov pre administratívu, - budova obecného úradu v centre obce,	- negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nevybudovaný bezbariérový prístup do obecného úradu, - nedobudovaný kamerový systém, - zvyšujúca sa drobná kriminalita – krádeže, vandalizmus, - v obci ani v súčasnosti nie sú vybudované nijaké zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry samosprávy, - nedostupný kvalitný digitálny systém prenosu dát, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby,
Príležitosti	Ohrozenia
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou, - e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení,	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - nedostatočná kvalita právneho rámca výkonu činností verejnej správy, - zvyšovanie komunikačnej a administratívnej náročnosti výkonu činností verejnej správy vo vzťahu k externému, ako aj internému prostrediu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti		

		12	
	Stratégia SO	7	Stratégia WO
		1	4
T hrozby	Stratégia ST	5	Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO – kde musí obec využiť silné stránky a príležitosti.

3.11 INFORMATIZÁCIA OBCE

Silné stránky	Slabé stránky
- postupne zavádzané služby eGovernmentu a elektronizácia služieb štátnej správy a samosprávy - dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecnom úrade, - relatívne vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia, - obecný občasník a rozhlas, - vlastné webové stránky všetkých organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti obce,	- nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke konkurenčné prostredie z dôvodu vysokej ceny za PC , nízkej výkonnosti e-služieb, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a šandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činnosti verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka efektívnosť, bezpečnosť a interoperabilita IZPVS, - nedostupný kvalitný digitálny obsah, - fyzicky nedostupný internet v území s nízkou hustotou osídlenia, alebo málo atraktívny pre používateľov, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby, - chýbajúca vysokokapacitná dátová sieť k domom,
Príležitosti	Ohrozenia
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - zvýšenie počítačovej gramotnosti, - zníženie cien využívania Internetu, - rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí, - vytváranie a sprístupňovanie verejného digitálneho obsahu, - zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou, - e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení, - rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia,	- nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - digital divide, zvyšovanie disparít medzi územiami alebo sociálnymi skupinami vo využívaní IKT, - nízka digitálna gramotnosť a zručnosť používateľov IKT a nedostatočný dopyt po elektronických službách, - rozvoj digitálnej kriminality, narušanie súkromia, výchovy a ochrany osobných údajov, - legislatívne a stavebné prekážky pri budovaní informačných technológií,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO	9
		3
		4
T hrozby	Stratégia ST	6
		9

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

Koordinácia a syntéza výsledkov SWOT

Zostavenie analýzy SWOT je zložitý proces, ktorý si vyžaduje systematický prístup pri identifikácii a analýze bezprostredných (často i skrytých) vonkajších a vnútorných faktorov. Výstižnosť väčšiny faktorov je zložitá vyjadriť prostredníctvom jednoduchých formulácií. Pri zaradovaní jednotlivých faktorov do základných zložiek SWOT analýzy je potrebné zodpovedne posudzovať ich lokálne a mikroregionálne podmienenú situáciu a relatívny podiel na regionálnom rozvoji. V tomto zmysle ide hlavne o nerovnováhu medzi obcou Rybany a ostatnými obcami v okolí.

Naopak medzi slabé stránky obce Rybany patrí nepriaznivý demografický vývoj obyvateľstva, nedobudovaný vzdelávací systém zahŕňajúci možnosti vzdelávania v rámci celoživotného vzdelávania, vzhľadom na alokáciu obce, nesúlad vzdelanostnej štruktúry s potrebami trhu práce. V oblasti podnikateľského sektora ide hlavne o dobudovania službotvorného sektora. V oblasti technickej infraštruktúry ide potrebu dobudovania inžinierskych sietí v oblasti odpadového hospodárstva, dostavbu a rekonštrukciu cestnej siete, ktorá sa nachádza na niektorých miestach v havarijnom stave.

Ohrozenia obce Rybany vyplývajú z okolitého prostredia, tendencií a skutočností, ktoré nemôže manažment obce ovplyvniť.

3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE RYBANY.

Identifikácia odvetvových disparít a nadväzujúce vymedzenie cieľových skupín je v súlade so zadáním z vypracovanej analýzy SWOT ako aj analýzy zdrojov obce Rybany. Dôležitým východiskovým rámcom pre vymedzenie cieľových skupín so sústredenou podporou obce Rybany a stanovenie relevantných opatrení, ktoré by mali riešiť existujúce nerovnosti a rozdiely, sú vybrané strategické a koncepčné dokumenty spracované na národnej (Partnerská dohoda), regionálnej (PHSR TNSK) úrovni, ako aj vo vzťahu k štátnym legislatívnym normám zaväzujúcim obec Rybany poskytovať svojim obyvateľom balík verejných služieb.

Na odvetvové (odborové a sektorové) disparity treba pozerieť ako na nerovnosti, neoddôvodnené rozdiely, či nehody medzi potenciálom a jeho súčasným využitím. Ich identifikácia vychádza z porovnania zistených silných a slabých stránok, ktoré sú uvedené vo SWOT analýze. Pôsobenie silných stránok obce Rybany je oslabované negatívnymi vplyvmi jej slabých stránok. Silné stránky sú potenciálom, ktorý je možné využiť pre budúci rozvoj, je ale nutné zlepšiť alebo odstrániť príslušné slabé stránky tak, aby mohli byť silné naplno využité.

Nasledujúci prehľad je usporiadaný práve týmto spôsobom, kedy proti silným stránkam obce sú vždy postavené relevantné slabé stránky, ktoré majú v danom problémovom okruhu opačný vplyv. Vybrané sú práve tie, ktoré z hľadiska budúceho vývoja možno považovať za najzávažnejšie a kde je viacmenej možné predpokladať aspoň dielčie riešenie.

Obec Rybany je súčasťou vyššieho územného celku Trenčín. Národná stratégia regionálneho rozvoja definovala pre tento kraj nasledovné disparity, ktoré by mali byť zohľadnené v PHSR obce Rybany:

Hlavné disparity TNK:

v pôdohospodárstve

- dlhodobá ekonomická nestabilita veľkej časti poľnohospodárskych podnikov;
- nedostatočná spolupráca a koordinácia v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve;

v priemysle

- inovačné a technologické zaostávanie spôsobuje zvyšujúcu energetickú a surovinovú náročnosť výroby najmä v strojárskom priemysle;
- nedostatočná spolupráca existujúcich VŠ s podnikateľskou sférou v oblasti vedy, výskumu a inovácií;

- pokles v ťažbe uhlia, problémy súvisiace s útlmovým programom, nedokončená reštrukturalizácia významných odvetví priemyslu;
 - nedostatočné využitie existujúcich výrobných kapacít, vrátane výskumu a vývoja;
 - pretrvávajúca vysoká koncentrácia v odvetviach strojárskoho priemyslu so zameraním na špeciálnu výrobu;
 - nízka úroveň inovácie produktov a zaostávanie v exportnej výkonnosti;
- v službách
- zníženie konkurencieschopnosti malého a stredného podnikania v dôsledku veľkej expanzie nadnárodných spoločností, ale aj často pre absentujúcu kvalitu poskytovaných služieb a produktov;
 - nedostatočná kvalita verejných služieb občanom a podnikateľskej sfére, podporné služby sa koncentrujú len vo väčších mestách (Trenčín, Bánovce n.B.);
- v technickej infraštruktúre
- nedostatočné kapacity a telekomunikačná infraštruktúra;
 - nedostatočná kvalita ciest II. a III. triedy má často za následok dopravné nehody a nezáujem investorov z titulu dopravy;
 - značné ekologické zaťaženie krajiny (chemický priemysel, ťažba uhlia);
- v sociálno-spoločenskej infraštruktúre
- nevyhovujúca demografická štruktúra, vysoký podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku;
 - nedostatočné prepojenie vzdelávacieho systému s podnikateľskou sférou;
 - značný odlev pracovných síl do zahraničia z titulu blízkosti hraníc, pričom za vysokokvalifikované pracovné sily nie sú náhrady;
 - nerovnomerná sieť zariadení sociálnych služieb v jednotlivých okresoch kraja;
 - chýbajúci ucelený systém celoživotného vzdelávania.

Hlavné faktory rozvoja TNK:

v pôdohospodárstve

- dobrý produkčný pôdohospodársky potenciál v oblasti lesníctva, pestovania obilnín a zemiakov;

v priemysle

- rozvinutá diverzifikovaná štruktúra priemyslu;
- vysoký podiel zahraničného kapitálu v podnikoch;
- možnosť posilňovania exportu;
- budovanie vedecko-technologických parkov;

v službách

- využitie geotermálnych prameňov za splnenia príslušných zákonných podmienok (zákon č. 538/2005 Z. z.) pre ďalší rozvoj tradičného kúpeľníctva;
- disponibilný potenciál pre regionálnu ekonomiku na báze informačných technológií;

v technickej infraštruktúre

- zámery týkajúce sa splavnenia Váhu, ekologizácia dopravy;
- možnosti využitia kombinovanej dopravy;
- polohový potenciál kraja, logistické väzby minimálne na úrovni západ - východ;

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- nízka miera nezamestnanosti v posledných rokoch;
- dostatok kvalifikovanej pracovnej sily;
- dobré pokrytie územia lokálnou občianskou infraštruktúrou v školstve, zdravotníctve,

sociálnych službách a kultúre;

- vysoký podiel vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva vytvára predpoklady pre možnosti využívania nových technológií a obnoviteľných zdrojov energií v súlade s ekologickými princípmi na základe využitia ľudského a ekonomického potenciálu;
- posilnenie systému celoživotného vzdelávania a cielenej rekvalifikácie (NSRR, 2013, s.66-67).

Nasledujúce tabuľky prezentujú hlavné faktory rozvoja a hlavné disparity rozvoja obce Rybany v jednotlivých politikách. Nasledujúce tabuľky prezentujú hlavné faktory rozvoja a hlavné disparity rozvoja obce Rybany v jednotlivých politikách.

Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
-----------------	------------------

+ poľnohospodárska pôda zaberajúca cca. 88,4 % katastra obce, + celkovo 23 podnikateľských subjektov – právnické osoby, + narastajúci počet – fyzických osôb podnikateľov – 101 v roku 2014, + prítomnosť silných podnikateľských subjektov, + prechádzajúca cesta II. triedy č. 592 s prepojením na 2 hlavné regionálne cestné ťahy (E572, I./64), + dobrá dostupnosť okresných miest Topoľčany a Partizánske, + dobre rozvinuté skladové hospodárstvo a zásobovacia činnosť, + existencia podnikateľských subjektov podnikajúcich v oblasti kovovýroby, + prítomnosť podnikateľských subjektov v oblasti poľnohospodárskej výroby - živočíšnej a rastlinnej, + podnikateľské subjekty v oblasti výroby obuvi, + prítomnosť stanice technickej kontroly, + dostatok pracovnej sily, ktoré sú k dispozícii pre priemyselne zamerané podniky, + dobré klimatické podmienky na pestovanie teplomilných rastlín, + prítomnosť veľkého počtu fyzických osôb nepodnikateľov v oblasti služieb pre obyvateľov obce, + prítomnosť niekoľkých malometrážnych predajní zásobujúcich obyvateľstvo spotrebným tovarom každodennej spotreby, + existencia výrobnéj firmy v oblasti produkcie detských vecí a príslušenstva, + výhodná geografická poloha obce v blízkosti okresného mesta Bánovce nad Bebravou, + rýchla dostupnosť krajského mesta Trenčín, + prítomnosť železničnej dopravy - existencia vlastnej železničnej stanice, + vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku, + existencia vhodných plôch pre budovanie priemyselných zón,	- nerozvinutý pracovný trh v celej lokalite okresu Bánovce n.B., malá ponuka služieb pre obyvateľov – kaderníctvo, oprava, servis... - nevyhovujúca vzdelanostná štruktúra, - nízke priemerné mzdy v regióne, - útlm stavebnej výroby, - stagnácia podnikateľskej sféry, nerozvíjajúce sa MaSP, - nezáujem mladých ľudí o podnikanie, - nevyhovujúca štruktúra a kvalita služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce, - vysoká miera nezamestnanosti žien, mladých a obyvateľov po 50 roku života, - nízke priemerné mzdy v poľnohospodárstve,
---	---

Doprava a komunikácie

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ prechádzajúca cesta II. triedy č.592, + prechádzajúca železničná trať so železničnou zastávkou, + do obce premáva dostatok liniek v pracovných dňoch v smere do okresného mesta, + vybudované chodníky pre peších pozdĺž cesty II/592 a ciest III. triedy, + dostatočne vybudovaná cestná sieť v zastavanom území obce, + dostatočné pokrytie zastávkami SAD, + úroveň dobudovania nadradenej dopravnej infraštruktúry ako súčasti európskej dopravnej infraštruktúry - E572, + hustota existujúcej infraštruktúry cestnej dopravy, + v blízkosti regiónu nachádzajúce sa križovanie multimodálnych európskych koridorov smer západ-východ a sever-juh, ktoré spájajú hlavné sídelno-hospodárske ťažiská SR a napájajú ich na európsky dopravný systém,	- nedostatok spojov do okresného mesta Bánovce n.B. v ranných hodinách (okolo 5 hodiny) a počas víkendov, - absencia prechodov pre chodcov na frekventovaných miestach, - nevyhovujúci technický stav štátnej komunikácie II/592, - nevyhovujúce informačno-orientačné značenie v celom priestore obce, - nevybudované poľné cesty, - absencia chodníkov popri miestnych komunikáciách - nevyhovujúce povrchy MK aj chodníkov, osvetlenie, informatika, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry,

Technická infraštruktúra

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ vybudovaná sieť miestneho rozhlasu, + existencia prevádzky Slovenskej pošty, a.s., + obec Rybany je napojená na el. energiu zo vzdušných VN linky z Bánoviec n.B., + dostatok vybudovaných transformátorových staníc, + možnosť dostavby plôch IBV, + vybudovaný cintorín s dostatočnou kapacitou, + hasičská zbrojnica dostupná v centre obce, + vybudovaná rozvodná sieť plynu s regulačnou stanicou, + vybudovaný verejný vodovod,	- znečistené spodné vody, - nedobudovaná vodovodná sieť, - v katastrálnom území sa nenachádza vodný zdroj, resp. záchranné zariadenie, - znečistenie pitnej vody po prívodných dažďoch – netesnosť systému. - zlý technický stav budovy domu smútku, - zlý technický stav elektrickej rozvodnej siete – vzdušné vedenie, - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nevyhovujúci technický stav miestneho rozhlasu, - nedostatočné osvetlenie obce, - vysoká energetická náročnosť verejného osvetlenia, - v obci nie sú toho času žiadne energetické výrobné zariadenia na báze obnoviteľných zdrojov energie, - zastaralosť a opotrebovanosť infraštruktúry, - prevaha nadzemných vedení nad podzemnými - obmedzenia ochranných pásiem,

Odpadové hospodárstvo

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, + spracovaný POH obce Rybany na roky 2011-2015, + zabezpečený odvoz TKO, + v obci je vybudovaný systém separovaného zberu odpadu základných druhov,	- nedobudovaná splašková kanalizačná sieť a ČOV, - nedoriešená likvidácia a využitie rastlinného odpadu, - nedostatok odpadových nádob na zmiešaný komunálny odpad a separovaný zber, - obci sa nenachádza kompostáreň na biologicky rozložiteľných odpadov, - potrebné doriešenie technicko-organizačné zabezpečenie zberu biologicky rozložiteľných odpadov z domácnosti, - čierne skládky ako finančné bremeno obce,

Životné prostredie

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, + zabezpečený odvoz TKO, + prechádzajúci vodný tok – hydrokoridor – Bebrava, + kompletná plynofikácia obce, + zavedený separovaný zber,	- rozšírená priemyselná výroba, - veľké zdroje znečistenia – prevádzky v Novákoch a Bánovce n.B., - nevyhovujúci technický stav tepelného hospodárstva, - potreba čistenia koryta Bebravy, - nevybudované protipovodňové opatrenia, - čistotu ovzdušia nepriaznivo ovplyvňuje dosah produkcie exhalátov z výroby v okresnom meste Bánovce n.B., - malé zdroje znečistenia ovzdušia - bodové zdroje z lokálnych kúrenísk, - nepriaznivé podmienky pre rozptyl exhalátov, - náchylnosť na vodnú eróziu v celom rozsahu veľkoplošne obrábanej pôdy, - prejazd poľnohospodárskych strojov po miestnych komunikáciách, - spaľovanie rastlinného odpadu na vlastných pozemkoch obyvateľov, - nedostatok zelene pozdĺž koryt vodných tokov, - zanedbaná zeleň v okolí miestneho cintorína, - nedostatočná starostlivosť o verejnú zeleň, - potrebné čistenie a spevnenie dna a brehov Bebravy najmä v intraviláne obce, kde už v súčasnosti dochádza k vymieňaniu brehov, - zdrojom negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie územia obce je zdrojová a cieľová miestna doprava, - lesy postihnuté exhalátmi – vysoké imisné zaťaženie a nesprávne hospodárske postupy, - odpad zo živočíšnej veľkovýroby,

Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ zabezpečená opatrovateľská služba, + existencia klubu dôchodcov, + stavebno-technický stav bytového fondu je prevažne vyhovujúci, + funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok, + stretnutia dôchodcov, intenzívna klubová činnosť + uvítanie do života novorodencov obce, príspevok obce pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....), + existencia zdravotníckeho strediska, + prítomnosť ambulancie praktického lekára, + existencia praktického lekára pre deti, + existencia lekárne,	- absencia domova sociálnych služieb, - v súčasnosti stagnujúca bytová výstavba, - nedostatok bytov pre mladé rodiny s deťmi, - nedostatočná podpora osobnej starostlivosti o deti pri zosúladovaní pracovného a rodinného života, - nedostatok a opotrebovanosť priestorov pre mládež a dorast, na voľnočasové aktivity - nedoriešená sociálna sieť, - zastaralosť a opotrebovanosť bytového fondu, - nedostatok zdrojov na skvalitňovanie sociálneho zázemia,

Školstvo a šport

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ existencia materskej školy s kapacitou 60 detí, + existencia základnej školy v obci s kapacitou 300 žiakov, + dobré výchovno – vzdelávacie výsledky základnej školy, + existencia športového areálu pre potreby školy,	- absencia mimoškolských zariadení, - zlý technický stav budovy telocvične, - zlé materiálnotechnické vybavenie telocvične športovým náčiním,

+ existencia školskej telocvične, + základná škola pripojená na sieť Internet, + prítomnosť počítačovej učebne, + dlhoročná tradícia obce v oblasti vzdelávania, + dostatok priestorov na výkon vzdelávacej činnosti, + existencia materskej školy, + využívanie priestorov škôl a školských zariadení pre verejnosť, + existencia futbalového ihriska, + prítomnosť a činnosť obecnej telovýchovnej jednoty, + dobre rozvinuté zázemie pre futbal, + dlhoročná tradícia a dobré výsledky v šachových turnajoch, + dobré výsledky v stolnom tenise, + existencia obecnej knižnice s počtom titulov 500,	- absencia vzdelávacích kurzov pre starších obyvateľov obce, - absencia vzdelávacích kurzov pre nezamestnaných obyvateľov, - potrebná rekonštrukcia športového areálu, - deficit v materiálno – technickom vybavení školy, - potreba zateplenia budovy základnej školy, - potreba výmeny strešnej krytiny, - potreba výmeny okien na budovách materskej a základnej školy, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení, - pomalé zavádzanie informačných technológií do školy, - nedostatok moderných učebných pomôcok, - neatraktivnosť učiteľského povolania a neadekvátne finančné ohodnotenie, - deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve, - nesystémová reforma vzdelávacej sústavy, - nedostatočná starostlivosť o starších občanov,
---	--

Kultúra

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ existencia domu kultúry s kapacitou 200 osôb, + existencia kultúrnej komisie pri OÚ, + prítomnosť Matice slovenskej, + prezentácia tradičných zvykov jar, leto, jeseň a zima, + organizovanie "vatry zvrchovanosti", + organizovanie výstavy ručných prác, + pravidelne organizované hasičské preteky, + pravidelné udržiavané tradície - Moréna, Oltárik - svätá omša, + dlhoročná história obce, tradície, + prítomnosť kultúrnych pamiatok, + rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru, + dobré kultúrne povedomie obyvateľov, + existencia kultúrneho domu v blízkosti obecného úradu, + existencia neskorobarokovej kaplnky z 18. storočia, + pricestné sochy sv. Jána Nepomuckého - baroková z r. 1768 a sv. Vendelína - rokoková z 18. stor.,	- potrebná komplexná rekonštrukcia budovy kultúrneho domu, - nevyhovujúci stav sklených výplní na budove kultúrneho domu, - nedostatočne zateplené obvodové múry domu kultúry - negatívny estetický stav fasád, - potrebná rekonštrukcia strešnej krytiny, - nevyhovujúci stav spoločenskej sály kultúrneho domu, - nevyhovujúci stav kuchynských priestorov, - zlý technický stav prírodného amfiteátra v obci, - absencia centra pre mladých, - nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť zariadení a pre ich rozvoj, - chýbajúce tradičné, každoročne organizované kultúrne podujatia, - nerozvinutá kultúrna turistika, - absencia združenia, záujmového krúžku v oblasti kultúry, - negatívny stav kultúrneho domu – potrebná výmena strešnej krytiny, zateplenie budovy, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení v priestoroch kultúrneho domu, - slabá propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce, - nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia, - chátrajúci stav kultúrnych pamiatok, - neexistencia zariadenie propagujúceho tradičné remeslá z okolia obce,

Propagácia a cestovný ruch

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ bohaté kultúrne dedičstvo, + strategická východisková poloha na poznávacie výlety do širšieho okolia obce, + prítomnosť historických pamiatok v obci, + dobrý rozvojový potenciál pre vidiecky turizmus,	- málo rozvinutý cestovný ruch, - chýba rekreačné zázemie obce, - nedostatočná propagácia goodwillu a CR obce, - nedostatočné služby v oblasti cestovného ruchu, - slabá kooperácia s cestovnými kancelárkami, - slabá propagácia tradičných umení a remesiel v obci, - nedostatok športovísk potenciálne využiteľných návštevníkmi obce,

Administratíva a bezpečnosť

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ existencia verejného rozhlasu, + dostatok priestorov pre administratívu, + budova obecného úradu v dostupného v centre obce,	- negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - nevybudovaný bezbariérový prístup do obecného úradu, - nedobudovaný kamerový systém, - zvyšujúca sa drobná kriminalita – krádeže, vandalizmus, - v obci ani v súčasnosti nie sú vybudované nijaké zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie

	- dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nízka vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry samosprávy, - nedostupný kvalitný digitálny systém prenosu dát, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby,
--	---

Informatizácia obce

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ postupne zavádzané služby eGovernmentu a elektronizácia služieb štátnej správy a samosprávy + dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecných úradoch, + relatívne vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia, + obecný občasník a rozhlas, + vlastné webové stránky všetkých organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti obce,	- nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke konkurenčné prostredie z dôvodu vysokej ceny za PC , nízkej výkonnosti e-služieb, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - absencia koncepčného a systematického formovania právneho rámca podpory aplikácie IT v procesoch výkonu činností verejnej správy, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, nízka efektívnosť, bezpečnosť a interoperabilita IZPVS, - nedostupný kvalitný digitálny obsah, - fyzicky nedostupný internet v území s nízkou hustotou osídlenia, alebo málo atraktívny pre používateľov, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby, - chýbajúca vysokokapacitná dátová sieť k domom,

Vo vyššie uvedenom kontexte je potrebné sledovať i potenciálne rozvojové príležitosti a hrozby, indukované hierarchicky vyššími faktormi sociálneho a ekonomického rozvoja. Na základe uskutočnených analýz je možné za najväčšie hrozby pokladať hlavne:

1. Znižovanie konkurencieschopnosti obce v dôsledku trvalej stagnácie v rozvoji spolupráce podnikateľskej sféry s orgánmi miestnej samosprávy – Public Private Partnership.
2. Nedostatok externých finančných prostriedkov potrebných na zabezpečenie kvalitných verejných služieb.
3. Podcenenie významu kvalitatívneho rozvoja ľudských zdrojov ako pre ekonomický, tak aj pre sociálny rozvoj obce Rybany.
4. Podcenenie významu informačných technológií ako základného prvku ekonomického rozvoja a rozvoja ľudských zdrojov v obci.

Jedným z nutných predpokladov úspešnej implementácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je návaznosť na existujúcu sústavu strategických a rozvojových dokumentov. Tento fakt sa premietol z časti aj do výberu opatrení a cieľových skupín, na ktoré sa má zamerať podpora z verejných zdrojov, hlavne z dôvodu efektívneho vynakladania finančných prostriedkov, odstránenia duplicit, možných protichodných účinkov opatrení atď.. Z tohto dôvodu je prirodzeným rámcom Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja, ako aj Partnerskej dohody, ale aj platná legislatíva v oblasti zabezpečovania verejných služieb. Komparáciou výsledkov vyššie uvedenej selekcie odvetvových disparít a PHSR TNSK je možné zistiť, že niektoré opatrenia v rámci tohto dokumentu pokrývajú kritické oblasti zistené v problémových analýz. Preto je nutné v súlade s vyššie uvedenými skutočnosťami zamerať sa na odstránenie týchto disparít v relevantných cieľových oblastiach a relevantných skupín.

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj
Cieľová skupina
podnikateľské subjekty v priemysle, obchode a výrobných službách obec investori
2. Technická infraštruktúra
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, podnikateľské subjekty, mimovládne subjekty,
3. Životné prostredie
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, podnikateľské subjekty,
4. Sociálna oblasť a zdravotníctvo
Cieľová skupina
nezamestnaní, sociálne odkázaní, zdravotne a duševne postihnutí, obyvatelia v dôchodkovom veku, mladí ľudia, rizikové skupiny obyvateľstva,
5. Školstvo a šport
Cieľová skupina
deti predškolského veku, žiaci v rámci povinnej školskej dochádzky, nezamestnaní,

obyvatelia v dôchodkovom veku, športovci organizovaní v rámci športových hnutí, pasívna športová verejnosť, obyvatelia v produktívnom veku,
6. Kultúra
Cieľová skupina
obyvateľstvo podnikateľské subjekty návštevníci obce,
7. Cestovný ruch a public relation
Cieľová skupina
obec, VÚC, obyvatelia obce, návštevníci obce, súkromný podnikateľský sektor,
9. Administratíva a bezpečnosť
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, súkromný podnikateľský sektor,
10. Informatizácia obce
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, súkromný podnikateľský sektor,

Strategická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Rybany 2015 - 2024

4 VÍZIA A POSLANIE OBCE RYBANY

Vízia

Obec Rybany je obcou, ktorá sa stará o rovnovážne zabezpečenie verejných služieb, ktoré sú nevyhnutné pre plnohodnotný život jej obyvateľov. V dôsledku uplynulého demografického vývoja v obci vzniklo viacero zariadení poskytujúcich sociálne služby, ako domov dôchodcov, dom opatrovateľskej služby a systém verejného stravovania pre obyvateľov v dôchodkovom veku ako aj pre sociálne odkázané osoby. Obec vytvorila vhodné podmienky pre rozvoj podnikateľských subjektov tým, že prispela k rozšíreniu priemyselnej zóny smerom na okresné mesto Bánovce nad Bebravou. V novom areáli spustilo prevádzku niekoľko nových výrobných podnikov. V obci sa vytvorili vhodné podmienky na ďalší rozvoj službotvornej sféry. V období posledných 10 rokov obec zaznamenala vysoký nárast počtu obyvateľov, hlavne v dôsledku migračných tendencií, vzniklo niekoľko nových ulíc s IBV a nové oddychové zóny. Obec rozšírila možnosti športového vyžitia, počas posledných 10 rokov vzniklo niekoľko športových ihrísk a jedno viacúčelové ihrisko. Pokrýva potreby všetkých vekových skupín. V obci boli zrekonštruované oddychové zóny. V súvislosti s rozvojom cestovného ruchu obec prezentuje svoje kultúrne tradície a zvyklosti v duchu rozvoja kultúrneho povedomia nielen vo svojom regióne, ale aj za hranicami Slovenskej republiky.

Poslanie

Poslanie je komplexná a všeobecná definícia objasňujúca mandát obce Rybany. Poslanie opisuje a prezentuje základné služby (produkty), ktoré poskytuje a identifikuje hlavných „zákazníkov“, t.j. jej obyvateľov, miestnych podnikateľov, záujmové združenia a pod.. Poslanie vyjadruje základný dôvod existencie obce Rybany a odpovedá na tri otázky: Čo obec robí? Prečo to robí? Pre koho to robí? Predpokladom pre zabezpečovanie kvalitných služieb obyvateľom obce, podnikateľom či návštevníkom a celkový plynulý chod samosprávy a jej orgánov je dôsledný denný operatívny manažment a realizácia profesionálnych interných služieb. Tieto zahŕňajú celú škálu aktivít počnúc obstarávaniami tovarov, služieb a prác, cez interné právne poradenstvo a zastupovanie obce pri súdnych sporoch až po udržiavanie počítačovej siete, zálohovanie dát či aktualizovanie a zverejňovanie informácií, ktoré slúžia aj obyvateľom obce. Samospráva obce Rybany disponuje aj nemalým majetkom – budovami, pozemkami, bytovými a nebytovými priestormi. Efektívne spravovanie aktív takéhoto rozsahu a zabezpečovanie jeho maximálnej výnosnosti je možné len za predpokladu existencie prehľadnej a aktuálnej evidencie, ktorá slúži vedeniu obce a poslancom obecného zastupiteľstva. Významnú úlohu zohráva aj odborné vzdelávanie zamestnancov úradu s cieľom zabezpečiť ich ďalší profesionálny rast, vedúci k zvýšeniu kvality samosprávou poskytovaných služieb. Medzi významné činnosti - a to najmä z pohľadu obyvateľov obce – patrí administrovanie zasadnutí orgánov obce. Práve tieto authority rozhodujú o všetkých dôležitých zmenách, ktoré sa premietajú do života obyvateľov, napr. prostredníctvom všeobecne záväzných nariadení.

Jedným zo základných predpokladov rozvoja obce je dodržiavanie zákonnosti a pravidiel miestnej samosprávy, ochrana života a osobného majetku občanov, ale aj životného prostredia. V súlade s poslaním obce Rybany všetky tieto úlohy realizuje štátna polícia. K dosiahnutiu zámeru - vybudovať bezpečnú obec - polícia vykonáva všeobecnú prevenciu kriminality, aktívnu ochranu verejného poriadku, života, zdravia občanov a majetku. Súčasťou bezpečnostnej politiky obce je aj výkon ochrany pred požiarmi a civilnej ochrany obyvateľov.

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Základnou úlohou samosprávy je rozvoj územia obce a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov. Všeobecne uznávaným nástrojom pre miestnu hospodársku politiku je rozvoj existujúcich priemyselných zón. Obec Rybany v súlade s touto filozofiou skvalitňuje zóny, ktoré poskytujú kapacitu pre podnikateľské subjekty. Ich rozlohu plánuje rozširovať v obmedzenej miere. Rozvojové aktivity budú pokračovať hlavne v časti intravilánu obce, kde sa rozprestiera objekt poľnohospodárskeho podniku.

2. Doprava a komunikácie

Príprava Projektovej dokumentácie pre cestné stavby, pravidelná oprava a stavebná údržba pozemných komunikácií, letná a zimná údržba či rekonštrukcia vybraných miestnych komunikácií, to všetko zahŕňajú kompetencie obce v oblasti pozemných komunikácií.

3. Technická infraštruktúra

Významným prvkom kvality života v obci je funkčný systém verejného osvetlenia. Hlavnou úlohou samosprávy je v tomto kontexte realizácia novej výstavby verejného osvetlenia, prevádzkovanie už vybudovaného verejného osvetlenia a samozrejme priebežné opravy a údržba existujúcich svetelných bodov, prípadne ich prestavba na LED. Okrem toho zabezpečuje rozvoj komplexnej infraštruktúry zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry smeruje hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne obytné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

3. Odpadové hospodárstvo

Obec vykonáva úlohy, ktoré jej vyplývajú z programu odpadového hospodárstva a všeobecne záväzných právnych predpisov prijatých a platných v Slovenskej republike. V oblasti odpadového hospodárstva ide najmä o zber a prepravu komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov na účely ich zhodnotenia alebo zneškodnenia, zabezpečovanie zberných nádob zodpovedajúcich systému zberu komunálneho odpadu, zabezpečovanie priestoru, kde môžu obyvatelia obce odovzdávať oddelené zložky komunálnych odpadov či zabezpečovanie zberu a prepravy objemných odpadov. Obec zároveň vykonáva priestupkové konanie v odpadovom hospodárstve a zabezpečuje výstavbu a údržbu infraštruktúry pre odpadové vody.

4. Životné prostredie

Udržiavanie a zveľaďovanie obce neznamená len ochranu a údržbu existujúcej verejnej zelene, ale aj zabránenie ďalšiemu znižovaniu podielu zelených plôch v zastavanom území obce, ich rozdrobovaniu a zmysluplné riadenie výstavby a využívania územia. V súlade s touto filozofiou obec každoročne zabezpečuje ošetrovanie a udržiavanie verejnej zelene - drevín, trávnikov. Súčasťou prostredia, v ktorom obyvatelia žijú, sú aj verejné priestranstvá, chodníky, miestne komunikácie, ktoré sú obcou pravidelne čistené, ale aj športové ihriská obce – Rybany so zabezpečením pravidelnej údržby a obnovy. K ďalším činnostiam, ktoré sa podieľajú na vytváraní atraktívneho a zdravého prostredia patrí aj prevádzka či správa cintorínov.

5. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Činnosť samosprávy - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v oblasti sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre občanov v hmotnej núdzi obec poskytuje jednorazové dávky v hmotnej núdzi a sociálnu pôžičku. Pre zdravotne ťažko postihnutých a seniorov obec poskytuje sociálne služby, medzi ktoré patrí opatrovateľská služba, prepravná služba a organizovanie spoločného stravovania. Obec podporuje neštátne subjekty, ktorých činnosť je zameraná na pomoc sociálne alebo zdravotne handicapovaným občanom. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov obec zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu, motivačný príspevok a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín. Nástrojom pre podporu demografie v obci je jednorazový finančný príspevok pre každé novonarodené dieťa s trvalým pobytom na území obce. Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc ústavou Slovenskej republiky. Pôsobnosť z orgánov štátnej správy na mestá a na vyššie územné celky na úseku sociálnej pomoci prešla zákonom č. 416/2001 Z. z. hlavne v oblasti poskytovania opatrovateľskej služby a starostlivosti o seniorov, v oblasti vzdelávania, športu a ostatných verejných služieb. Obec sa v oblasti sociálnej pomoci do 31.12.2008 riadila nasledovnými zákonmi: Zákon č.369/90 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení, Zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov, Zákon č. 599/2003 Z.z. o hmotnej núdzi, Zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime, Zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine a Zákon č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Dňom 1.1.2009 vstúpil do platnosti nový Zákon č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách a novela zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Tieto dva kľúčové zákony vymedzujú povinnosti obce pri svojej samosprávnej pôsobnosti v oblasti sociálnej starostlivosti o svojich občanov.

V zmysle zákona 369/1990 Zb. o obecnom zriadení podľa § 3 obyvatelia obce majú právo požadovať súčinnosť obce pri ochrane osoby, rodiny a majetku v obci, pomoci v čase náhlej núdze (toto právo občana má i ústavnú oporu - čl. 16, 18 a 21 Ústavy SR) a podľa § 4 ods. 3 písm. j) má obec povinnosť vypracovať koncepcie rozvoja v jednotlivých oblastiach života.

Rybany považuje pomoc a podporu pre svojich obyvateľov za jednu zo svojich prirodzených priorít.

6. Školstvo a šport

Školstvo

Obec Rybany v súčasnosti je zriaďovateľom predškolského zariadenia a plnoorganizovanej Základnej školy.

Šport

Obec vytvára podmienky na zmysluplné trávenie voľného času detí, mládeže a obyvateľov obce, ako najvhodnejšiu prevenciu proti drogám a civilizačným chorobám. V rámci tejto filozofie samospráva organizuje alebo podporuje celý rad rekreačných a športových aktivít. Súčasťou politiky obce je subvencovanie športových klubov a telovýchovných organizácií prostredníctvom dotácií z rozpočtu obce. Mandát na podporu rekreačného a výkonnostného športu v obci vyplýva zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a Všeobecne záväzného nariadenia o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce Rybany. Vytváranie vhodného prostredia pre rekreačný a výkonnostný šport z peňazí daňovníkov, je jednou z ciest tvorby a prezentácie dobrého mena obce. Vhodné podmienky pre šport a ponuka verejných športovísk sú súčasťou konkurenčného boja miest o lepšie podmienky pre život. Prínosy z financovania a podpory športu na území obce sa prejavujú vo forme zdravšieho života obyvateľov, zvýšeného záujmu o bývanie v obci, v náraste členských základní podporovaných športov.

7. Kultúra

Obec Rybany v súlade so svojím zámerom každoročne organizuje kultúrne podujatia, a prevádzkuje obecnú knižnicu. Obec zabezpečuje opravy a údržbu kultúrnych pamiatok na území obce. Súčasťou kultúrnej politiky je aj dotovanie činnosti záujmových združení či jednotlivcov. Snahou obce je udržiavať kultúru v obci. Rámec pre činnosť a aktivity samosprávy obce je v oblasti kultúry tvorený najmä zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, zákonom č. 61/2000 Z. z. o osvetovej činnosti, zákonom č. 4/1958 Zb. o ľudovej umeleckej výrobe a umeleckých remeslách a zákonom č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach.

8. Propagácia a cestovný ruch

V oblasti cestovného ruchu plní najmä úlohy: spolupracuje s miestnymi podnikateľmi a úradmi štátnej správy a okolitými obcami v oblasti cestovného ruchu, spolupracuje s príslušnou komisiou, pripravuje analýzy turistickej aktivity obce a infraštruktúry cestovného ruchu z hľadiska historických pamiatok a iných historických objektov, ubytovacích, stravovacích a ostatných služieb, spolupracuje na príprave vydávania a zabezpečenia propagačných materiálov pre obec, pripravuje návrhy na riešenie rozvoja cestovného ruchu a spolupracuje so všetkými dotknutými orgánmi a organizáciami pri ich realizácii, spolupracuje pri vytváraní systému tvorby finančných zdrojov na podporu rozvoja cestovného ruchu v obci, ako aj pri zachovávaní historického, architektonického a kultúrneho dedičstva, rieši podnety, návrhy a v spolupráci s hlavným kontrolárom aj sťažnosti občanov a organizácií týkajúce sa CR, zabezpečuje styk samosprávy s inštitúciami a organizáciami, ako aj agentúrami poskytujúcimi služby, informácie, podporu a poradenstvo v CR, podieľa sa na koordinačnej činnosti pri realizácii úloh súvisiacich s ekonomickým a sociálnym rozvojom spravovaného územia, podieľa sa na tvorbe koncepcie rozvoja na úseku cestovného ruchu na území obce, koordinuje a zabezpečuje úlohy súvisiace s činnosťou obce v spolupráci s partnerskými obcami.

9. Administratíva a bezpečnosť

Obec vytvára podmienky na efektívnu prácu obecného úradu, vytvára vyhovujúce podmienky na poskytovanie verejných služieb, estetizáciu a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytvára vhodné technické a pracovné podmienky na obecnom úrade. Vytvára podmienky na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

10. Informatizácia obce

Zabezpečuje technické podmienky pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožňuje obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvára vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožňuje obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

STRATEGICKÝ CIEĽ

Strategický cieľ PHRSR ako aj dielčie ciele v rámci jednotlivých politík vychádzajú z §3 Ciele podpory regionálneho rozvoja zákona 309/2014 o podpore regionálneho rozvoja, kde je hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja odstraňovať alebo zmierňovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.

Podpora regionálneho rozvoja podľa odseku 1 je zameraná najmä na komplexné využívanie vnútorného rozvojového potenciálu územia - prírodných, kultúrnych, materiálnych, finančných, ľudských a inštitucionálnych zdrojov, podporu zavádzania nových technológií a inovácií pri rešpektovaní vnútorných špecifik regiónu, rozvoj informatizácie a digitalizácie v regióne, rozvoj hospodárstva a podnikateľského prostredia v regióne s cieľom zvýšiť jeho produktivitu, optimalizovať štruktúru hospodárstva, vytvárať nové pracovné miesta a stabilizovať ohrozené pracovné miesta, rozvoj ľudských zdrojov vrátane zvyšovania vzdelanostnej úrovne, kvalifikácie a zlepšovania prípravy detí a mladých dospelých na trh práce, predchádzanie sociálneho vylúčenia a zmierňovanie jeho negatívnych dôsledkov, podporu rovnosti príležitostí na trhu práce a podporu znevýhodnených komunit, realizáciu verejných prác podporujúcich rozvoj regiónu, zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu, zlepšenie dopravnej a technickej vybavenosti regiónu, inžinierskych stavieb, rozvoj cestovného ruchu, medzisťahnu, cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu v oblasti regionálneho rozvoja v záujme trvalo udržateľného rozvoja regiónu, zachovanie identity a rozvoj kultúry a starostlivosť o kultúrne dedičstvo regiónov a sídiel, rozvoj pôdohospodárstva a rozvoj vidieka, rozvoj vidieckych oblastí a zvyšovanie kvality života na vidieku, realizáciu opatrení na ochranu, udržiavanie a zveľaďovanie životného prostredia a na obmedzovanie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie a zlepšenie environmentálnej infraštruktúry regiónu, ochranu prírody, efektívne využívanie prírodných zdrojov regiónu a využívanie alternatívnych zdrojov energie, rozvoj občianskej vybavenosti a rozvoj služieb v regióne,) zvyšovanie dostupnosti a kvality bývania, budovanie a posilňovanie štruktúr občianskej spoločnosti, rozvoj prosociálneho správania obyvateľstva, rozvoj telesnej kultúry, športu a turistiky, ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia, atď. Na základe analýzy súčasnej situácie a predpokladov ďalšieho rozvoja sa navrhuje pre obec Rybany nasledovný strategický cieľ:

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Rybany, po ekonomickej, sociálnej, kultúrnej stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude obec smerovať do ekologicky nezávadných prevádzok v oblasti poľnohospodárstva a potravinárstva, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. Zabezpečiť ochranu životného prostredia a jeho zveľaďovanie hlavne v podobe rozvoja a kultivácie oddychových zón v obci. Zabezpečiť ochranu obydli formou regulácie tunajších vodných tokov ako aj výstavby protipovodňových opatrení.“

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov. Zvyšovanie výkonnosti hospodárstva na udržateľnej úrovni v dlhodobom horizonte a rast jeho konkurencieschopnosti je považované za prioritu. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory nových rozvojových Projektov. Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na:

- aktivizácii nedostatočne využívaného potenciálu a podpore hospodárskeho rozvoja obce a okolia,
- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva,
- aktivizácii nástrojov riadenia verejných výdavkov za účelom ich zníženia.

Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a postup riešenia danej problematiky v rámci partnerstva. V oblasti vybavenia územia dopravnou infraštruktúrou sa stratégia orientuje hlavne na vybudovanie prepojenia regiónu tak, aby bola zabezpečená napojenosť na dopravné koridory v dostatočnom čase a kvalite. Okrem zlepšenia dopravnej obslužnosti sa pozornosť venuje aj rozvoju

informačnej spoločnosti. Stratégia v oblasti životného prostredia je zameraná na zlepšenie situácie zavádzaním nových ekologických metód výroby energie, novým prístupom občanov k ochrane životného prostredia. Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast. To je možné uskutočniť len na úrovni partnerstva spoluprácou verejného a súkromného sektora a integrovaným prístupom k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov. Na dosiahnutie strategického cieľa budú podporovať globálne ciele podľa jednotlivých kľúčových odvetví. Uvedené ciele plne korešpondujú s hlavnými cieľmi definovanými v PHRSR Trenčianskeho samosprávneho kraja a podporujú jeho naplnenie.

FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

Strategický plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pre uvažované obdobie predstavuje rozsiahly komplex analýz a opatrení. V každom období niektoré opatrenia podmieňujú realizovanie iných. Niektoré sa musia považovať za dôležitejšie pre havarijný stav predmetnej veci, niektoré sú ešte prednostnejšie z hľadiska potrieb a záujmu tej alebo onej skupiny obyvateľov. Limitujúci faktor – dostatok finančných prostriedkov nemôže byť dôvodom pre neurčenie strategického cieľa. Už tým že je definovaný napomôže smerovaniu rozvoja. Spracovatelia vychádzajú z prieskumu a analýzy existujúceho stavu, pri zachovaní princípov všeobecného konsenzu a vzájomnej vyváženosti, považujú za prioritné rozvojové oblasti (Osi) nasledovné (vychádzajúce z princípov programového rozpočtovania, prenesených a originálnych kompetencií obce definovaných zákonom 416/2001 o prechode..., ekonomickou a funkčnou klasifikáciou (COFOG) a cieľov podpory regionálneho rozvoja v zmysle zákona 309/2014 o podpore regionálneho rozvoja: Pre obec Rybany je nevyhnutné, aby v súlade s celoeurópskou stratégiou do roku 2020 naplnila tri kľúčové priority rastu: inteligentný rast ktorý je založený na efektívnych investíciách do vzdelávania, výskumu a inovácií, udržateľný rast, vďaka prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo a zameranie sa na konkurencieschopné odvetvia priemyslu a inkluzívny rast, s veľkým dôrazom na tvorbu pracovných miest a zmiernenie chudoby.

K základným predpokladom realizácie stratégie programu patrí:

- integrovaný prístup (kombinovanie investícií, prierezové riešenie problémov)
- majetkové vysporiadanie vlastníckych vzťahov
- dostatočné financovanie prenesených kompetencií štátnej správy na samosprávu zo štátneho rozpočtu

Pri realizácii stratégie bude zároveň kladený dôraz na rešpektovanie princípov udržateľného rozvoja a podporu synergie medzi ekonomickým, sociálnym a environmentálnym prostredím. Pri formulácii stratégie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Rybany na roky 2015 – 2024 boli zohľadnené priority Slovenskej republiky formulované v dokumente Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2020/30.

Udržateľný rozvoj sa chápe v kontexte rozvoja sídelného prostredia obce Rybany. Vo vytvorení systému ktorý by priebežne vyhodnocoval kvalitu sídelného prostredia, identifikoval jeho narušenia a inicioval ich nápravu. Významným faktorom zabezpečenia a zlepšenia kvality sídelného prostredia budú mať aj dopravné projekty vytvárajúce predpoklady inteligentného a inkluzívneho rastu. Udržateľný rast sa zakladá na: ochrane životného prostredia, znížení emisií a zachovaní biologickej rozmanitosti; zavedení efektívnych inteligentných rozvodov elektrickej energie využívajúcich informačné a telekomunikačné technológie; využívaní sietí pokrývajúcich celú EÚ s cieľom poskytnúť podnikom (hlavne malým výrobným spoločnostiam) ďalšiu konkurenčnú výhodu; zlepšení podnikateľského prostredia, a to najmä pre MSP; dobre informovaných spotrebiteľoch. Inkluzívny rast predstavuje rast založený na efektívnom využívaní vnútorných zdrojov regiónu: ľudských, prírodných, kapitálových. Významným faktorom inkluzívneho rastu je spokojnosť obyvateľov a ich ochota podieľať sa na ňom. Úzko s tým súvisí rozvoj športu, voľnočasových aktivít, aktívneho trávenia voľného času, relaxu, zábavy, kultúry, umenia. Sú to aktivity, ktoré podporujú kreativnosť a ktoré by boli zohľadňovali potreby všetkých vekových kategórií a boli im súčasne dostupné.

Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Rybany, po ekonomickej, sociálnej, kultúrnej stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude obec smerovať do ekologicky nezávadných prevádzok v oblasti cestovného ruchu, priemyslu, poľnohospodárstva a potravinárstva, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. Zabezpečiť ochranu životného prostredia a jeho zveľaďovanie hlavne v podobe rozvoja a kultivácie oddychových zón v obci.	Prioritná os. PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce. Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva. Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch. Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.
	Prioritná os. PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE Podprogram 2.1. Komunikácie Podprogram 2.2. Doprava
	Prioritná os. PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA
	Prioritná os. PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO
	Prioritná os. PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia
	Prioritná os. PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO Podprogram 6.1. Sociálne služby Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti
	Prioritná os. PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT Podprogram 7.1. Vzdelávanie Podprogram 7.2. Šport
	Prioritná os. PROGRAM 8. KULTÚRA Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry
	Prioritná os. PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH Podprogram 9.1. Propagácia obce Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce. Podprogram 9.3. Cestovný ruch.
	Prioritná os. PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ Podprogram 10.1. Administratíva Podprogram 10.2. Bezpečnosť
	Prioritná os. PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry. Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

PO 1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Priority v oblasti rozvoja hospodárstva a vedecko-technického rozvoja spadajú predovšetkým do vytvárania pozitívnych predpokladov na rozvoj podnikateľských aktivít. Ide o vymedzenie priemyselných zón v obci, príprava pozemkov a zabezpečenie technickej infraštruktúry.

Podprogram 1.1.

Cieľ 1.1

Opatrenie 1.1.1

Opatrenie 1.1.2

Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.

Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.

Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.

Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.

Podprogram 1.2.

Cieľ 1.2

Opatrenie 1.2.1

Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.

Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.

Rekonštrukcia budov a hál v areáli hospodárskych dvorov PD.

Podprogram 1.3.

Cieľ 1.3

Opatrenie 1.3.1

Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.

Podprogram 1.4.

Cieľ 1.4

Opatrenie 1.4.1

Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

PO 2. Doprava a komunikácie

Výstavba a údržba miestnych komunikácií v správe obce ako aj riešenie technického stavu štátnych komunikácií v správe vyššieho územného celku. Zabezpečiť pravidelné a vyhovujúce spojenie obyvateľov obce s regionálnymi centrami prostredníctvom verejnej dopravy.

Podprogram 2.1.

Cieľ 2.1

Opatrenie 2.1.1

Opatrenie 2.1.2

Opatrenie 2.1.3

Opatrenie 2.1.4

Opatrenie 2.1.5

Opatrenie 2.1.6

Komunikácie

Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.

Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.

Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.

Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.

Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.

Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.

Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.

Podprogram 2.2.

Cieľ 2.2

Opatrenie 2.2.1

Doprava

Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).

PO 3. Technická infraštruktúra

Rozvoj a udržiavanie technickej infraštruktúry je nevyhnutné z hľadiska prílevu investícií v oblasti priemyslu a rozvoja cestovného ruchu, ako aj udržania požadovanej životnej úrovne obyvateľstva. Ide hlavne o zabezpečenie infraštruktúry do oblastí, ktoré sú potenciálne najvhodnejšie na rozvoj obce.

Cieľ 3

Opatrenie 3.1

Opatrenie 3.2

Opatrenie 3.3

Opatrenie 3.4

Opatrenie 3.5

Opatrenie 3.6

Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.

Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia.

Revitalizácia pietnych miest v obci.

Rekonštrukcia a rozšírenie verejného vodovodu.

Zvýšenie kapacity rozvodnej siete plynu.

Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete.

PO 4. Odpadové hospodárstvo

Rozvoj a výstavba infraštruktúry odpadového hospodárstva. Údržba kanalizačnej siete, výstavba a prevádzka zberného dvora pre separovaný zber ako aj obecného kompostoviska.

Cieľ 4

Opatrenie 4.1

Opatrenie 4.2

Opatrenie 4.3

Opatrenie 4.4

Opatrenie 4.5

Opatrenie 4.6

Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom

V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.

Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.

Rekultivácia čiernych skládok.

Modernizácia obecného zberného dvora a výstavba kompostoviska.

Dostavba splaškovej kanalizačnej siete.

Dostavba dažďovej kanalizačnej siete.

PO 5. Životné prostredie

Trvalo udržované životné prostredie je významným ukazovateľom kvality života. Dlhodobé udržovanie, ale aj skvalitňovanie prírodného prostredia, je spoločným cieľom všetkých obyvateľov obce. Monitorovaná kvalita vody a ovzdušia. Optimalizácia nakladania s odpadmi. Informovanosť obyvateľov o životnom prostredí. Propagácia chránených území.

Podprogram 5.1.

Cieľ 5.1

Opatrenie 5.1.1

Informovanosť a poradenstvo

Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.

Podprogram 5.2.

Cieľ 5.2

Opatrenie 5.2.1

Opatrenie 5.2.2

Opatrenie 5.2.3

Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.

Revitalizácia protizáplavových opatrení.

Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov.

Podprogram 5.3.

Cieľ 5.3

Opatrenie 5.3..1

Ochrana ovzdušia

Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.

Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.

Podprogram 5.4.

Cieľ 5.4

Opatrenie 5.4.1

Opatrenie 5.4.2

Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Realizácia protieróznych opatrení.

Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.

PO 6. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Pokračujúci trend rastu podielu seniorov na počte obyvateľov musí byť sprevádzaný podmienkami, ktoré umožnia dôstojnejšie prežitie zvyšku života. Veková skladba obyvateľov je sprevádzaná väčším výskytom špecifických chorôb.

Podprogram 6.1.

Cieľ 6.1

Opatrenie 6.1.1

Opatrenie 6.1.2

Opatrenie 6.1.3

Opatrenie 6.1.4

Sociálne služby

Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Obyvatelia v dôchodkovom veku.

Mladé rodiny s deťmi.

Marginalizované skupiny.

Nájomná bytová výstavba.

Podprogram 6.2.

Cieľ 6.2

Opatrenie 6.2.1

Opatrenie 6.2.2

Zdravotnícke služby

Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Podpora poradenskej činnosti.

Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.

Podprogram 6.3.

Cieľ 6.3

Opatrenie 6.3.1

Opatrenie 6.3.2

Opatrenie 6.3.3

Služby zamestnanosti

Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.

Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.

Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávania individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.

Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.

PO 7. Školstvo a šport

Údržba a rozvoj predškolského vzdelávania a základného vzdelávania v obci. Údržba a skvalitnenie športovej infraštruktúry.

Podprogram 7.1.

Cieľ 7.1

Opatrenie 7.1.1

Opatrenie 7.1.2

Vzdelávanie

Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.

Modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.

Podprogram 7.2.

Cieľ 7.2.

Opatrenie 7.2.1

Opatrenie 7.2.2

Šport

Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.

Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.

PO 8. Kultúra

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami ale aj miestnymi kultúrnymi spolkami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je prvoradá povinnosť obce. Priebežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce a tým aj na cestovný ruch. Kultúrne tradície budú šírené aj prostredníctvom cezhraničnej spolupráce s Poľskou republikou.

Podprogram 8.1.

Cieľ 8.1

Opatrenie 8.1.1

Opatrenie 8.1.2

Opatrenie 8.1.3

Kultúrna infraštruktúra

Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.

Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok a historických stavieb.

Podpora kultúrnych podujatí v obci.

Podprogram 8.2.

Cieľ 8.2

Opatrenie 8.2.1

Organizačné zabezpečenie

Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.

Podprogram 8.3.

Cieľ 8.3

Opatrenie 8.3.1

Opatrenie 8.3.2

Propagácia v oblasti kultúry

Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.

Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.

PO 9. Propagácia a cestovný ruch

V rámci rozvoja cestovného ruchu je potrebné spracovať koncepciu regionálnej spolupráce s okolitými turistickými lokalitami a domácimi a zahraničnými cestovnými kanceláriami. Nevyhnutnou je taktiež propagácia obce a to najmä prostredníctvom www - stránky. Potrebné je sústrediť sa na propagáciu hlavne podujatí, atď..

Podprogram 9.1.

Cieľ 9.1

Opatrenie 9.1.1

Opatrenie 9.1.2

Propagácia obce

Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Aktualizácia www stránky obce.

Podpora budovania informačných tabulí v obci.

Podprogram 9.2.

Cieľ 9.2

Opatrenie 9.2.1

Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Podpora vytvárania nových atraktivít v obce.

Podprogram 9.3.

Cieľ 9.3

Opatrenie 9.3.1

Opatrenie 9.3.2

Cestovný ruch.

Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.

Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.

PO 10. Administratíva a bezpečnosť

V rámci administratívneho zabezpečenia chodu samosprávy vytvárať vhodné podmienky na efektívnych chod úradu. Vytvoriť vhodné pracovné prostredie a technické zabezpečenie.

Podprogram 10.1.

Cieľ 10.1

Opatrenie 10.1.1

Administratíva

Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Komplexná rekonštrukcia budovy Obecného úradu.

Podprogram 10.2.

Cieľ 10.2

Opatrenie 10.2.1

Bezpečnosť

Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Zriadenie kamerového systému.

PO 11. Informatizácia obce

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1.

Cieľ 11.1

Opatrenie 11.1.1

Opatrenie 11.1.2

Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.

Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.

Podprogram 11.2.

Cieľ 11.2

Opatrenie 11.2.1

Opatrenie 11.2.2

Opatrenie 11.2.3

Počítačová gramotnosť.

Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.

Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.

Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.

**Programová časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Rybany
2015 - 2024**

5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer

Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí. Z uvedeného dôvodu sa plánuje výstavba priemyselných zón, ktoré by významným spôsobom pozitívne ovplyvnili zamestnanosť a ekonomickú stabilitu v obci.

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.

Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.1.1 Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.
Aktivita Tvorba podmienok.

Opatrenie 1.1.2 Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.
Aktivita Rozšírenie siete obchodných prevádzok potravinárskeho tovaru.
Podpora zriaďovania prevádzok komerčných služieb.
Podpora zriaďovania prevádzok servisných a opravárenských služieb.
Výstavba obecnej tržnice.

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.2.1 Rekonštrukcia areálov hospodárskych dvorov PD.
Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia hál a budov.
Modernizácia technologického vybavenia PD.
Zabezpečiť obmedzenie znečisťovania ovzdušia z výrobného areálu PD.

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.3.1 Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.
Aktivita Výstavba priestorov pre prevádzku ekologickej výroby.
Obnova technológií v podnikoch.

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.4.1 Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.
Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Inštalácia slnečných kolektorov na budovu obecného úradu.
Inštalácia slnečných kolektorov na budovu materskej a základnej školy.

5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer

Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest II., III. triedy a miestnych komunikácií) zaisťujúcich dopravnú obslužnosť obce Rybany. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 2.1.1 Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.
Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia miestnych komunikácií.

	Výstavba miestnej komunikácie na novej ulici.
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.
Aktivita	Rekonštrukcia povrchu vozovky štátnej cesty III. tr. Rekonštrukcia povrchu vozovky štátnej cesty II. tr..
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba cyklotrasy pozdĺž vodného toku Bebrava (mimo ochranné pásmo).
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie. Dostavba parkovacích miest.
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia chodníkov pre peších. Výstavba chodníkov pre peších.
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.
Aktivita	Rekonštrukcia premostenia cez rieku Bebrava. Rekonštrukcia premostenia cez miestne toky.
Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.
Aktivita	Rekonštrukcia prechodov pre chodcov. Osadenie osvetlenia prechodov pre chodcov. Osadenie spomaľovačov.

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 2.2.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie. Zrekonštruovať autobusové zastávky so samostatnými pruhmi a nástupnými plochami v zmysle platnej STN 736425. Výstavba autobusovej zastávky.

5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer

Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba plôch IBV.
Opatrenie 3.2	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia.
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava projektového spisu. Rekonštrukcia verejného osvetlenia – LED osvetlenie. Vybudovanie verejného osvetlenia na neosvetlených častiach obce.
Opatrenie 3.3	Revitalizácia pietnych miest v obci.
Aktivita	Spracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia areálu cintorína. Rekonštrukcia budovy domu smútku.
Opatrenie 3.4	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného vodovodu.
Aktivita	Spracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia vodovodnej siete. Rozšírenie zdrojov pitnej vody.
Opatrenie 3.5	Zvýšenie kapacity rozvodnej siete plynu.
Aktivita	Výstavba rozvodnej siete plynu.
Opatrenie 3.6	Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete.
Aktivita	Výstavba transformátorovej stanice. Výstavba elektrickej rozvodnej siete.

5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer

Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavbu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v obci.

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom	
Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.
Aktivita	Zvýšiť environmentálne povedomie ľudí. Zabezpečenie zberného kontajneru. Zabezpečenie zberu nebezpečných odpadov.
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.
Aktivita	Ekonomicky motivovať obyvateľstvo. Zabezpečiť požadované podmienky pre realizáciu separovaného zberu. Zabezpečenie nádob pre separovaný zber. Obstaranie kompostérov pre domáce kompostovanie.
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.
Aktivita	Revitalizácia čiernych skládok.
Opatrenie 4.4	Modernizácia obecného zberného dvora a výstavba kompostoviska.
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba komunitnej kompostárne (do 5 ton). Obstaranie mechanizácie pre obecné kompostovisko (traktor, vlečka, štiepkovač). Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor.
Opatrenie 4.5	Dostavba splaškovej kanalizačnej siete.
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie. Dostavba kanalizačnej siete.
Opatrenie 4.6	Dostavba dažďovej kanalizačnej siete.
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia odvodňovacích kanálov na zber povrchovej vody.

5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer

Strategickým zámerom obce je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osвета, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva	
Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.
Aktivita	Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v obci. Prezentácia a šírenie osvety v oblasti životného prostredia.

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.	
Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.
Aktivita	Údržba a dostavba existujúcej vodovodnej siete.
Opatrenie 5.2.2	Revitalizácia protizáplavových opatrení.
Aktivita	Spracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia protizáplavových opatrení na rieke Bebrava a miestnych tokoch. Revitalizácia odvodňovacích rigolov povrchovej vody z okolitých poľnohospodárskych pozemkov.
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov.
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie. Spevnenie koryta potokov a rieky Bebrava v intraviláne obce.

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 5.3..1 Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.
Aktivity Obmedziť spaľovanie fosílnych palív.
Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 5.4.1 Realizácia protierózných opatrení.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Realizovať technické opatrenia, prípadne úplne odstrániť erózne procesy na toku Bebrava a na jej prítokoch.
- Opatrenie 5.4.2 Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Revitalizácia oddychových zón.
Výstavba obecných parkov.
Estetizovať areály priemyselnej výroby (odstrániť skládky odpadu, nezastavané plochy pravidelne kosiť a ozeleniť).
Dotvorenie interakčného prvku – miestne potoky s xerothermnými spoločenstvami na hrane terasy (rozvoj brehových porastov, odstraňovanie burín).
Vybudovať hydrický biokoridor Bebravy (biologická rekultivácia medzihrádzového priestoru).

5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer

Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v obci. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 6.1.1 Obyvatelia v dôchodkovom veku.
Aktivity Výstavba denného stacionára.
Poskytovanie služieb stravovania pre obyvateľov v dôchodkovom veku.
Elektronický strážca – GPS monitoring.
Zabezpečenie služby donášky nákupov starším obyvateľom obce.
- Opatrenie 6.1.2 Mladé rodiny s deťmi.
Aktivity Výber vhodnej alternatívy zariadenia zariadenia.
Podpora mladých rodín s deťmi.
- Opatrenie 6.1.3 Marginalizované skupiny.
Aktivity Poskytovanie služby sociálneho taxíka – obstaranie vozidla.
- Opatrenie 6.1.4 Nájomná bytová výstavba.
Spracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba nájomných bytov 4 x 6 b.j..

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 6.2.1 Podpora poradenskej činnosti.
Aktivity Zabezpečenie personálnych kapacít.
Zabezpečenie priestorov.
- Opatrenie 6.2.2 Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.
Aktivity Zateplenie budovy zdravotného strediska.

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 6.3.1 Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.
Aktivity Finančné a personálne zabezpečenie.
- Opatrenie 6.3.2 Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávanie individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.

Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb. Personálne zabezpečenie poradenstva.
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb. Personálne zabezpečenie poradenstva.

5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer

Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materskej a základnej školy. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov obce. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce.

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.
-----------------	---

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 7.1.1	Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.
Aktivity	Modernizácia vybavenia MŠ. Revitalizácia areálu materskej školy. Zateplenie budovy MŠ a ZŠS.
Opatrenie 7.1.2	Modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie. Zateplenie a rekonštrukcia vykurovania ZŠ. Rekonštrukcia a zníženie energetickej náročnosti budovy telocvične.

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.
------------------	--

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 7.2.1	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia futbalového areálu. Výstavba dopravného ihriska. Výstavba detského ihriska.
Opatrenie 7.2.2	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.
Aktivity	Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.

5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámer

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektmi. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť obce. Prieběžná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce a tým aj na cestovný ruch.

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.
-----------------	--

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.1.1	Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia a prestavba budovy na viacúčelové kultúrne zariadenie. Obstaranie zariadenia kultúrneho domu.
Opatrenie 8.1.2	Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok a historických stavieb.
Aktivity	Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok – kaštieľ a areály. Výstavba izby kultúrnych tradícií.
Opatrenie 8.1.3	Podpora kultúrnych podujatí v obci.
Aktivity	Podpora kultúrnych podujatí. Rekonštrukcia amfiteátra, prekrytého pódia a prístrešku.

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 8.2.1 Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.
- Aktivita Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 8.3.1 Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.
- Aktivita Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.
- Opatrenie 8.3.2 Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.
- Aktivita Finančné zabezpečenie.
Obsahová analýza www stránky.
Priebežná aktualizácia www stránky.

5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer

Budovať goodwill obce a dosiahnuť, aby sa obec stala vyhľadávaným miestom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky. Využiť prírodný potenciál, ktorý ponúka blízke aj širšie okolie obce.

Podprogram 9.1. Propagácia obce

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 9.1.1 Aktualizácia www stránky obce.
- Aktivita Finančné zabezpečenie.
Obsahová analýza www stránky.
Priebežná aktualizácia www stránky.
- Opatrenie 9.1.2 Podpora budovania informačných tabúl v obci.
- Aktivita Budovanie a inštalácia tabúl informujúcich o atrakciách obce.
Budovanie a inštalácia tabúl propagujúcich kultúrne hodnoty obce.

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 9.2.1 Podpora vytvárania nových atrakcií v obce.
- Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba náučného chodníka.

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 9.3.1 Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.
- Aktivita Zabezpečenie personálnych kapacít.
- Opatrenie 9.3.2 Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.
- Aktivita Zabezpečenie personálnych kapacít.

5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer

Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu obecného úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovania verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na mestských úradoch. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 10.1.1 Komplexná rekonštrukcia budovy Obecného úradu.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia a zateplenie budovy OcÚ.
Rekonštrukcia obecného rozhlasu.
Aktualizácia Územného plánu obce.

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 10.2.1 Zriadenie kamerového systému.
Aktivity Inštalácia kamerového systému v priestore cintorína.
Inštalácia kamerového systému v priestore centra obce.
Inštalácia kamerového systému v priestore športového areálu.
Inštalácia kamerového systému v priestore ZŠ a MŠ.

5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Strategický zámer

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services,...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 11.1.1 Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.
Aktivity Technické zabezpečenie IS.
Tvorba základného SW na komunikáciu občan – samospráva – podnikateľské subjekty.
- Opatrenie 11.1.2 Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.
Aktivity Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v obci.
Tvorba SW na realizáciu e-vote na miestnej úrovni.
Zriadenie voľnej WiFi zóny v centre obce.

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 11.2.1 Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.
Aktivity Realizácia kurzov v oblasti nových SW pre pracovníkov miestnej samosprávy.
- Opatrenie 11.2.2 Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.
Aktivity Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov obce.
Realizácia kurzov na obsluhu a používanie obecného informačného a komunikačného systému.
- Opatrenie 11.2.3 Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.
Aktivity Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.

6 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY

Monitorovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Rybany sa vykonáva na základe súboru indikátorov priradených k jednotlivým cieľom a opatreniam (ktoré môžu byť priebežne konkretizované). Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov na jednotlivé opatrenia a zároveň preukazujú ekonomickú účinnosť realizovaných verejných výdavkov. Indikátory budú zároveň základným faktorom pri tvorbe kritérií na čerpanie finančnej podpory z regionálneho rozvojového fondu.

6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.

Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.1.1	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	35
		Počet revitalizovaných podnikateľských subjektov	dopad	počet	podn. subjekt	0	5
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	7	15
Opatrenie 1.1.2	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	40
		Počet nových podnikateľských subjektov	dopad	počet	podn. subjekt	0	7
		Celková predajná plocha	výsledok	m ²	podn. subjekt	0	400

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.2.1	Rekonštrukcia areálov hospodárskych dvorov PD.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	20
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	10
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	7	15
		Počet podporených projektov	výstup	počet	podn. subjekt	0	2
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	1 mil.

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.3.1	Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	30
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	15
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	5	10
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	0,5 mil.

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.4.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.	Objem preinvestovaných prostriedkov	výsledok	€	obec Rybany	0	100 tis.
		Objem vyprodukovanej elektrickej energie	výsledok	kW	obec Rybany	0	200
		Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	obec Rybany	0	0

6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest II. a III. Triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	obec Rybany	0	5

		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Rybany	0	0
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Rybany	0	1450
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Rybany	0	0
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest II. a III. triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	obec Rybany	0	5
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Rybany	0	0
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Rybany	-	-
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Rybany	0	0
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.	Dĺžka vybudovaných cyklotrás	výstup	km	obec Rybany	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Rybany	0	1450
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Rybany	0	2500
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Rybany	0	0
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.	Počet novovybudovaných parkovacích miest	výstup	počet	obec Rybany	0	40
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Rybany	0	1450
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Rybany	0	0
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.	Dĺžka rekonštruovaných chodníkov	výstup	km	obec Rybany	0	3
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Rybany	0	3
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Rybany	0	1450
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Rybany	0	0
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.	Počet zrekonštruovaných/vybudovaných mostov	výstup	počet	obec Rybany	0	2
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Rybany	0	1450
Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.	Počet novovybudovaných dopravných technických zariadení	výsledok	počet	obec Rybany	0	5
		Dĺžka novovybudovaných komunikácií	výstup	km	obec Rybany	0	0

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.2.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).	Počet zrekonštruovaných a novovybudovaných zastávok SAD	výstup	počet	obec Rybany	0	4
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Rybany	0	1450
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Rybany	0	0

6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách.	Celková nová plocha pre IBV	výsledok	ha	obec Rybany	0	4
		Počet nových obyvateľov obce	dopad	osoby	obec Rybany	0	100
Opatrenie 3.2	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia.	Počet inštalovaných svietidiel	výsledok	počet	obec Rybany	0	200
		Zvýšenie pokrytia územia verejným osvetlením	dopad	%	obec Rybany	85	100
		Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Rybany	0	1
Opatrenie 3.3	Rozšírenie kapacity a revitalizácia pietnych miest v obci.	Plocha zrekonštruovaného cintorína	výstup	m ²	obec Rybany	0	4000
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	obec Rybany	0	500
Opatrenie 3.4	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného vodovodu.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	obec Rybany	95	99
		Dĺžka zrekonštruovanej / vybudovanej vodovodnej siete	výsledok	km	obec Rybany	0	15
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Rybany	0	1450

Opatrenie 3.5	Zvýšenie kapacity rozvodnej siete plynu.	Zvýšenie kapacity v %	dopad	%	obec Rybany	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Rybany	0	100
Opatrenie 3.6	Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete.	Zvýšenie kapacity v %	dopad	%	obec Rybany	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Rybany	0	100

6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.	Produkcia komunálneho odpadu	ŠÚ SR	tony	obec Rybany	0	50
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	tony	obec Rybany	0	35
		Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	obec Rybany	0	15
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	%	obec Rybany	0	5
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.	Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	obec Rybany	0	9
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	tony	obec Rybany	0	5
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	kontextový	obec Rybany	0	36
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.	Plocha rekultivovanej skládky KO, čiernych skládok.	výsledok	m ²	obec Rybany	0	2000
Opatrenie 4.4	Modernizácia obecného zberného dvora a výstavba kompostoviska.	Objem uskladneného odpadu v tonách,	dopad	tony	obec Rybany	0	10
		Počet vybudovaných kompostovísk a zberných dvorov	Výsledok	počet	obec Rybany	0	1
Opatrenie 4.5	Dostavba splaškovej kanalizačnej siete.	Dĺžka novovybudovanej splaškovej kanalizácie	výsledok	km	obec Rybany	0	10
Opatrenie 4.6	Dostavba dažďovej kanalizačnej siete.	Dĺžka novovybudovanej dažďovej kanalizácie	výsledok	km	obec Rybany	0	5

6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.	Počet vypracovaných koncepcií	výsledok	počet	obec Rybany	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Rybany	0	1450

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	obec Rybany	90	99
Opatrenie 5.2.2	Revitalizácia protizáplavových opatrení.	Dĺžka upravených korýt	výsledok	km	obec Rybany	0	3
		Počet vytvorených poldrov	výsledok	počet	obec Rybany	0	0
		Počet vytvorených protizáplavových hrádzi	výsledok	počet	obec Rybany	0	0
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov.	Dĺžka zrekonštruovaných korýt tokov	výsledok	km	obec Rybany	0	3
		Zvýšenie prietoku korýt vodných tokov	dopad	%	obec Rybany	0	20

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.	Počet domácností s vykurovaním alternatívnymi zdrojmi energie	výsledok	%	obec Rybany	0	20

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.4.1	Realizácia protierózných opatrení.	Celková plocha s realizovanými opatreniami	výstup	ha	obec Rybany	0	1
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Rybany	0	1450
		Počet vysadených nových krovin a stromov,	výsledok	počet	obec Rybany	0	200
Opatrenie 5.4.2	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.	Plocha zrekonštruovaných OZ	výsledok	m ²	obec Rybany	0	5000
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	obec Rybany	0	200

6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.1.1	Obyvatelia v dôchodkovom veku.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Rybany	0	50
		Počet podporených Projektov	výsledku	počet	obec Rybany	0	1
Opatrenie 6.1.2	Mladé rodiny s deťmi.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Rybany	0	80
		Počet podporených projektov	výsledku	počet	obec Rybany	0	1
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledku	počet	obec Rybany	0	0
Opatrenie 6.1.3	Marginalizované skupiny.	Počet podporených projektov	výsledku	počet	obec Rybany	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Rybany	0	20
Opatrenie 6.1.4	Nájomná bytová výstavba.	Počet podporených projektov	výsledku	počet	obec Rybany	0	2
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Rybany	0	50

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.2.1	Podpora poradenskej činnosti.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Rybany	0	10
		Počet podporených projektov	výstup	počet	obec Rybany	0	1
Opatrenie 6.2.2	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Rybany	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Rybany	0	1450

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.	počet úspešných absolventov programov CZV podporených z projektov OPV	výstup	absolútny počet	obec Rybany	0	20
		produktivita práce ako dôsledok rozvoja ľudského kapitálu	vplyv	%	obec Rybany	20	75

Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávaní individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Rybany	0	20
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Rybany	0	1
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Rybany	0	20
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Rybany	0	5
		Zníženie nezamestnanosti	dopad	%	obec Rybany	0	10
		Počet novozaložených podnikateľských subjektov	dopad	%	obec Rybany	0	5

6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1 Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.1.1	Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Rybany	0	0
		Výmera zrevitalizovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	obec Rybany	0	0
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Rybany	0	60
Opatrenie 7.1.2	Modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Rybany	0	200
		Výmera zrevitalizovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	obec Rybany	0	500
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Rybany	0	560

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.2.1	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.	Počet vybudovaných ihrísk	výsledku	počet	obec Rybany	0	5
		Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	obec Rybany	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Rybany	0	300
Opatrenie 7.2.2	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	obec Rybany	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Rybany	0	50

6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1 Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.1.1	Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.	Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Rybany	0	500
		Zníženie koeficientu prestupu tepla,	dopad	%	obec Rybany	0	30
		Plocha zrekonštruovanej strešnej krytiny,	výstup	m ²	obec Rybany	0	200
Opatrenie 8.1.2	Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok a historických stavieb.	Počet vybudovaných/zrekonštruovaných kultúrnych objektov	výstup	počet	obec Rybany	0	5
		Počet užívateľov	dopad	počet	obec Rybany	0	1450
Opatrenie 8.1.3	Podpora kultúrnych podujatí v obci.	Počet vybudovaných objektov	výstup	počet	obec Rybany	0	1

		Počet organizovaných podujatí	dopad	počet	obec Rybany	0	20
--	--	-------------------------------	-------	-------	-------------	---	----

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov	výsledku	počet	obec Rybany	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	výsledku	počet	obec Rybany	0	1500

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov, multimediálnych prezentácií	výsledku	počet	obec Rybany	0	0
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Rybany	0	2500
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	obec Rybany	0	800
		Počet nových návštevníkov obce	dopad	počet	obec Rybany	0	2500
		Počet propagovaných kultúrnych podujatí	výsledok	počet	obec Rybany	0	1

6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Podprogram 9.1. Propagácia obce

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky obce.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	obec Rybany	1900	2500
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúlí v obce.	Počet nových inštalovaných tabúlí	výsledok	počet	obec Rybany	0	5
		Počet nových návštevníkov obce	dopad	počet	obec Rybany	0	2500

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atrakcií v obci.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	obec Rybany	0	0
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Rybany	0	2500
		Tržby z predaja služieb	dopad	€	obec Rybany	0	0

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.	Počet uzatvorených dohôd	výsledok	počet	obec Rybany	0	1
		Počet nových atrakcií obce	výsledok	počet	obec Rybany	0	2
		Počet nových propagačných materiálov	výsledok	počet	obec Rybany	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Rybany	0	500

Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.	Počet nových atrakcií obce	výsledok	počet	obec Rybany	0	2
		Objem získaných prostriedkov	výstup	mil. €	obec Rybany	0	-
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Rybany	0	500
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Rybany	0	500

6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci
------------------	--

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.1.1	Komplexná rekonštrukcia budovy obecného úradu.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Rybany	0	5
		Počet zrekonštruovaných miestností	dopadu	počet	obec Rybany	0	5
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Rybany	0	0
		Celková zateplená plocha	výsledok	m ²	obec Rybany	0	500

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.
------------------	---

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.2.1	Zriadenie kamerového systému.	Počet nainštalovaných kamier	výsledok	počet	obec Rybany	0	30
		Zníženie kriminality	dopad	%	obec Rybany	0	40
		Pokrytie územia	dopad	%	obec Rybany	0	70

6.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.
------------------	---

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.	% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Rybany	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Rybany	20	40
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Rybany	10	20
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.	on-line dostupnosť 20 základných verejných služieb	dopad	%	obec Rybany	5	30
		Počet potrebných dokumentov pri vybavení agendy spojenej s vybranou životnou udalosťou	výsledok	Počet	obec Rybany	3	1
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Rybany	5	30
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Rybany	10	20
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Rybany	20	40

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2	Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.
------------------	--

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná	Inform.	Vých.	Cieľová
-----------	-------	----------------------	-----	-------	---------	-------	---------

				jednotka	zdroj	hodnota	hodnota
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.	Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	obec Rybany	0	3
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Rybany	0	1
		% pracovníkov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Rybany	50	100
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Rybany	0	100
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Rybany	0	5
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Rybany	10	20
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Rybany	0	100
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Rybany	0	5
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Rybany	5	30
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Rybany	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Rybany	20	40
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Rybany	10	20

**Realizačná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Rybany
2015 - 2024**

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR OBCE RYBANY

Obecný úrad zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj prostredníctvom PHRSR a Akčných plánov. Obecný úrad v súčinnosti s poslancami OZ a zriadenými komisiami pripravuje vízie, stratégie, iniciuje aktivity strategického rozvoja obce, vykonáva stratégiu regionálneho rozvoja, vypracováva program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, koordinuje spoluprácu na jeho vypracovaní, spolupracuje s externým prostredím, vedie databázy kontaktov, vedie prehľad o organizáciách tretieho sektora, pomáha a vytvára podmienky na ich činnosť. Úrad analyzuje potreby, ktoré sa plánujú prefinancovať z príspevkov na projekty, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, legislatívu, pravidlá, pri príprave spolupracuje s vecnými útvarmi a externým prostredím, vytvára podmienky pre realizáciu projektov, monitoruje priebeh realizácie projektov, zúčastňuje sa na kontrole práce na projektoch, kontroluje práce na realizácii projektov a hodnotí ukončené projekty, sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov, komunikuje s riadiacim orgánom, monitoruje realizáciu projektov.

Koordinácia efektívnej a účinnej implementácie PHRSR obce bude zabezpečená prostredníctvom príslušných komisií OZ.

Obecné zastupiteľstvo kontroluje dosahovanie stanovených cieľov PHRSR obce Rybany. Pravidelne sleduje a hodnotí výsledky implementácie PHRSR. Orgány a inštitúcie štátnej správy všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života, ktoré realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov PHRSR obce a vstupujú do partnerstiev územnej spolupráce. Podnikateľské subjekty, združenia podnikateľských subjektov, zamestnávateľia – koordinujúce aktivity na napĺňanie cieľov PHRSR a vstupujúce do partnerstiev na mimosektorovej báze, podnikateľský subjekt – samospráva – tretí sektor. Záujmové spolky a združenia, občianske združenia – realizujúci svoje rozvojové aktivity v koordinácii s obcou Rybany, v súlade s opatreniami a aktivitami PHRSR obce Rybany, podporujúcimi vyvážený regionálny rozvoj územia mesta. Ostatní socio-ekonomickí partneri – podieľajúcich sa na realizovaní akčných plánov v súlade s PHRSR obce Rybany na roky 2015 – 2024.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie akčných plánov obce Rybany

Implementácia PHRSR obce Rybany sa bude realizovať aj prostredníctvom konkrétnych Akčných plánov. Akčné plány PHRSR by mali byť priamo napojené na rozpočet mesta a zároveň reflektujú kompetencie mesta.

Návrh systému riadenia a implementácie akčných plánov PHRSR obce Rybany je nasledovný:

- Obecné zastupiteľstvo monitoruje implementáciu akčných plánov obce Rybany. Posudzuje a schvaľuje návrhy na zmenu a doplnenie akčných plánov.
- Realizáciu konkrétnych projektov Akčného plánu obce Rybany budú zabezpečovať pracovníci úradu a starosta obce.
- Kontrolným orgánom budú poverené jednotlivé komisie Obecného zastupiteľstva obce Rybany.

Realizácia vyžaduje pravidelnú systematickú prácu skupín odborníkov a pracovníkov samosprávy. Na tento účel sa doporučuje zriadiť nasledovné orgány s prepojením na vlastné ľudské zdroje:

Výbor pre PHRSR

Poradný orgán zložený zo starostu a poslancov obecného zastupiteľstva. Úlohou výboru bude v intervale minimálne dva krát do roka posúdiť Správu o realizácii PHRSR a stav finančného čerpania prostriedkov, dopadovú analýzu PHRSR, plán na ďalšie obdobie a navrhovať stratégiu rozvoja a doplnenie úloh a opatrení, ktoré neboli uvedené v PHRSR.

Komisia strategického rozvoja

Výkonný útvar, zabezpečujúci plánovanie a realizáciu úloh PHRSR. Úlohou útvaru bude: vypracovávať Opatrenia, koordinovať Opatrenia, monitorovať realizáciu Projektov, vypracovávať dopadové analýzy Projektov, spolupracovať s inými partnermi doma a v zahraničí na realizácii Projektov, vyhľadávať potenciálne zdroje a partnerstvá na realizáciu úloh PHRSR, dohliadať nad

ekonomickým čerpaním Projektových prostriedkov, zbierať podklady o Projektoch v rámci PHRSR realizovaných inými subjektami, viesť aktuálnu analýzu demografie a štruktúry ekonomických charakteristík obce, sledovať podnikateľskú klímu a vzájomný vzťah odvetví v obci, poskytovať asistenciu podnikom vytváraním všestranných komunikačných kanálov, atď.

Koordinátor pre stratégiu

Bude mať za úlohu: fungovať ako výkonný tajomník, koordinovať realizáciu PHRSR, predkladať správy, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PHRSR, koordinovať stretnutia, podnety, požiadavky predstaviteľov rozhodujúcich odvetví na území obce, zaznamenávať dôležité trendy v hospodárstve majúce dopad na vývoj obce, podieľať sa na budovaní verejno-súkromných partnerstiev, zúčastňovať sa na dôležitých domácich a zahraničných stretnutiach, konferenciách, zameraných na rozvoj obce.

Vlastní zamestnanci

Do realizácie PHRSR budú zapojení aj ostatní zamestnanci.

7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHRSR patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých projektov. Základom nového strategického prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia pre programové obdobie 2015 – 2024 je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky intervencií. Jednotné a správne porozumenie nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti EÚ je kľúčovým faktorom efektívnej prípravy a realizácie programového obdobia 2014 - 2020. Premenu plánovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov. Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je teda zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov programu a na dosahovanie cieľov programu. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie programu daný aj externými faktormi mimo dosahu programu. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv. Práve preto je pri tvorbe programu kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku a rozhodnúť, ktoré z nich budú predmetom programu. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku t.j. reálneho dopadu (dosahu) programu na zmenu sociálno-ekonomickej reality možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov.

Dopady nebudú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia. Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces učenia, zdokonaľovania a zvyšovania transparentnosti verejných politík tým, že analyzuje unikátnu špecifickú situáciu hodnoteného programu. Hľadá súvislosti, ktoré nie sú evidentné a dopady, ktoré neboli plánované, poskytuje relevantné dôkazy. Stanovenie vhodných výstupových a najmä výsledkových merateľných ukazovateľov je kľúčové, aby bolo možné merať a spätne vyhodnotiť dosahovanie plánovanej zmeny sociálno-ekonomickej reality. Výstupové merateľné ukazovatele pre všetky prioritné osi PHRSR je potrebné definovať v závislosti od plánovaných aktivít a projektov, ktoré prispievajú k dosahovaniu plánovaného výsledku. Zvoliť by mali len tie merateľné ukazovatele, ktoré vystihujú podstatu výstupov priorít a prioritných osí PHRSR. Cieľové hodnoty predstavujú kvalifikovaný odhad, ktorý môže byť v prípade potreby upravený na základe vývoja implementácie. Pri stanovovaní cieľových hodnôt je vhodné vychádzať zo skúseností s implementáciou podobných projektov v minulosti, z dostupných cenníkov, prípadne smerných ukazovateľov (tzv. benchmarkov).

Monitoring

Významným predpokladom pre úspešné napĺňanie cieľov PHRSR obce Rybany je posilnenie postavenia miestnej samosprávy pri implementácii samotného programu. Zároveň je potrebné, aby miestna samospráva aktívne iniciovala vznik partnerstiev (spolupráce) s významnými socioekonomickými aktérmi pôsobiacimi na území obce. Úlohou miestnej samosprávy je pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia PHRSR obce Rybany. Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie cieľov Programu a projektov s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre obec Rybany vstupy pre rozhodovanie pre účely zlepšenia implementácie PHRSR, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PHRSR a podklady pre rozhodovanie obecného zastupiteľstva obce Rybany (napr. v súvislosti s prípadnou revíziou PHRSR). Monitorovanie a hodnotenie zabezpečujú všetky subjekty zúčastnené na riadení PHRSR v rozsahu zadaných úloh a zodpovedností (definované v PHRSR obce Rybany). V

súvislosti s implementáciou PHRSR je monitorovanie na úrovni individuálnych projektov zabezpečované, v rámci príslušných opatrení, zodpovednými projektovými manažermi (projektový manažér, poverený zástupca zodpovedný za realizáciu projektu).

Monitorovanie na úrovni cieľov a prioritných osí PHRSR ako celku bude zabezpečovať OcÚ Rybany. Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie PHRSR a pre prijímanie rozhodnutí OcÚ Rybany a Obecného zastupiteľstva. Zároveň sú využívané v procese hodnotenia PHRSR, resp. jeho rôznych aspektov. Monitorovanie (a následne hodnotenie) prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov.

Ciele PHRSR sa definujú a následne kvantifikujú v procese programovania prostredníctvom sústavy merateľných ukazovateľov. Ukazovatele sú záväzné pre všetky subjekty a sú súčasťou PHRSR obce Rybany. Napĺňanie zadaných ukazovateľov predstavuje najdôležitejší nástroj pre monitorovanie a hodnotenie napĺňania cieľov PHRSR. Rámcové merateľné ukazovatele PHRSR sú uvedené na konci programovej časti PHRSR obce Rybany na roky 2015 - 2024. Monitorovanie začína na najnižšom stupni – na úrovni projektu. Pre potreby monitorovania je projekt základnou jednotkou, ktorá je analyzovaná prostredníctvom relevantných zozbieraných údajov.

Hodnotenie

V súlade so systémom riadenia, definovaným v PHRSR, hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHRSR a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PHRSR a analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupiny aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas programového obdobia (roky 2015 – 2024) sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po ukončení programového obdobia, tzv. následné hodnotenie. Výsledky sa zverejňujú podľa platných predpisov o prístupe k informáciám. Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na interné a externé hodnotenie. Pri internom hodnotení je v procese hodnotenia realizovaný vlastnými (internými) kapacitami subjektu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHRSR, naopak na externom hodnotení sa podieľa externý subjekt (iná právnická alebo fyzická osoba).

Priebežné hodnotenie

Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Programu až po predloženie Záverečnej správy Programu. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať raz ročne. Hodnotiace obdobie je obdobie od 1. januára do 31. decembra príslušného roka. Správu z hodnotenie predkladá OcÚ obecnému zastupiteľstvu obce Rybany najneskôr do 6 mesiacov po uplynutí príslušného hodnotiaceho obdobia. Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného PHRSR a priebežné správy o implementovaní PHRSR predkladané Obecnému zastupiteľstvu obce Rybany. Výsledky hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutia OcÚ a Obecné zastupiteľstvo obce Rybany pri riadení realizácie PHRSR s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných ekonomických, sociálnych a environmentálnych cieľov.

Následné hodnotenie

Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHRSR a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PHRSR obce Rybany. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHRSR (tzv. programové obdobie). Programové obdobie začína dňom schválenia Programu príslušným monitorovacím výborom a končí 31.12.2024. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí OcÚ Rybany, ktorý ju do 6 mesiacov od ukončenia programového obdobia predkladá obecnému zastupiteľstvu.

Formulár č. R 5 - Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2015 - 2024		
Typ hodnotenia	Vykonat' prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	v roku 2020	podľa rozhodnutia obce/koordinátora PHRSR a vzniknutej spoločenskej potreby.
Operatívne hodnotenie		
Tematické hodnotenie časti PHRSR	v roku 2016, 2018, 2020, 2022	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	podľa potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	na konci programovacieho obdobia	na základe rozhodnutia starostu/primátora, kontrolného orgánu obce/mesta, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu ...

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN

Obec bude priebežne informovať o realizácii PHRSR prostredníctvom verejných zasadnutí OZ, ako aj prostredníctvom vlastnej www stránky. Na stránke sa budú priebežne publikovať schválené monitorovacie správy, ktoré boli schválené obecným zastupiteľstvom. V prípravnej fáze monitorovacej správy budú môcť zúčastnené strany pripomienkovať predkladaný materiál. Zodpovedný za pravidelné informovanie bude OcÚ Rybany.

Formulár č. R 1 - Komunikačný plán pre fázu realizácie PHRSR

P. č.	Časový rámec	Miesto konania	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.	01/2016	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
2.	01/2017	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
3.	01/2018	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
4.	01/2019	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
5.	01/2020	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
6.	01/2021	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
7.	01/2022	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
8.	01/2023	OcÚ	poslanci,	verejné	Prepojenie PHRSR a	Hodnotiaca	Monitorovacia

			obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	prerokovanie	programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	správa, Uznesenie OZ
9.	01/2024	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ, Záverečná hodnotiaca správa

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

8 AKČNÝ PLÁN

Akčný plán je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom obce v jednotlivých oblastiach sociálno-ekonomického rozvoja, vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych nosných a podporných projektov. Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, predpokladané objemy rozpočtov, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj stav momentálnej pripravenosti projektov. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný časový harmonogram. Predpokladané rozpočty v pláne sú uvedené v **tis. €**.

8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer						
Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí.						
Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.						
Cieľ 1.1	Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.					
Opatrenie 1.1.1	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Tvorba podmienok.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný	podnikateľské subjekty, obec
Opatrenie 1.1.2	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rozšírenie siete obchodných prevádzok potravinárskeho tovaru.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora zriaďovania prevádzok komerčných služieb.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora zriaďovania prevádzok servisných a opravárenských služieb.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Výstavba obecnej tržnice.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Rybany

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.						
Cieľ 1.2	Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.					
Opatrenie 1.2.1	Rekonštrukcia areálov hospodárskych dvorov PD.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	10	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Rekonštrukcia hál a budov.	1 000	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Modernizácia technologického vybavenia PD.	1 000	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

	Zabezpečiť obmedzenie znečisťovania ovzdušia z výrobného areálu PD.	100	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
--	---	-----	--	-----------------	--------	------------------------

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Cieľ 1.3	Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.					
Opatrenie 1.3.1	Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba priestorov pre prevádzku ekologickej výroby.	1 000	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy, ŠF EÚ	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Obnova technológií v podnikoch.	500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy, ŠF EÚ	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.4	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.					
Opatrenie 1.4.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nízky	obec Rybany
	Inštalácia slnečných kolektorov na budovu obecného úradu.	40	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Inštalácia slnečných kolektorov na budovu materskej a základnej školy.	70	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Rybany

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.										
Cieľ 1.1										
Opatrenie 1.1.1										
Opatrenie 1.1.2										
Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.										
Cieľ 1.2										
Opatrenie 1.2.1										
Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.										
Cieľ 1.3										
Opatrenie 1.3.1										
Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.										
Cieľ 1.4										
Opatrenie 1.4.1										

8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer						
Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest I. a III. triedy) zaisťujúcich dopravnú obslužnosť obce Rybany. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných sústémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.						
Podprogram 2.1. Komunikácie						
Cieľ 2.1	Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.					
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Rybany

	Rekonštrukcia miestnych komunikácií.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Výstavba miestnej komunikácie na novej ulici.	45	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia povrchu vozovky štátnej cesty III. tr..	podľa potreby	VÚC TNSK, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny	VÚC TNSK,
	Rekonštrukcia povrchu vozovky štátnej cesty II. tr..	podľa potreby	VÚC TNSK, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny	VÚC TNSK,
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	3	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Rybany
	Výstavba cyklotrasy pozdĺž vodného toku Bebrava (mimo ochranné pásmo).	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Rybany
	Dostavba parkovacích miest.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Rybany
	Rekonštrukcia chodníkov pre peších.	60	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Výstavba chodníkov pre peších.	70	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia premostenia cez rieku Bebrava.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Rekonštrukcia premostenia cez miestne toky.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia prechodov pre chodcov.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Rybany
	Osadenie osvetlenia prechodov pre chodcov.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Rybany
	Osadenie spomaľovačov.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Rybany

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.1	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.					
Opatrenie 2.1.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Rybany
	Zrekonštruovať autobusové zastávky so samostatnými pruhmi a nástupnými plochami v zmysle platnej STN 736425.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Výstavba autobusovej zastávky.	3	rozpočet	verejný sektor	stredný	obec Rybany

					obce, ŠF EÚ					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 2.1. Komunikácie										
Cieľ 2.1										
Opatrenie 2.1.1										
Opatrenie 2.1.2										
Opatrenie 2.1.3										
Opatrenie 2.1.4										
Opatrenie 2.1.5										
Opatrenie 2.1.6										
Opatrenie 2.1.7										
Podprogram 2.2. Doprava										
Cieľ 2.1										
Opatrenie 2.1.1										

8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer						
Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.						
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.					
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
Opatrenie 3.2	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava projektového spisu.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Rybany
	Rekonštrukcia verejného osvetlenia – LED osvetlenie.	400	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Vybudovanie verejného osvetlenia na neosvetlených častiach obce.	220	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
Opatrenie 3.3	Revitalizácia pietnych miest v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Rybany
	Revitalizácia areálu cintorína.	160	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Rekonštrukcia budovy domu smútku.	40	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
Opatrenie 3.4	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného vodovodu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	ZPVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	stredný	ZPVS, a.s., obec Rybany
	Rekonštrukcia vodovodnej siete.	600	ZPVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	ZPVS, a.s., obec Rybany
	Rozšírenie zdrojov pitnej vody.	150	ZPVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	ZPVS, a.s., obec Rybany
Opatrenie 3.5	Zvýšenie kapacity rozvodnej siete plynu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba rozvodnej siete plynu.	podľa potreby	rozpočet SPP,a.s., ŠF EÚ,	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SPP,a.s.,
Opatrenie 3.6	Zvýšenie kapacity elektrickej rozvodnej siete.					

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba transformátorovej stanice.	podľa potreby	rozpočet ZSE,a.s., ŠF EÚ,	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	ZSE,a.s.,
	Výstavba elektrickej rozvodnej siete.	podľa potreby	rozpočet ZSE,a.s., ŠF EÚ,	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	ZSE,a.s.,

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Cieľ 3										
Opatrenie 3.1										
Opatrenie 3.2										
Opatrenie 3.3										
Opatrenie 3.4										
Opatrenie 3.5										
Opatrenie 3.6										

8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer						
Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v obci.						
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom					
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacrstvových obalov nebezpečných odpadov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zvýšiť enviromentálne povedomie ľudí.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Rybany
	Zabezpečenie zberného kontajneru.	1/rok	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Rybany
	Zabezpečenie zberu nebezpečných odpadov.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Rybany
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Ekonomicky motivovať obyvateľstvo.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Rybany
	Zabezpečiť požadované podmienky pre realizáciu separovaného zberu.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Rybany
	Zabezpečenie nádob pre separovaný zber.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Rybany
	Obstaranie kompostérov pre domáce kompostovanie.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Rybany
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Revitalizácia čiernych skládok.	25	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec Rybany
Opatrenie 4.4	Modernizácia obecného zberného dvora a výstavba kompostoviska.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Rybany
	Výstavba komunitnej kompostárne (do 5 ton).	1000	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Obstaranie mechanizácie pre obecné kompostovisko (traktor, vlečka, štiepkovač).	300	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
Opatrenie 4.5	Dostavba splaškovej kanalizačnej siete.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	ZPVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	ZPVS, a.s., obec Rybany

	Dostavba kanalizačnej siete.	300	ZPVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	ZPVS, a.s., obec Rybany
Opatrenie 4.6	Dostavba dažďovej kanalizačnej siete.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	stredný	obec Rybany
	Revitalizácia odvodňovacích kanálov na zber povrchovej vody.	400	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	obec Rybany

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Cieľ 4										
Opatrenie 4.1										
Opatrenie 4.2										
Opatrenie 4.3										
Opatrenie 4.4										
Opatrenie 4.5										
Opatrenie 4.6										

8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer						
Strategickým zámerom obce je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osвета, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.						
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo						
Cieľ 5.1.	Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva					
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v obci.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný sektor	nízky	obec Rybany
	Prezentácia a šírenie osvetu v oblasti životného prostredia.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Rybany

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami						
Cieľ 5.2	Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.					
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Údržba a rekonštrukcia existujúcej vodovodnej siete.	podľa potreby	ZPVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	ZPVS, a.s., obec Rybany
Opatrenie 5.2.2	Revitalizácia protizáplavových opatrení.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Rybany
	Revitalizácia protizáplavových opatrení na rieke Bebrava a miestnych tokoch.	300	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Revitalizácia odvodňovacích rigolov povrchovej vody z okolitých poľnohospodárskych pozemkov.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	stredný	obec Rybany
	Spevnenie koryta potokov a rieky Bebrava v intraviláne obce.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec Rybany

			schémy		
--	--	--	--------	--	--

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia						
Cieľ 5.3.	Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.					
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Stav pripravenosti	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Obmedziť spaľovaniu fosílnych palív.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky	obec, obyvatelia
	Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky	obec, obyvatelia

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia						
Cieľ 5.4.	Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.					
Opatrenie 5.4.1	Realizácia protieróznych opatrení.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Rybany
	Realizovať technické opatrenia, prípadne úplne odstrániť erózne procesy na toku Bebrava a na jej prítokoch.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
Opatrenie 5.4.2	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Rybany
	Revitalizácia oddychových zón.	700	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Výstavba obecných parkov.	700	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Estetizovať areály priemyselnej výroby (odstrániť skládky odpadu, nezastavané plochy pravidelne kosiť a ozeleniť).	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Dotvorenie interakčného prvku – miestne potoky s xerothermnými spoločenstvami na hrane terasy (rozvoj brehových porastov, odstraňovanie burín).	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Výbudovať hydrický biokoridor Bebravy (biologická rekultivácia medzihrádzového priestoru).	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo										
Cieľ 5.1.										
Opatrenie 5.1.1										
Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami										
Cieľ 5.2										
Opatrenie 5.2.1										
Opatrenie 5.2.2										
Opatrenie 5.2.3										
Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia										
Cieľ 5.3.										
Opatrenie 5.3.1										
Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia										
Cieľ 5.4.										
Opatrenie 5.4.1										
Opatrenie 5.4.2										

8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer

Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v obci. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.					
Opatrenie 6.1.1	Obyvatelia v dôchodkovom veku.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba denného stacionára.	350	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Poskytovanie služieb stravovania pre obyvateľov v dôchodkovom veku.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Rybany
	Elektronický strážca – GPS monitoring.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Rybany
	Zabezpečenie služby donášky nákupov starším obyvateľom obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Rybany
Opatrenie 6.1.2	Mladé rodiny s deťmi.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výber vhodnej alternatívy zriadenia zariadenia.	podľa potreby	-	verejný sektor	nízky	obec Rybany
	Podpora mladých rodín s deťmi.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
Opatrenie 6.1.3	Marginalizované skupiny.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Poskytovanie služby sociálneho taxíka – obstaranie vozidla.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
Opatrenie 6.1.4	Nájomná bytová výstavba.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Rybany
	Výstavba nájomných bytov 4 x 6 b.j..	1 600	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2.	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru zdravotníckych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.					
Opatrenie 6.2.1	Podpora poradenskej činnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Rybany
	Zabezpečenie priestorov.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Rybany
Opatrenie 6.2.2	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zateplenie budovy zdravotného strediska.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Rybany

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3	Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov obce.					
Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné a personálne zabezpečenie.	podľa potreby	-	verejný, tretí sektor	nízky	obec Rybany
Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávanie individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.

Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.	Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky	obec, n.o.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 6.1. Sociálne služby										
Cieľ 6.1										
Opatrenie 6.1.1										
Opatrenie 6.1.2										
Opatrenie 6.1.3										
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby										
Cieľ 6.2.										
Opatrenie 6.2.1										
Opatrenie 6.2.2										
Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti										
Cieľ 6.3										
Opatrenie 6.3.1										
Opatrenie 6.3.2										
Opatrenie 6.3.3										

8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer						
Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materskej a základnej školy. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov obce. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce.						
Podprogram 7.1. Vzdelávanie						
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.					
Opatrenie 7.1.1	Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Modernizácia vybavenia MŠ.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Revitalizácia areálu materskej školy.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Zateplenie budovy MŠ a ZŠS.	120	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
Opatrenie 7.1.2	Modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec Rybany
	Zateplenie a rekonštrukcia vykurovania ZŠ.	640	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Rekonštrukcia a zníženie energetickej náročnosti budovy telocvične.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Rybany

Podprogram 7.2. Šport						
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.					
Opatrenie 7.2.1	Výstavba športovej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec Rybany
	Rekonštrukcia futbalového areálu.	60	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Výstavba dopravného ihriska.	10	rozpočet obce,	verejný sektor	vysoký	obec Rybany

			ŠF EÚ, MŠ SR			
	Výstavba detského ihriska.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec Rybany
Opatrenie 7.2.7	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	stredný	obec Rybany

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 7.1. Vzdelávanie										
Cieľ 7.1.										
Opatrenie 7.1.1										
Opatrenie 7.1.2										
Podprogram 7.2. Šport										
Cieľ 7.2.										
Opatrenie 7.2.1										
Opatrenie 7.2.2										

8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický záměr						
Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť obce. Priebežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce aj na cestovný ruch.						
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra						
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.					
Opatrenie 8.1.1	Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Rybany
	Rekonštrukcia a prestavba budovy na viacúčelové kultúrne zariadenie.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Obstaranie zariadenia kultúrneho domu.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
Opatrenie 8.1.2	Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok a historických stavieb.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok – kaštieľ a areály.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Výstavba izby kultúrnych tradícií.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
Opatrenie 8.1.3	Podpora kultúrnych podujatí v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora kultúrnych podujatí.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	stredný	obec Rybany
	Rekonštrukcia amfiteátra, prekrytého pódia a prístrešku.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	vysoký	obec Rybany

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie						
Cieľ 8.2	Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.					
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Rybany
	Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Rybany

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry						
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.					
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.					

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Rybany
	Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Rybany
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Rybany
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Rybany
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec Rybany

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra										
Cieľ 8.1										
Opatrenie 8.1.1										
Opatrenie 8.1.2										
Opatrenie 8.1.3										
Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie										
Cieľ 8.2										
Opatrenie 8.2.1										
Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry										
Cieľ 8.3										
Opatrenie 8.3.1										
Opatrenie 8.3.2										

8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer						
Budovať goodwill obce dosiahnuť, aby sa stala strediskom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky.						
Podprogram 9.1. Propagácia obce						
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.					
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky	obec Rybany
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky	obec Rybany
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce,	verejný sektor	nízky	obec Rybany
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúl v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Budovanie a inštalácia tabúl informujúcich o atraktivitách obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty
	Budovanie a inštalácia tabúl propagujúcich kultúrne hodnoty obce.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.						
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie obce.					
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atraktivít v obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Rybany
	Výstavba náučného chodníka.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Rybany

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.						
Cieľ 9.3	Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.					
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec Rybany
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec Rybany

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 9.1. Propagácia obce										
Cieľ 9.1										
Opatrenie 9.1.1										
Opatrenie 9.1.2										
Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.										
Cieľ 9.2										
Opatrenie 9.2.1										
Podprogram 9.3. Cestovný ruch.										
Cieľ 9.3										
Opatrenie 9.3.1										
Opatrenie 9.3.2										

8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer						
Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu obecného úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovania verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na mestskom úrade. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.						
Podprogram 10.1. Administratíva						
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci					
Opatrenie 10.1.1	Komplexná rekonštrukcia budovy obecného úradu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec Rybany
	Rekonštrukcia a zateplenie budovy OcÚ.	230	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Rekonštrukcia obecného rozhlasu.	140	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
	Aktualizácia Územného plánu obce.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec Rybany
Podprogram 10.2. Bezpečnosť						
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.					
Opatrenie 10.2.1	Zriadenie kamerového systému.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Inštalácia kamerového systému v priestore cintorínov.	3	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	stredný	obec Rybany
	Inštalácia kamerového systému v priestore centra obce.	3	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	stredný	obec Rybany

Inštalácia kamerového systému v priestore športového areálu.	3	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	stredný	obec Rybany
Inštalácia kamerového systému v priestore ZŠ a MŠ.	6	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	stredný	obec Rybany

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 10.1. Administratíva										
Cieľ 10.1.										
Opatrenie 10.1.1										
Podprogram 10.2. Bezpečnosť										
Cieľ 10.2.										
Opatrenie 10.2.1										

8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Strategický zámer						
Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.						
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.						
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.					
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Technické zabezpečenie IS.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec Rybany
	Tvorba základného SW na komunikáciu občan – samospráva – podnikateľské subjekty.	7	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Rybany
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v obci.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Rybany
	Tvorba SW na realizáciu e-vote na miestnej úrovni.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Rybany
	Zriadenie voľnej WiFi zóny v centre obce.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec Rybany
Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.						
Cieľ 11.2	Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.					
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na získanie ECDL spôsobilosti pre pracovníkov miestnej samosprávy.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	žiadny	obec Rybany
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.
	Realizácia kurzov na obsluhu a používanie obecného informačného a komunikačného systému.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.

			organizácií			
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.										
Cieľ 11.1										
Opatrenie 11.1.1										
Opatrenie 11.1.2										
Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.										
Cieľ 11.2										
Opatrenie 11.2.1										
Opatrenie 11.2.2										
Opatrenie 11.2.3										

**Finančná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Rybany
2015 - 2024**

9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom budú, po dokončení reformy verejnej správy a uskutočnení daňovej reformy, vlastné prostriedky. V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Táto časť sa bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností obecného rozpočtu atď..

Formulár č. F 5 – Indikatívny rozpočet - sumarizácia

tis. €	Rok										
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Spolu
I. Hospodárska politika	294,9	998,6	1554,4	1567,2	1296,9	593,2	29,4	16,6	0,1	0,1	6351,0
PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO.....	0,0	555,2	930,2	930,2	942,7	387,5	12,5	12,5	0,0	0,0	3771,0
PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	131,8	131,8	131,8	131,8	4,0	4,0	4,0	4,0	0,0	0,0	543,0
PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	155,0	205,5	394,3	394,3	239,3	188,8	0,0	0,0	0,0	0,0	1577,0
PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	0,6	0,6	0,1	12,9	12,9	12,9	12,9	0,1	0,1	0,1	53,0
PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	7,5	102,5	95,0	95,0	95,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	395,0
PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	0,0	3,0	3,0	3,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,0
II. Sociálna politika	130,1	418,9	418,9	438,9	396,4	107,6	107,6	87,6	0,1	0,1	2106,0
PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTN.	0,0	0,0	0,0	0,0	87,5	87,5	87,5	87,5	0,0	0,0	350,0
PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	30,0	316,3	316,3	336,3	306,3	20,0	20,0	0,0	0,0	0,0	1345,0
PROGRAM 8. KULTÚRA	100,1	102,6	102,6	102,6	2,6	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	411,0
III. Environmentálna politika	407,5	931,9	1044,4	1044,4	636,9	421,7	309,2	0,0	0,0	0,0	4796,0
PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	407,5	407,5	520,0	520,0	112,5	112,5	0,0	0,0	0,0	0,0	2080,0
PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	0,0	524,4	524,4	524,4	524,4	309,2	309,2	0,0	0,0	0,0	2716,0
Zdroj: vlastné spracovanie											

Vychádzajúc z vyššie zadefinovaných cieľov, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných Projektových zámerov v rézii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol vypracovaný plán realizácie programu. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali tieto zábery realizovať, kto by mal byť žiadateľov, určuje predpokladané časové rámce v **tis. €**.

9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 1.1	Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.								
Opatrenie 1.1.2	50	50	38	13	10	0	3	0	0
Cieľ 1.2	Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.								
Opatrenie 1.2.1	2 110	1 372	1 029	343	343	0	0	739	0
Cieľ 1.3	Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.								
Opatrenie 1.3.1	1 500	750	563	188	188	0	0	750	0
Cieľ 1.4	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.								

Opatrenie 1.4.1	111	111	83	28	22	0	6	0	0
Spolu	3 771,00	2 283	1 712	571	563	0	8	1 489	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2016	555,25	371	278	93	91	0	1	185	0
2017	930,25	558	419	140	138	0	1	372	0
2018	930,25	558	419	140	138	0	1	372	0
2019	942,75	571	428	143	141	0	2	372	0
2020	387,50	200	150	50	49	0	1	188	0
2021	12,50	13	9	3	3	0	1	0	0
2022	12,50	13	9	3	3	0	1	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	3771,00	2283	1712	571	563	0	8	1489	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komún a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

OP Výskum a inovácie

PRIORITNÁ OS 2: Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Podpora investovania do inovácií a výskumu, tvorba prepojenia a synergií medzi podnikmi vedeckovýskumnými centrami a vyšším vzdelávaním obzvlášť vo vývoji produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie a aplikácie verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, zoskupení (klastrov) a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie, podpora technologického a aplikovaného výskumu, pilotných Projektov a aktivít skorého overovania výrobkov, vyspelých výrobných kapacít a prvovýroby v kľúčových technológiách

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Podpora podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpora zakladania nových firiem vrátane podnikateľských inkubátorov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.3: Vývoj a zavedenie nových obchodných modelov MSP, najmä v rámci internacionalizácie

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.4: Podpora tvorby a rozšírenia pokročilých kapacít pre rozvoj výrobkov a služieb

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.5: Podpora kapacity MSP a cieľom zapojenia do rastu a inovácií

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.6: Podpora výskumu, vývoja a osvojenia nízkouhlíkových technológií

TECHNICKÁ POMOC

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Obnova poľnohospodárskeho potenciálu – prevencia (čl. 19)
- Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania (čl. 20)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Prevencia a odstraňovanie škôd v lesoch (čl. 25)
- Investície do nových lesných technológií (čl. 27)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 2.1	Rozvoj dopravnej infraštruktúry								
Opatrenie 2.1.1	250	250	188	63	50	0	13	0	0
Opatrenie 2.1.3	103	103	77	26	21	0	5	0	0
Opatrenie 2.1.4	32	32	24	8	6	0	2	0	0
Opatrenie 2.1.5	135	135	101	34	27	0	7	0	0
Cieľ 2.2	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.								
Opatrenie 2.2.1	23	23	17	6	5	0	1	0	0
Spolu	543,00	543	407	136	109	0	27	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	131,75	132	99	33	26	0	7	0	0
2016	131,75	132	99	33	26	0	7	0	0
2017	131,75	132	99	33	26	0	7	0	0
2018	131,75	132	99	33	26	0	7	0	0
2019	4,00	4	3	1	1	0	0	0	0
2020	4,00	4	3	1	1	0	0	0	0
2021	4,00	4	3	1	1	0	0	0	0
2022	4,00	4	3	1	1	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	543,00	543	407	136	109	0	27	0	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.1: Posilnenie regionálnej mobility prostredníctvom prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.2: Rozvoj ekologicky priaznivých a nízkouhlíkových dopravných systémov

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR

9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.								
Opatrenie 3.2	620	620	465	155	124	0	31	0	0
Opatrenie 3.3	202	202	152	51	40	0	10	0	0
Opatrenie 3.4	755	755	566	189	151	0	38	0	0
Spolu	1 577.00	1 577	1 183	394	315	0	79	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G		
2015	155,00	155	116	39	31	0	8	0	0
2016	205,50	206	154	51	41	0	10	0	0
2017	394,25	394	296	99	79	0	20	0	0
2018	394,25	394	296	99	79	0	20	0	0
2019	239,25	239	179	60	48	0	12	0	0
2020	188,75	189	142	47	38	0	9	0	0
2021	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	1577,00	1577	1183	394	315	0	79	0	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

IROP je realizovaný prostredníctvom integrovaných územných stratégií, ktoré na úrovni NUTS2 zadefinujú prioritné Projektové zámery v regióne. Cieľom je dosiahnutie čo najväčších synergických efektov preinvestovaných finančných prostriedkov a predchádzanie negatívnym účinkom nekoordinovaného plánovania v ohraničenom území.

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 4.3	25	25	19	6	5	0	1	0	0
Opatrenie 4.4	1 305	1 305	979	326	261	0	65	0	0
Opatrenie 4.5	300	300	225	75	60	0	15	0	0
Opatrenie 4.6	450	450	338	113	90	0	23	0	0
Spolu	2 080,00	2 080	1 560	520	416	0	104	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH

2015	407,50	408	306	102	82	0	20	0	0
2016	407,50	408	306	102	82	0	20	0	0
2017	520,00	520	390	130	104	0	26	0	0
2018	520,00	520	390	130	104	0	26	0	0
2019	112,50	113	84	28	23	0	6	0	0
2020	112,50	113	84	28	23	0	6	0	0
2021	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	2080,00	2080	1560	520	416	0	104	0	0

Zdroje financovania EÚ

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: opatrenia na zlepšenie obecného prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI, RIADENIE A PREVENCIU SÚVISIACICH RIZÍK

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora vyhradených investícií na prispôbenie sa zmene klímy

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: Vývoj a zavedenie inteligentných distribučných systémov s nízkymi a strednými úrovňami napätia

INVESTIČNÁ PRIORITA 5: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnej mestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení

INVESTIČNÁ PRIORITA 6: Podpora využitia vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla založenej na dopyte po využiteľnom teple

PRIORITNÁ OS 4: TECHNICKÁ POMOC

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

a) Ochrana a manažment životného prostredia

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

THE INTELLIGENT ENERGY – EUROPE PROGRAMM

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR
EKO FOND
ENVIRONMENTÁLNY FOND
RECYKLAČNÝ FOND
NADÁCIA SPP
NADÁCIA ORANGE
NADÁCIA EKOPOLIS
GREENWAYS
PRIESTORY
POHODA ZA MESTOM
ZELENÉ OÁZY
GRANTOVÝ PROGRAM TESCO PRE ZDRAVŠIE MESTÁ

9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 5.2	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 5.2.2	455	455	341	114	91	0	23	0	0
Opatrenie 5.2.3	205	205	154	51	41	0	10	0	0
Cieľ 5.4.	Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami.								
Opatrenie 5.4.1	201	201	151	50	40	0	10	0	0
Opatrenie 5.4.2	1 855	1 855	1 391	464	371	0	93	0	0
Spolu	2 716.00	2 716	2 037	679	543	0	136	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G			
2015	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2016	524,42	524	393	131	105	0	26	0	0
2017	524,42	524	393	131	105	0	26	0	0
2018	524,42	524	393	131	105	0	26	0	0
2019	524,42	524	393	131	105	0	26	0	0
2020	309,17	309	232	77	62	0	15	0	0
2021	309,17	309	232	77	62	0	15	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	2716,00	2716	2037	679	543	0	136	0	0

Zdroje financovania EÚ

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: opatrenia na zlepšenie obecného prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI, RIADENIE A PREVENCIU SÚVISIACICH RIZÍK

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora vyhradených investícií na prispôbenie sa zmene klímy

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: Vývoj a zavedenie inteligentných distribučných systémov s nízkymi a strednými úrovňami napätia

INVESTIČNÁ PRIORITA 5: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnej mestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení

INVESTIČNÁ PRIORITA 6: Podpora využitia vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla založenej na dopyte po využiteľnom teple

PRIORITNÁ OS 4: TECHNICKÁ POMOC

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

- a) Ochrana a manažment životného prostredia
- b) Klimatické zmeny a obnoviteľná energia

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

THE INTELLIGENT ENERGY – EUROPE PROGRAMM

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR

EKOFOND

ENVIRONMENTÁLNY FOND

RECYKLAČNÝ FOND

NADÁCIA SPP

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS

GREENWAYS

PRIESTORY

POHODA ZA MESTOM

ZELENÉ OÁZY

GRANTOVÝ PROGRAM TESCO PRE ZDRAVŠIE MESTÁ

9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)

Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.								
Opatrenie 6.1.1	350,00	350	263	88	70	0	18	0	0
Spolu	350,00	350	263	88	70	0	18	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2016	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	87,50	88	66	22	18	0	4	0	0
2020	87,50	88	66	22	18	0	4	0	0
2021	87,50	88	66	22	18	0	4	0	0
2022	87,50	88	66	22	18	0	4	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	350,00	350	263	88	70	0	18	0	0

Zdroje financovania EÚ

Európsky sociálny fond 2014 – 2020

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

c) Občianska spoločnosť

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR
ŠTÁTNY FOND ROZVOJA BÝVANIA

NADÁCIA SPP
NADÁCIA ORANGE
NADÁCIA EKOPOLIS
NADÁCIA PONTIS

9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.								
Opatrenie 7.1.1	120	120	90	30	24	0	6	0	0
Opatrenie 7.1.2	1 145	1 145	859	286	229	0	57	0	0
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.								
Opatrenie 7.2.1	80	80	60	20	16	0	4	0	0
Spolu	1 345,00	1 345	1 009	336	269	0	67	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	30,00	30	23	8	6	0	2	0	0
2016	316,25	316	237	79	63	0	16	0	0
2017	316,25	316	237	79	63	0	16	0	0
2018	336,25	336	252	84	67	0	17	0	0
2019	306,25	306	230	77	61	0	15	0	0
2020	20,00	20	15	5	4	0	1	0	0
2021	20,00	20	15	5	4	0	1	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	1345,00	1345	1009	336	269	0	67	0	0

Zdroje financovania EÚ

Európsky sociálny fond 2014 – 2020

Integrovaný regionálny operačný program

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach: d) Rozvoj ľudských zdrojov

DOTÁCIE MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR

Podprogramy Comenius, Leonardo da Vinci a sektorový program Grundtvig

PROGRAM CELOŽIVOTNÉHO VZDELÁVANIA 2007 - 2013

s dôrazom na možnosti pre mestá a obce

9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno–historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.								
Opatrenie 8.1.1	350	350	263	88	70	0	18	0	0
Opatrenie 8.1.2	10	10	8	3	2	0	1	0	0
Opatrenie 8.1.3	50	50	38	13	10	0	3	0	0
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.								
Opatrenie 8.3.2	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Spolu	411.00	411	308	104	82	0	22	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	100,10	100	75	25	20	0	5	0	0
2016	102,60	103	77	26	21	0	5	0	0
2017	102,60	103	77	26	21	0	5	0	0
2018	102,60	103	77	26	21	0	5	0	0
2019	2,60	3	2	1	1	0	0	0	0
2020	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	411,00	411	308	104	82	0	22	0	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

e) Zachovanie kultúrneho dedičstva.

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

PROGRAM EURÓPSKEJ KOMISIE KULTÚRA 2007 – 2013

1. Podpora kultúrnych Projektov
2. Podpora organizácií pôsobiach na európskej úrovni v oblasti kultúry
3. Podpora na analýzy zhromažďovanie a šírenie informácií na maximalizáciu vplyvu Projektov v oblasti kultúrnej spolupráce

DOTAČNÝ SYSTÉM MINISTERSTVA KULTÚRY SR 2012

PROGRAM 1 - OBNOVME SI SVOJ DOM

PROGRAM 2 - KULTÚRNE AKTIVITY V OBLASTI PAMÄŤOVÝCH INŠTITÚCIÍ

PROGRAM 4 – UMENIE

PROGRAM 5 - PRO SLOVAKIA

PROGRAM 6 - KULTÚRA ZNEVÝHODNENÝCH SKUPÍN OBYVATEĽSTVA

PROGRAM 7 - NEHMOTNÉ KULTÚRNE DEDIČSTVO A KULTÚRNO-OSVETOVÁ ČINNOSŤ

PROGRAM 8 - KULTÚRNE POUKAZY

WORLD MONUMENTS FUND (SVETOVÝ PAMIAŤKOVÝ FOND)

NADÁCIA SPP

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS

9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.								
Opatrenie 9.1.1	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Opatrenie 9.1.2	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie obce.								
Opatrenie 9.2.1	51	51	38	13	10	0	3	0	0
Spolu	53,00	53	38	15	10	0	5	0	

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G		
2015	0,60	1	0	1	0	0	1	0	0
2016	0,60	1	0	1	0	0	1	0	0
2017	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	12,85	13	10	3	3	0	1	0	0
2019	12,85	13	10	3	3	0	1	0	0
2020	12,85	13	10	3	3	0	1	0	0
2021	12,85	13	10	3	3	0	1	0	0
2022	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	53,00	53	38	15	10	0	5	0	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania (čl. 20)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci								
Opatrenie 10.1.1	380	380	285	95	76	0	19	0	0
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľ/ov a ostatných subjektov v obci.								
Opatrenie 10.2.1	15	15	11	4	3	0	1	0	0
Spolu	395,00	395	296	99	79	0	20	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	7,50	8	6	2	2	0	0	0	0
2016	102,50	103	77	26	21	0	5	0	0
2017	95,00	95	71	24	19	0	5	0	0
2018	95,00	95	71	24	19	0	5	0	0
2019	95,00	95	71	24	19	0	5	0	0
2020	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	395,00	395	296	99	79	0	20	0	0

Zdroje financovania EÚ

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)

OP Efektívna verejná správa (EVS)

9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.								
Opatrenie 11.1.1	8	8	6	2	2	0	0	0	0
Opatrenie 11.1.2	4	4	3	1	1	0	0	0	0
Spolu	12,00	12	9	3	2	0	1	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0

2016	3,00	3	2	1	1	0	0	0	0
2017	3,00	3	2	1	1	0	0	0	0
2018	3,00	3	2	1	1	0	0	0	0
2019	3,00	3	2	1	1	0	0	0	0
2020	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2024	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	12,00	12	9	3	2	0	1	0	0

Zdroje financovania EÚ

OP Efektívna verejná správa (EVS)

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)

PRAVIDLÁ STRATÉGIE FINANCOVANIA ŠTRUKTURÁLNYCH FONDOV A KOHÉZNEHO FONDU PRE PROGRAMOVÉ OBDOBIE 2014 – 2020

V nadväznosti na základné legislatívne východiská pre určenie stratégie financovania 2014 – 2020 sa stanovujú nasledovné pravidlá stratégie financovania 2014 – 2020:

- výška pomoci z EÚ sa pre všetky operačné programy vyjadruje k celkovým oprávneným výdavkom v zmysle čl. 110, ods. 2, písm. a) návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – KF – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – štrukturálne fondy v rámci menej rozvinutých regiónov – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – štrukturálne fondy v rámci viac rozvinutého regiónu² – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Európska územná spolupráca – programy cezhraničnej spolupráce, v ktorých SR plní úlohu riadiaceho orgánu – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % (EFRR) z celkových oprávnených výdavkov pre celé územie Slovenska, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- maximálna intenzita štátnej pomoci sa stanovuje v súlade so schémami štátnej pomoci, resp. príslušnou legislatívou EÚ;
- v prípade realizácie partnerských Projektov sa na jednotlivých partnerov vzťahujú pravidlá financovania individuálne v závislosti od typu prijímateľa, t. j. pre partnerov sa neuplatňujú pravidlá financovania platné pre vedúceho partnera;
- možnosť dobrovoľného zvýšenia podielu prijímateľa na financovaní maximálne však do výšky národných zdrojov v závislosti od kategórie regiónu. Zvýšenie miery financovania prijímateľa nad stanovenú výšku závisí len od rozhodnutia samotného prijímateľa;
- v rámci jedného Opatreniu sa počas celej doby implementácie uplatňuje jeden pomer financovania za jednotlivé zdroje

Pravidlá financovania pre prijímateľov v rámci menej rozvinutých regiónov, cieľa Európska územná spolupráca – cezhraničnej spolupráce a pre prijímateľov z Kohézneho fondu

Financovanie Projektov prijímateľa – organizácia štátnej správy

Pre prijímateľa – organizáciu štátnej správy: ústredné orgány štátnej správy, štátne rozpočtové organizácie, štátne príspevkové organizácie (subjekt v zmysle časti 2.1 písm. a)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – organizácia štátnej správy		
Celkové oprávnené výdavky		
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Spolu

EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	15,0 %	0,0 %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom organizácia štátnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. a)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 % a príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 15,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – ostatné subjekty verejnej správy

Pre prijímateľa – ostatné subjekty verejnej správy: verejné vysoké školy a ďalšie subjekty, ktoré sú zapísané a zaradené v registri podľa odseku 1 § 3 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, združenia právnických osôb z verejnej správy a verejné zdravotné poisťovne okrem obcí, vyšších územných celkov a organizácií štátnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. b)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – ostatné subjekty verejnej správy			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100,0 %

V prípade, ak sú prijímateľom ostatné subjekty verejnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. b)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – obec / vyšší územný celok

Pre prijímateľa – obec / vyšší územný celok, príp. rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie zriadené obcou / vyšším územným celkom (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. c) a d)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – obec / vyšší územný celok			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom obec / vyšší územný celok, **PRÍPADNE ROZPOČTOVÁ ORGANIZÁCIA ALEBO PRÍSPEVKOVÁ ORGANIZÁCIA ZRIADENÁ OBCOU / VYŠším ÚZEMNÝM CELKOM** (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. c) a d)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – mimovládna/nezisková organizácia

Pre prijímateľa – mimovládne organizácie/neziskové organizácie (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. e)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – mimovládna/nezisková organizácia			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom mimovládna organizácia, prípadne nezisková organizácia (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. e)), výška pomoci z EFRR, ESF alebo KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

Financovanie Projektov prijímateľa zo súkromného sektora mimo schém štátnej pomoci

Pre prijímateľa, na ktorého sa nevzťahujú pravidlá financovania podľa časti 3.2.1.1, 3.2.1.2, 3.2.1.3, 3.2.1.4, 3.2.1.6 a 3.1.2.7 (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. f)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – súkromný sektor mimo schém štátnej pomoci			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	5,0 %	10,0 %	100,0 %

V danom prípade platí, že výška pomoci z EFRR, ESF alebo KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 5,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 10,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

Financovanie Projektov prijímateľa v rámci schém štátnej pomoci

Pre prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status, v rámci schém štátnej pomoci (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. h)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – v rámci schém štátnej pomoci ⁸			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
x,x %	0,0 %	y,y %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom podnik vykonávajúci hospodársku činnosť podľa čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. h)), podiel prijímateľa sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou v príslušnej schéme štátnej pomoci.

Financovanie Projektov prijímateľa v rámci schém pomoci de minimis

Pre prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status v rámci schém pomoci de minimis (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. g)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – v rámci schém pomoci de minimis			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
x,x %	y,y %	z,z %	100,0 %

Podiel prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status v rámci schém pomoci de minimis (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. g)) sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou riadiacim orgánom v príslušnej schéme pomoci de minimis. V prípade, ak intenzita pomoci de minimis stanovená riadiacim orgánom presahuje maximálnu výšku finančnej pomoci z EÚ, bude tento rozdiel dofinancovaný zo štátneho rozpočtu.

Pravidlá financovania pri implementácii finančných nástrojov

Európska komisia v súvislosti so snahou čo najefektívnejšie využívať prostriedky EÚ, odporúča v rámci programového obdobia 2014 – 2020 okrem priamej formy pomoci, využívať predovšetkým finančné nástroje.

Slovenská republika plánuje výraznejšie využívať finančné nástroje v rámci všetkých fondov. Nenávratný finančný príspevok by sa mal používať predovšetkým tam, kde sa vytvára verejný statok a tam, kde z dôvodu vzniku negatívnych externalít a neschopnosti internalizovať celý zisk dochádza k zlyhaniu trhu. Verejné zdroje podporia takéto aktivity tak, aby sa ich úroveň priblížila spoločenskému optimu. Preto by mala byť podpora komerčných Projektov, rizikových Projektov a Projektov generujúcich príjmy zabezpečená formou finančných nástrojov a to v tých oblastiach, ktoré budú určené na základe vykonanej ex-ante analýzy pre finančné nástroje v súlade s čl. 32 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020⁴. Finančné nástroje môžu byť zriadené na úrovni EÚ, riadené priamo alebo nepriamo Európskou komisiou alebo tradičnej báze, teda na národnej, regionálnej, nadnárodnej alebo cezhraničnej úrovni, riadené priamo alebo v rámci zodpovednosti riadiaceho orgánu.

Pre určenie participácie národných zdrojov v prípade subjektu implementujúceho finančný nástroj sa stanovujú nasledovné pravidlá v prípade:

- menej rozvinutých regiónov a Kohézneho fondu:

výška pomoci z EÚ sa stanovuje vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov;
podiel národných zdrojov sa stanovuje vo výške 15,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

- viac rozvinutých regiónov:

výška pomoci z EÚ sa stanovuje vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov;
podiel národných zdrojov sa stanovuje vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

V prípade využitia možnosti vytvorenia samostatnej prioritnej osi na účely implementovania niektorého z finančných nástrojov, sa v závislosti od zapojenia súkromných zdrojov znižuje podiel národných verejných zdrojov na spolufinancovaní.

V rámci národných zdrojov sa v závislosti od výšky zapojenia súkromných zdrojov, či už na úrovni fondu fondov, na úrovni finančného nástroja alebo na úrovni konečných prijímateľov, adekvátne znižuje podiel národných verejných zdrojov.

Stratégia financovania Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka pre programové obdobie 2014 – 2020

Stratégia financovania stanovuje maximálnu výšku podpory z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a miery národného spolufinancovania v rámci menej rozvinutých regiónov a ostatných regiónov pri financovaní opatrení Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020.

V Slovenskej republike je z EPFRV implementovaný jeden Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 pre celé územie SR.

Pravidlá Stratégie financovania Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka pre programové obdobie 2014 – 2020

V nadväznosti na vyššie uvedené legislatívne východiská sa pre jednotlivé kategórie prijímateľov stanovujú nasledovné pravidlá financovania:

- výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 75 % z celkových oprávnených verejných výdavkov v rámci menej rozvinutých regiónov a 53 % z celkových oprávnených verejných výdavkov v rámci ostatných regiónov;
- k podielu EPFRV je priradené spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu v stanovenom pomere v závislosti od intenzity verejnej pomoci platnej pre príslušné opatrenie;

- uplatňuje sa kombinácia výšky podpory z EPFRV a výšky verejnej pomoci;
- zohľadňujú sa špecifiká pre každé opatrenie individuálne a to vo vzťahu k oprávnenému prijímateľovi, mieram spolufinancovania a kategórii regiónu,

Financovanie operácií prijímateľa v opatrení č. 1, opatrení č. 2, podopatrení č. 3.3, opatrení č. 4, podopatrení č. 5.1, podopatrení č. 5.2, opatrení č. 6, podopatrení č. 7.1, opatrení č. 8, opatrení č. 9, opatrení č. 10, opatrení č. 11, opatrení č. 12, opatrení č. 13, opatrení č. 14 a opatrení č. 15

Pre prijímateľa v rámci:

- opatrenia č. 1: poskytovateľa prenosu vedomostí a zručností;
- opatrenia č. 2: poskytovateľa poradenskej služby - certifikovaného poradcu, poskytovateľa vzdelávania, ktorý musí mať primerané zdroje v podobe kvalifikovaných zamestnancov, ktorí sa pravidelne vzdelávajú v oblastiach poskytujúcich poradenské služby;
- podopatrenia č. 3.3:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a obce (miestna územná samospráva);

- opatrenia č. 4: skupinu poľnohospodárov v prípade kolektívnych investícií vykonávaných viac ako jedným poľnohospodárom a tieto prinášajú synergický efekt, verejný subjekt, ak preukáže prepojenie medzi realizovanými investíciami a potenciálom poľnohospodárskej výroby;

- podopatrenia č. 5.1: poľnohospodárskeho podnikateľa, tzn. fyzickú alebo právnickú osobu (mikropodniky a malé podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES), ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu ako sústavnú a samostatnú činnosť pod vlastným menom, na vlastnú zodpovednosť a za účelom dosiahnutia zisku a spĺňa kritériá stanovené vo vzťahu k veku a profesijnému zameraniu;
- podopatrenia č. 5.2: právnické osoby alebo fyzické osoby (mikropodniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES);
- opatrenia č. 6: obec definovanú v územnej koncentrácii ako vidiecka obec vidiek 1 a vidiek 2 s výnimkou obcí so štatútom mesta; združenia obcí;
- podopatrenia č. 7.1: obhospodarovateľa lesa v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch – súkromní a verejní správcovia lesov a iné subjekty súkromného práva a verejné subjekty a ich združenia;
- opatrenia č. 8, 9, 10, 11, 12: fyzickú a právnickú osobu podnikajúcu v poľnohospodárskej prvovýrobe;
- opatrenia č. 10: súkromných vlastníkov lesa a ich združení s právnou subjektivitou;
- opatrenia č. 13: najmenej dva subjekty, ktorých spolupráca je: medzi rôznymi aktérmi v poľnohospodárstve, potravinovom reťazci a v lesnom hospodárstve na území EÚ a medzi inými aktérmi, ktorí prispievajú k splneniu cieľov a priorít politiky rozvoja vidieka vrátane medziodvetvových organizácií, zameraná na zriadenie a prevádzku operačných skupín EIP pre produktivitu a udržateľnosť poľnohospodárstva uvedených v čl. 62 návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom EPFRV;

- opatrenia č. 14: verejno-súkromné partnerstvá v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov; MAS (verejno-súkromné partnerstvá v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov schválené riadiacim orgánom, t. j. ktorým riadiaci orgán udelil štatút MAS)

- opatrenia č. 15: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Pôdohospodársku platobnú agentúru, Národnú sieť rozvoja vidieka sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
75,0 %	25,0 %	0,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daných opatrení a podopatrení, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených verejných výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 75,0 % a príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 25,0 %.

Financovanie operácií prijímateľa v podopatrení č. 3.1, 3.2 a podopatrení 5.3

Pre prijímateľa v rámci:

- podopatrenia č. 3.1: fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe;
- podopatrenia č. 3.2: fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby (okrem rybných produktov), resp. v prípade investícií do využívania obnoviteľných zdrojov energie sú prijímateľmi fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby;
- podopatrenia 5.3:

poľnohospodárov alebo členov poľnohospodárskej domácnosti podnikajúcich v oblasti poľnohospodárstva, ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej výroby na celkových tržbách/príjmoch predstavuje minimálne 30 % (činnosť č. 1) a fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve súkromných vlastníkov a ich združení, obcí a ich združení, cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním (činnosť č. 2)

sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
37,5 %	12,5 %	50,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daných podopatrení, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 37,5 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 12,5 % a príspevok prijímateľa vo výške 50,0 %.

V uvedenom prípade platia výnimky pre zvýšenie intenzity verejnej pomoci podľa časti 6.1.

Financovanie operácií prijímateľa v opatrení č. 4

Pre prijímateľa v rámci opatrenia č. 4: poľnohospodára: právnickú alebo fyzickú osobu podnikajúcu v poľnohospodárskej prvovýrobe sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
60,0 %	20,0 %	20,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daného opatrenia, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 60,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 20,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 20,0 %.

Financovanie operácií prijímateľa v podopatrení č. 7.2

Pre prijímateľa v rámci:

– podopatrenia č. 7.2:

fyzické a právnické osoby (obce, mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve súkromných vlastníkov a ich združení, obcí a ich združení, cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním, fyzické a právnické osoby (mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) poskytujúce služby v lesníctve a ťažbe dreva za predpokladu poskytnutia týchto služieb subjektom uvedeným predchádzajúcej odrážke sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
48,75 %	16,25 %	35,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daného podopatrenia, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 48,75 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 16,25 % a príspevok prijímateľa vo výške 35,0 %.

FINANČNÉ ZABEZPEČENIE PHRSR

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHRSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie cieľov programu. Tie sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektami.

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a úloh PHRSR sú:

- vlastné zdroje – rozpočet obce,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- dotácie z výťažku lotérií,
- financie z Národných Projektov (MPSVR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny),
- štrukturálne a fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (holandské, americké, kanadské,...),
- Svetová banka,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,

- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atď.,

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii obce ako aj na spoločensko-ekonomických podmienkach.

10 ZÁVER

PHRSR obce Rybany je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce.

PHRSR je otvoreným dokumentom, ktorý bude vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva podľa potreby.

Predmetný PHRSR obce Rybany bol schválený na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa:

..... VZN/UMZ č.

.....
pečiatka obce

.....
starosta obce

11 POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Partnerská dohoda
2. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
3. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
4. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“
5. RIÚS TNSK 2014-2020
6. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR TNSK),
7. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
8. Národný program reforiem, máj 2012,
9. Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
10. Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020, 2010,
11. Program odpadového hospodárstva na roky 2011 - 2015,
12. Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
13. Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015
14. 2. etapa Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015
15. Koncepcia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania
16. Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
17. Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
18. Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
19. CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
20. CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
21. CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
22. CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
23. CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
24. CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
25. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
26. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
27. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“ Národný strategický referenčný rámec 2007-2013.
28. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja.
29. Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov.
30. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.
31. Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov.
32. Zákon č. 482/2003 Z.z. o štátnej pokladnici.
33. Zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov,
34. Zákon č. 156/2003 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov.
35. VEDA. Encyklopédia Slovenska. VI zv. Veda, Bratislava, 1982.
10. JAROŠ, J. Tectonic styles of the homelands of superficial nappes. Rozpravy ČASV, Řada matematických a přírodních věd, roč. 81, seš. 6, Academia Praha, 1971.
11. LUKNIŠ, M. A KOL. Slovensko – Príroda. Vyd. Obzor, Bratislava, 1972.
12. MAZÚR, M., LUKNIŠ, M. Regionálne geomorfologické členenie SSR, Geogr. Čas., 30, 2, Bratislava, 1978.
13. UPSVAR. Štatistiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny 1999 – 2004.
14. Interné materiály obce Rybany.
15. Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied, REGIONÁLNY ROZVOJ SLOVENSKA VÝCHODISKÁ A SÚČASNÝ STAV , Editori: Mgr. Ľubomír Faltán, CSc., Doc. PhDr. Ján Pašiak, PhD. 2004, 88 s.
16. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Národná stratégia ISPA Slovenskej republiky: životné prostredie, Október 2000.
17. STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný sborník IV. Bratislava. 1961.
18. STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný sborník XI. Bratislava. 1972.
19. BIELY, A. et al. Geologická stavba. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
20. LUKNIŠ, M. Reliéf. In LUKNIŠ, M. et al. Slovensko 2 : Príroda. 1972.
21. HRAŠŇA, M., KLUKANOVÁ, A. Inžinierskogeologická rajonizácia. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
22. MAZÚR, E., LUKNIŠ, M.. Geomorfologické jednotky. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
23. MAZÚR, E., ČINČURA, J., KVITKOVIČ, J. Geomorfológia. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
24. <http://www.statistics.sk/mosmis/run.html>
25. <http://www.fns.uniba.sk/zp/knihy/index.htm>
26. Jozef Jakál, Geografický ústav SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava, Slovensko KRASOVÉ FORMY A ICH VÄZBA NA VLASTNOSTI RELIEFU A KLÍMY V ZÁPADNÝCH KARPATOCH
27. <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/cernozem.htm>
28. <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/fluvizem.htm>
29. <http://web.tuke.sk/fberg-kgp/spis/geologia.htm>
30. <http://oldwww.fns.uniba.sk/~krg/prilohy/kgamr/2004/podnedruhy1.htm>
31. Nábělek, F. (1979): Encyklopédia Slovenska, SAV, Bratislava
32. Kolektív, 2000: Morfogenetický klasifikačný systém pôd Slovenska. VÚPOP, Societas
33. Pedologica Slovaca, Bratislava, s. 74
34. Mazúr, E. (1980): Atlas SSR, SAV, Bratislava - kapitola pôdy
35. Minár, J. a kolektív (2001): Geografické spektrum 3. PRIF UK Bratislava
36. <http://www.minerality.sk/files/hor/spras.htm>

37. Bizudová, M. 1993. Geomorfológia. 1. vyd. Bratislava: UK Bratislava, 1993. 228 s. -
38. Lukniš, M. 1972. Slovensko príroda. 1. vyd. Bratislava: Obzor, 1972. 920 s. -
39. Ciesarik, M. 1994. Geológia. Vysokoškolské skriptá. 1. vyd. Ž. n. Hronom: LF: Katedra prírodného prostredia, 1994. 255 s. ISBN 80-228-0345-6 -
40. Čerman, R. 2003. Zemepisný atlas SR. 1. vyd. Bratislava: Mapa Slovakia Bratislava, s.r.o. , 2003. 96 s. ISBN 80-8067-006-4 -
41. Kolník P., 2001, Cestovný lexikón Slovenskej republiky, Bratislava, Vydavateľstvo Astor Slovakia, 212,
42. Plesník P., a kol. 1989, Malá slovenská vlastiveda, Bratislava, Vydavateľstvo Obzor, 91, 135, 222, 223,
43. www.statistics.sk
44. Jurko, A., 1958: Pôdne ekologické pomery a lesné spoločenstvá Podunajskej nížiny. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 264 s.
45. Lukniš, M. (ed.), Bako, J., Berta, J., Ferianc, O., Feriancová-Masárová, Z., Fusán, O., Futák, J., Hejný, S., Jurko, A., Kurpelová, M., Mičian, L., Michalko, J., Petrovič, Š., Schmidt, Z., Šimo, E., Vilček, F., Zaťko, M., 1972: Slovensko 2. Príroda. Obzor, Bratislava, 920 s.
46. Lukniš, M., Plesník, P., 1961: Nížiny, kotliny a pohoria Slovenska. Osveta, Bratislava, s. 7-50.
47. Mazúr, E., Lukniš, M., 1980: Geomorfologické jednotky. In: Mazúr, E. et al., 1980: Atlas SSR. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, s. 55.
48. Michalko, J., Magic, D., Berta, J., 1986: Geobotanická mapa ČSSR, textová časť. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 160 s.
49. Plesník, P. et al., 1989: Malá slovenská vlastiveda. Vydavateľstvo Obzor, Bratislava, s. 296-297.
50. Ružičková, H., Halada, L., Jedlička L., Kalivodová, E., 1996: Biotopy Slovenska. Ústav krajinej ekológie Slovenskej akadémie vied, Bratislava, s. 104 - 109.
51. Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
52. Vyhláška MŽP SR č. 492/2006 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
53. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.
54. Slovensko II. (Príroda), kol. autorov, Obzor Bratislava, 1972
55. 20.5.2010, www.krasy-slovenska.sk
56. Alojz Čaputa, Juraj Holčík a kol., 1982, www.szap.sk, 21.6.2010
57. <http://svosmo.edupage.org/about/?subpage=1&>
58. http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261
59. <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>
60. <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>
61. <http://www.tophotelierstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hotelierstvo-v-e-a-na-slovensku/>
62. NSRR, 2011
63. POH Rybany 2011 – 2015
64. ŠÚ SR, DataCubes
65. <https://sk.wikipedia.org/>
66. ORSR
67. <http://www.sopsr.sk/>
68. ÚPD Rybany,
69. <http://www.rybany.sk>
70. <http://www.geology.sk/>

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
Obce Rybany
Programovacie obdobie 2015 – 2024
2015**

SCARABEO-SK, s.r.o., Povstalecká cesta 16, 974 09 Banská Bystrica

e-mail: hronec.scarabeus@gmail.com
tel.: 0907 439 224
0911 439 224